ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

12. 4. 1985 ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLVI ● 40 ДИН ● БРОЈ 1737

Ripley

Веровали или не!

ЉУСКА НОЈЕВИХ ЈАЈА

ЈЕ ТАКО ЈАКА ДА МОЖЕ ДА ИЗДРЖИ ТЕРЕТ ОД 120 КИЛОГРАМА.

КОЛА СА ТРИ ТОЧКА

САОБРАКАЛА СУ ПАРИЗОМ ОД 1828. ДО 1855. ГОДИНЕ. ТАКО СУ КОЧИЈАШИ ИЗБЕГАВАЛИ ПЛАЋАЊЕ ПОРЕЗА КОЈИ ЈЕ БИО ОБАВЕЗАН ЗА КОЛА СА ЧЕТИРИ ТОЧКА.

ГРОФИЦА СОФИЈА ТОЛСТОЈ (1844-1919)

БИЛА ЈЕ СЕКРЕТАР СВОГ МУЖА, ПОЗНАТОГ РУСКОГ ПИСЦА. ОНА ЈЕ СЕДАМ ПУТА РУКОМ ПРЕПИСАЛА **1216** СТРАНИЦА РОМАНА „РАТ И МИР"- УКУПНО **4265000** РЕЧИ.

ДЕВОЈКЕ

ИЗ ЈЕДНОГ ИНДИЈАНСКОГ ПЛЕМЕНА У ПЕРУУ НОСЕ ЧАРАПЕ НАПРАВЉЕНЕ ОД ПЕРЈА ДИВЉЕ ПАТКЕ.

ЧЛАНОВИ ЈЕДНОГ ПЛЕМЕНА

ИЗ НОВЕ ГВИНЕЈЕ ОД ПАУКОВЕ МРЕЖЕ ПРАВЕ НЕКУ ВРСТУ ШЕШИРА. ДОМОРОЦИ ТВРДЕ ДА СУ ОВАКВИ ШЕШИРИ НЕПОДЕРИВИ И ДА ИХ ЗАТО НОСЕ ЦЕО ЖИВОТ.

ПЕЈЗАЖ

ВЕЗЕН ВЛАСИМА КОСЕ БИО ЈЕ 1876. ПРИКАЗАН НА ИЗЛОЖБИ ПОВОДОМ СТОГОДИШЊИЦЕ ГРАДА ФИЛАДЕЛФИЈЕ (САД).

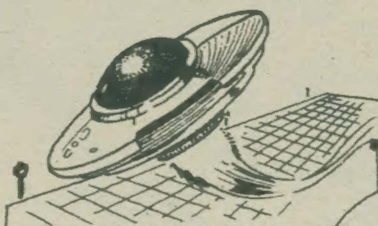
ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● кајсија је пореклом из централне и северозападне Кине где је била позната још пре 4000 година. Словени су је наследили од Византије по доласку у јужне делове своје нове постојбине у 7. веку. У Истру, Далмацију и остале западне делове наше земље кајсија је пренета из Италије.

●●● у средишњем делу Монголије археолози су пронашли остатке града. Процењује се да је ова насеобина старија од двадесет векова. То је, вероватно, прво градско насеље номадских племена централне Азије.

●●● човек од седамнаест година могао би да има нокте дуже од два метра.

●●● у малом француском граду Ареу недавно је изграђена писта за слетање неидентификованих летећих објеката. Њен творац Робер Котен, електроинжењер с оближњег аеродрома у Бордоу, сматра да је један од разлога што НЛО досад нису слетали на Земљу тај што нису имали погодно место и што ништа није учињено за њихов дочек.

●●● италијански „Фиат" производиће у Бразилу аутомобил који ће уместо бензина трошити рицинусово уље. Од једне тоне биљке рицинус може да се добије 458 литара уља које, да би се користило као гориво, мора претходно да се дестилише.

●●● позната фирма „Кохинор" из чешког града Оломоуца произвела је нов тип хокејашких клизаљки код којих је од челика начињен само оштар брид који пара лед, док су сви остали делови од пластичне масе. Нове клизаљке су три до четири пута лакше од уобичајених (дупло издржљивије), а на сваком пару уштеди се 500 грама висококвалитетног челика. При том су још и „брже".

●●● први трамвај на електрични погон приказан је на Техничкој изложби у Берлину 1879. године. У јавни саобраћај пуштен је две године касније у Лихтернфелду поред Берлина. Први електрични трамвај у Југославији добило је Сарајево 1900. године.

●●● у ледницима Јала у Непалу, северно од Катмандуа, на више од 5000 метара надморске висине, Јапанац Широкошима са универзитета Кјото пронашао је нову врсту инсеката. Слични су комарцу, али не могу да лете. Женке дању миле по леду, а ноћу се повлаче у рупице у леднику и придружују мужјацима. Ларве овог инсекта који се храни бактеријама развијају се под ледом.

●●● у сточарској фарми „Дрина" у Фочи једна овца је ојагњила мало стадо – шесторо здравих јагњади. Овца – рекордер добијена је укрштањем домаће праменке и такозване романовске расе која је позната по великој плодности. Јагњи се три пута у две године.

Светска слава бајатог штоса

О. К. ЈЕ САСВИМ О. К.

КАДА СУ ЉУДИ ПОЧЕЛИ ДА ГОВОРЕ ОКЕЈ И ЗАШТО?

У Индонезији, Холандији или Бразилу, свеједно. Први човек говори нешто за странца потпуно неразумљиво и на крају каже: „Океј". И други каже две-три ствари па одговара: „Океј".

Странац неће имати појма о чему ова двојица разговарају, изузев да је први нешто предложио, а други се с тим сложио. Кључ разумевања је у речи „океј" која широм света значи исто: у реду, важи.

Пиши како ти воља, скраћуј обавезно

Американац од две или нешто више година већ изговара „океј" не мање од седам пута дневно. У САД се та реч изговара милијарду и четири стотине милиона пута дневно. У преосталом делу западне хемисфере чује се бар исто толико често. Широм источне хемисфере и на острвима Тихог океана „океј" се само у двадесет и четири часа изговара бар још милијарду пута. Нема сумње: „океј" је најуниверзалнија реч на свету.

Као придев, она значи добар, договорен; као глагол, слагати се, одобравати. Тврдило се да „океј" потиче од речи оке или оке́ америчких Индијанаца Чокто; језика афричких Црнаца, од француског израза au quai што значи спремни за утовар; од грчког olla kalla, немачког Oberst Kommandant, škotskog och aye.

Американци тврде супротно. „Океј" су измислили они и то тако што су га прво искључиво писали у виду скраћенице, а тек онда почели и да употребљавају у говору.

Професор енглеског језика на универзитету „Колумбија" Ален Вокер Рид утврдио је да се „океј" први пут појавило у бостонском „Морнинг посту" 23. марта 1839. Тадашњи уредник листа Чарлс Гордон Грин објаснио је неупућеном читалаштву шта велико О и велико К представљају: скраћеницу за све је тачно, исправно, то се у оно доба још писало онако како се у савременом енглеском више не пише, oll korrect (данас: all correct).

Прво О. К. није се појавило тек тако. Читава земља, тачније језик, били су под утицајем помодног манира да се речи пишу што је могуће необичније, а нарочито да се и тамо где то има смисла и тамо где нема, од њих праве скраћенице. У доба када се појавило О. К. штампа је врвела од скраћеница типа О. W. (oll wright, у савременом енгл. = all right, у реду). О. W. више нико жив не употребљава, О. К. је преживело.

Нису преживеле ни скраћенице од чије су употребе напрасно оболели писци политичких чланака и парола, па су тако једно време у оптицају била слова К. К. К. К. (Kandidate Kant Kwite Kwalify), а што је имало да значи да је кандидат Канд савршено квалификован за неку од изборних функција за коју се управо кандидовао.

Гласајте за Вена, окејмена!

Руку на срце, и О. К. се уплело у политику. Крајем 1839. појавило се у њујоршкој штампи, а следеће године на Менхетну је основан Демократски О. К. клуб за поновни избор председника Мартина Ван Бурена.

Председник је имао један озбиљан недостатак: метар и 67 центиметара висине због чега је био познат и као „мали Вен". Надимци су у то доба били омиљено и често пропагандно средство, али се организаторима Ван Буренове изборне кампање није претерано допадала замисао да освајају наклоност гласача пречестим помињањем ниског раста свог кандидата.

„Малом Вену" је по кратком поступку требало смислити ново име одмила, а како су у то доба били веома популарни надимци са речју „стари", требало је још само да се нађе и она друга реч. Председникови стручњаци за публицитет дошли су до маштовитог решења: та идеална реч је Киндерхук, Ван Буреново родно место. „Мали Вен" постао је тако „Стари Киндерхук" (Old Kinderhook) чиме је избегнут сваки помен његовог раста, али је зато добијена скраћеница О. К. која је већ освајала штампу и говор.

Навелико узвикивано током Ван Буренове изборне кампање 1840. О. К. се мукотрпно пробијало по земљи. У мају су демократе широм САД носиле значке са упадљиво исписаним О. К. на њима. Двадесет и седмог истог месеца њујоршки лист „Нова ера" први је објавио да О. К. означава родно место и надимак председника Ван Бурена као и да се од оних који носе О. К. значке очекује да му омогуће да „све буде О. К.". Отприлике у то време председник је на неким званичним писмима иза свог потписа почео да дописује О. К.

Ма колико организатори његове кампање, срцем и душом, позивали Американце да „гласају за Вена, окејмена", мало њих је то учинило. Победио је Вилијам Хенри Херисон. Људи су, међутим, наставили да говоре и пишу О. К. без обзира на изборе и то чешће него пре.

Тачка-тачка-цртица-тачка-цртица

Године 1844. Семјуел Морзе одаслао је прву телеграфску поруку на свету посредством жице дугачке 64 километра између Вашингтона и Балтимора. Шест година касније његов изум навелико се употребљавао у источном делу САД, а тај изум ишао је наруку скраћеницама. Далеко је лакше откуцати О. К. (тачка-тачка-цртица-тачка-цртица), него свих осам слова израза all right. Морзеовим системом служили су се и у Европи, а О. К. постало знак да је порука примљена.

Пошто су је Американци навелико изговарали, дошао је ред и на остали свет. Зна се да се „океј" на Јамајци говорило већ 1847, отприлике у то доба реч је освојила и друга карипска острва. Енглези су почели да је употребљавају педесетих година прошлог века, али су је „озваничили" тек 1864. када је у једном речнику протумачена као американизам за oll korrect. До 1868. Енглези су се до те мере већ американизовали да су навелико певали баладу с речима: „О. К. је када се човек недељом прошета до зоолошког врта".

Забележено је да се О. К. у Индији употребљавало 1883, на Филипинима 1908, а у Грчкој много пре 1913.

Амерички војници у оба светска рата изговарали су га ништа ређе него код куће, па је О. К. на мала врата ушло у још неколико светских језика. Тако је сто четрдесет и пет година бајат политичко-пропагандни штос, смишљен да одвратi пажњу од ниског раста једног председника, заразио читав свет.

Мина Илић

Осам језика (руски, јапански, дански, холандски, грчки, шпански, кинески, индонежански) и једно океј.

СУДБИНЕ

НЕПРИЈАТЕЉ КОГА НИСАМ УБИО

У ЗАРОБЉЕНИШТВУ ЈЕ БИЛО ДОВОЉНО ДА ПОГЛЕДАМ ПОТИЉАК НЕКОГ НЕМАЧКОГ СТРАЖАРА ПА ДА ЗАСТАНЕМ КАО ХИПНОТИСАН. ГОВОРИО САМ СЕБИ: „ТО ЈЕ ОН, А ЈА САМ ГА ОСТАВИО ДА ЖИВИ!"

У брдима Вогеза жива се спустила на 28 степени испод нуле. Смрзнута земља одзвањала је као кад се хода по мермерним плочама катедрале, а грање пуно иња ломило се попут стакла. Мало је људи навикнутих на овакве температуре. Ми нисмо спадали међу такве, с обзиром да нисмо били ни Канађани, ни Норвежани, ни Финци, већ обични Французи навикли на много више сунца.

Окренут леђима

Добио сам наређење да одем у патролу и извидим непријатељске положаје. Тог фебруарског јутра 1940. кренуо сам око 7 часова с једним наредником и три војника.

Стигли смо некако до напуштене планинске куће крај потока, између граничних линија фронта. Ни Немци ни ми нисмо хтели да је освојимо заувек јер је била доста далеко од наших положаја. Онај ко је тренутно држао ову кућицу био је господар читаве долине, али тамо нико није могао дуго да се одржи. Тако се никада није знало да ли је кућа тренутно пуна непријатеља или пуста.

Да бисмо били сигурни да нас непријатељ неће изненадити, опколили смо кућицу. У неколико скокова ушли смо у њене просторије спремни да на први шушањ отворимо ватру. После смо се као деца смејали сами себи што смо се толико плашили јер је кућа била празна. Затим смо изишли у извиђање и скоро се укочили од хладноће.

– Сувише је хладно – рекао је наредник. – Господа Немци нису изишли, паметнији су од нас!

Под ногама смо осећали земљу час голу, час покривену снегом или ледом.

Члан Француске академије наука књижевник Андре Шамсон мобилисан је 1939. као резервни капетан. После пада Француске пришао је Покрету отпора и организовао бригаду Алзас-Лорен са којом се борио у Алзасу и Немачкој.

Одједном, десно од себе, угледах једног од својих војника. Укопао се и руком давао знак да се нешто догађа. Погледах у правцу који је он показивао и на 60 до 70 метара од нас, доле у јарузи, у заклону, угледах човека окренутог леђима.

Ни за ни против

Моји другови, у тишини, уперише пушке на усамљеног Немца, али им ја руком дадох знак који је требало да значи: „Оставите га мени!"

Окренуо сам се да нанишаним у тог војника из непријатељске предстраже чије лице нисам видео. Затворио сам једно око и уперио пушку у његов потиљак који је вирио испод шлема.

Људи су чекали на мој пуцањ. Хтео сам већ да опалим кад војник поче да тапка у месту, да скакуће и маше рукама не би ли се угрејао. Застадох. Отворих оба ока и осетих да је оно што је до тога часа за мене представљало само мету обичан човек, човек као ја, смрзнут као и ја, војник рањавих ногу, руку укочених од зиме, промрзлих ушију, који је, очигледно, мислио једино на то како да издржи убиствену хладноћу заборављајући да се налази у рату.

Верујем да тог тренутка нисам ништа мислио. Нисам био у стању да доносим било какве одлуке. Нисам се колебао између „за" и „против". Цев моје пушке сама се спустила и нисам имао намеру да поново нишаним. Покретом руке дадох друговима знак да се повуку. Отпузали смо даље. Убрзо смо се нашли у заклону планинске куће.

– Били сте у праву, капетане! – рече ми наредник.

– Било му је сувише хладно, нисмо могли да га убијемо.

Тако је хладноћа избрисала рат. Наш задатак био је испуњен. Сазнали смо где се налази непријатељска осматрачница и тачно место где су Немци.

Илустровао Ненад Мирковић

Грижа савести

Не знам зашто ми је баш тај дан остао у живој успомени, а не неки од страшних догађаја који су довели до инвазије и пораза моје земље. Знам само да сам јасно запамтио потиљак тог непријатељског војника који је један часак био моја мета.

Једне вечери, усред зиме 1943. године, на перону станице Монтобан чекао сам воз под леденим ветром. Једна дугачка теретна композиција зауставила се тачно испред нас. Била је пуна заробљеника које су одводили ко зна где, у неки други свет, у свет концентрационих логора. Чим је воз стао, немачки војници поставили су стражу дуж перона.

Изненада, као да ме је протресла струја. На педесетак метара десно од мене угледах потиљак једног стражара под шлемом. Учинило ми се да је то онај усамљени војник ког нисам могао да убијем. То је био он, одмах сам га познао! Тај потиљак! Горко сам осуђивао себе што га онда нисам смакао кад сам га већ имао на нишану!

За време ропства осећао сам исту грижу савести и горко жалио што сам допустио да онај човек живи. Безброј пута у заробљеништву било је довољно да само угледам потиљак неког немачког стражара па да застанем као хипнотисан. Нисам имао потребе да му видим лице. Говорио сам себи: „То је он, а ја сам га оставио да живи!"

Сусрет у Шварцвалду

Али, време је прохујало и, откако смо у миру, наш дојучерашњи непријатељ постао је обичан сусед. Сећам се свог првог сусрета с немачким писцима и интелектуалцима на међународном конгресу у Шварцвалду. Једне вечери, на пријему у башти хотела, спазио сам једног од њих. Налазио се недалеко, окренут леђима, са црним шалом око врата. Почех да посматрам његов потиљак и – ухвати ме вртоглавица.

Тог часа један пријатељ узе ме под руку. Управо је намеравао да ме представи непознатом Немцу. Најзад видех и његово лице, лице учeног човека, озбиљно и помало тужно. Остављао је, као и многи од нас, утисак човека који је преживео нешто страшно. Убрзо се спријатељисмо. Волео је исте ствари као и ја, био је исте струке.

Док сам с њим разговарао у мени се, независно од моје воље, догодио преображај. Стара мора и грижа савести што сам стражару у Вогезима, можда баш овом дивном човеку, својевремено поштедео живот претворила се сада у огромну радост. Нисам проверавао да ли је то био баш он.

Андре Шамсон

ОПАСНА ЗАНИМАЊА

ПАНТЕР И АЈКУЛА

Илустровао Бране Јовановић

Кад сам од директора њујоршког зоолошког врта добио поруџбину да набавим пар црних пантера, био сам задовољан. Прво, знао сам да ће ми шеф једног од највећих вртова на свету добро платити, а друго, волео сам да још једном видим Малезију. У овој земљи на југоистоку Азије ловачка срећа ме дотад никад није изневерила.

Муке око трећег

У близини Куала Лумпура мој помоћник Али и ја распитали смо се за ове велике црне мачке. Рекли су нам да их највише има северно од града у једној стеновитој области окруженој прашумом. Кренули смо у потрагу за домороцима који добро познају овај предео. Брзо смо се споразумели и већ сутрадан кренули у лов.

Првог дана није се догодило ништа значајно. Друге ноћи у клопку од грања упала су два млада црна пантера, мужјак и женка. Баш оно што сам тражио. Већ сам помишљао на повратак али домороци су приметили како се око логора врзма још један, већи пантер, и предложили ми да и њега ухватимо. Пристао сам.

Од самог почетка тај нови црни пантер задавао нам је мука. Пет дана и ноћи чекали смо док се најзад није нашао у клопци. Али, вредело је. Никад у својој дугој ловачкој каријери нисам видео тако лепог и великог црног пантера. Црн, витак, мишићавог тела, али у сваком тренутку спреман да нападне и дивље се брани.

БИЛО МИ ЈЕ ЛАКШЕ ДА УХВАТИМ ОГРОМНОГ ЦРНОГ ПАНТЕРА НЕГО ДА ГА САЧУВАМ

Одмах смо га назвли Црни Ђаво. Мада ни она два прва пантера нису била умиљата, овога је било страшно погледати. Бесно је покушавао да се извуче из клопке, а кад смо га најзад на једвите јаде савладали и стрпали у кавез, из њега се и дан и ноћ чуло стравично режање од којег нам се свима дизала коса на глави.

Био сам више него задовољан. Први део посла био је готов. Међутим, и мене и Алија чекао је други, не мање тежак. Опасне звери требало је пребацити у Сједињене Државе, то значи преспловити Тихи океан.

Паника на палуби

Већ у Џорџтауну почеле су тешкоће. Радници су унели прва два сндука, али кад су чули режање, одбили су да утоваре овај с Црним Ђаволом. Тек уз помоћ неколико Индијанаца, којима смо морали добро да платимо, успели смо да сместимо звер у брод који је пловио за Сингапур.

Пре но што смо кренули обишао сам још једном своје штићенике да видим јесу ли сигурни. Све је било у реду, чак је и Црни Ђаво био миран. Само му је у очима светлуцао притајени бес.

Вратио сам се задовољан. Најзад, после две напорне недеље, моћи ћу да одахнем.

Исловили смо рано ујутру, а у Сингапур је требало да стигнемо сутрадан. Време је било сунчано, чак претопло. Дохватио сам књигу, кад се зачу бесно режање мојих четвороножних путника. Без сумње, узбудило их је скичање прасета из бродске кухиње. Одлучио сам да позовем Алија да обиђе сандуке са животињама, али у тај час на горњој палуби наста трка и вриска. Одмах сам знао да је у питању Црни Ђаво.

Потрчао сам тамо што сам брже могао али сам стигао касно. Имао сам тек толико времена да видим како се Црни Ђаво извлачи из сандука на коме је успео да извали даску. Стао сам десетак метара од њега, беспомоћан, без оружја. Стао је и он. За тренутак је оклевао. Изгледало је да размишља куда би. На палуби, осим мене, није било живе душе. Сви, и морнари и путници, разбежали су се. Али, шта ће бити ако неко случајно наиђе. Посматрао сам га скривен иза једног бурета, без иједне паметне мисли у глави. Звер је њушкала ваздух.

У том тренутку бродски мали, који, очигледно није ни сањао шта се на палуби збива, појавио се на степеницама које су водиле из утробе брода. Кад сам га угледао на неколико метара од пантера, нисам више имао шта да мислим: дограбио сам смотано уже које ми се нашло код ногу и бацио га према пантеру. Хтео сам да одвратим његову пажњу од дечака који је, спазивши животињу, застао као укопан на изласку из отвора. Међутим, десило се нешто неочекивано. Животиња се уплашила и у једном скоку бацила се право у море!

Као и остале животиње из породице мачака, ни пантери не воле воду, али, за невољу, знају да пливају. Како нисмо били далеко од обале, нисам сумњао да ће Црни Ђаво ову раздаљину успешно савладати. Значи, остадох празних руку! Капетан лађе, наравно, није луд да мења правац да би јурио за мојим пантером. Почео сам да псујем. Пребацивао сам себи што нисам боље конопцима увезао сандуке, или што нисам најмио стражара. Сад сам све знао. Потрчао сам према доњој палуби да видим шта је с она два пантера. Одједном пред мене излете Али вучићи:

– Ајкула! Ајкула напада Црног Ђавола!

Готов је!

Угледао сам необичан призор у мору. Црни Ђаво, који се већ удаљио од брода добрих двадесет метара, снажно је пливао у правцу обале, а једно велико црно пераје пратило га је све више му се приближавајући. Готов је!

Црни Ђаво, мада на туђем терену, није се предавао. Ајкула која га је напала није била обична – кад је искочила из воде, видело се да је читава грдосија. Али, нашем пантеру нисмо узалуд дали име Црни Ђаво. Јуначки се борио.

У другом налету ајкула га је закачила чељустима и бацила увис, онда га зграбила за задњу шапу. Ђаво је замахнуо шапом и разнео ајкули лево око и шкрге. Неман је описала још један круг око пантера а онда нестала у дубини.

Црни Ђаво наставио је да плива према обали. Није био тако брз као пре борбе, али одмицао је. Док се брод полако удаљавао, видео сам како се Црни Ђаво извлачи на обалу и нестаје у џунгли...

Директор Њујоршког зоо-врта био је више него задовољан кад је угледао пар црних пантера. Добро ми је платио. Наравно, кад није видео Црног Ђавола, најлепшег пантера кога сам срео.

Френк Бак

НЕОБИЧАН НАСТАВАК ГАНГСТЕРСКЕ ХРОНИКЕ

НА ЖУТОЈ

ШЕФ МАФИЈЕ ЛУЂАНО ОСУЂЕН ЈЕ 1936.

Градић Данемора на самој америчко-канадској граници има само једну улицу. С једне стране протеже се зид висок пет метара, на другој су двоспратне зграде, тесно прибијене једна уз другу, неколико радњица и бар. У том забаченом месту влада САД подигла је 1845. године такозвани Клиптонски затвор и у њега сместила најопасније преступнике.

У јесен 1942. у затвору се налазило око 2.000 робијаша, „цвет" америчког подземља.

Неуобичајена посета

Пред затворском капијом зауставио се аутомобил с њујоршком регистрацијом. Из њега је изашао човек кога су очигледно очекивали. Стражари су га одвели у кабинет управника. Мало касније уведен је и један затвореник. Мада по правилима казнионице сваком разговору с посетиоцима мора да присуствују два наоружана чувара, овог пута не само да су они изашли, већ је и сам управник напустио свој кабинет. Затвореник и посетилац остали су сами.

Посетилац је био адвокат Мозес Пољаков, познат свима који су пратили извештаје са великих суђења члановима америчког подземља. Ни име затвореника није било мање познато: Лаки Луђано, шеф америчке Мафије, осуђен 1936. на шездесет година робије.

Мозес Пољаков није био Луђанов адвокат и у Клиптонски затвор није дошао да заједно с њим састави жалбу или молбу за помиловање. Адвокат је стигао с поруком владе САД и предлогом да Луђано помогне савезницима у рату! Јер, иза Лакија Луђана стајала је читава Мафија, она у Америци и она на Сицилији.

Луђано је у затвору знао понешто о рату. Читао је у новинама да је у Европи Хитлер започео рат, да су Јапанци напали Перл Харбур. У новембру 1942. рат се приближавао његовој родној Сицилији: савезници су се искрцали у северну Африку. Уосталом, шта се то њега тиче? Нека се само бију...

Али, тих дана појавио се Мозес Пољаков.

Разговор Мозеса с Луђаном састојао се, углавном, у овоме: савезници припремају искрцавање на Сицилији. На овом острву, које има веома важан положај у Средоземном мору, налазе се утврђени положаји Сила осовине. На Сицилији треба наћи људе спремне да сарађују са савезницима. Шта Луђано мисли о тамошњој Мафији?

Луђано је, наравно, мислио све најлепше.

Пољаков је, много година после завршетка рата, испричао да се Луђану обратио за помоћ по налогу обавештајне управе штаба војно-поморских снага.

Врло брзо после посете Пољакова затвор је напустио и Лаки Луђано. Још није на слободи, само су га преместили у затвор у Грејт Мидоузу, у држави Њујорк. Примао је посете, време разговора било је неограничено. Често је напуштао затвор на неколико дана, па и седмица. У Грејт Медоузу посетио га је и Џо Адонис, његов заменик који је после „шефовог" хапшења управљао пословима америчке Мафије. Адонис је био родом са Сицилије, из Палерма, и имао тамо много пријатеља с којима је, а да нико не зна како, имао чврсте везе и у току рата.

Услови су поштовани

Почетком 1943. године савезници су почели припреме за инвазију на Сицилију. Њихови тајни агенти покушавали су да на острву нађу сараднике. Обавештајним операцијама америчке војске у Алжиру руководио је Анђело Џинота. Његово презиме указивало је на сицилијанско порекло. Сви његови сарадници говорили су између себе сицилијанским дијалектом. Никакво чудо: препоручио их је лично Лаки Луђано.

Нигде се не помиње да су „високе стране уговорнице" сачиниле писмени уговор. Али, услови уговора су поштовани. Још пре него што су десантни чамци савезничке поморске пешадије пристали на обале Сицилије, чланови Мафије добили су обећање о пуној слободи рада ако се заузимање острва заврши успешно.

Десетог јула 1943. године према унапред израђеном плану савезници су се искрцали на јужној и југоисточној обали острва. Савезничке снаге састојале су се од америчких и британско-канадских трупа. Американци су имали задатак да очисте планински центар острва где су била најјача утврђења, заузму Палермо, затим скрену на исток према Месини, а ови други да источном обалом острва стигну до Месине.

Енглези и Канађани наишли су на веома јак отпор. Требало им је пет недеља, и то уз велике губитке, да се домогну циља.

Марш-рута Американаца била је много тежа. Ипак, већ после седам дана стигли су на циљ прешавши читаво острво са југа на север. Седма америчка армија кретала се готово не наилазећи на отпор. Касније је генерал Патон рекао да је то био „мали муњевити рат".

Сви су претпостављали да ће Американце чекати тешке борбе, нарочито у планинском пределу Камарате где су италијанске и немачке снаге држале под сталном ватром једини пут. У Камарати се налазила артиљеријска бригада, неколико противавионских батерија, батаљон немачких тенкова, већином „тигрова". Читавом одбраном командовао је пуковник Салеми, познат по својој фанатичној оданости Мусолинију. Мноштво бункера и других утврђења чинили су Камарату неосвојивом.

Марамице с неба

Али, Камарата је имала једну слабу тачку: налазила се у близини Вилалбе. А у Вилалби је живео велепоседник дон Калођеро Вићини, звани дон Кало, за кога је чак и свако дете знало да је шеф сицилијанске Мафије. И то је изменило ток догађаја.

Четири дана после искрцавања савезника над Вилалбом се појавио авион типа пајпер-каб. Направио је круг над селом, започео је и други. Жене су потрчале да склоне децу. Али, авион није бацио бомбе. Од њега се одвојио падобран на коме је висио пакет. Ветар га је захватио и однео над Камарату. Неки војник га је нашао и предао каплару Риколију. У пакету се налазила само једна жута свилена марама с великим црним словом Л.

Марама је очигледно садржавала неку поруку. Какву, каплар Риколи није знао.

Сутрадан се авион поново појавио над Вилалбом. И поново је падобраном спуштен пакет који је овог пута пао у село. Пакет је одмах предат дон Калу који је одлично знао шта значи „Л" – била је то порука Лакија Луђана.

Исте вечери један сељак у изношеној одећи напустио је село јашући на мазги. Задатак му је био да се провуче кроз италијанске и немачке страже и јави америчком пуковнику Ђиноти да ће дон Кало лично дочекати претходницу Седме америчке армије и сам је спровести кроз опасну зону.

Сцена која се у зору 20. јула одиграла на сеоском тргу у Вилалби могла је неупућенима да изгледа више него необична. Из једне уличице опрезно су наилазила три тенка. На куполи првог била је застава. Не америчка, звездано-пругаста, већ жута свилена марама с великим црним словом Л.

Тенк је стао, купола се отворила и из ње је изашао амерички официр. Дон Кало му се достојанствено упутио у сусрет.

Дуже од минута нетремице је посматрао Американца, а затим из џепа полако извукао жуту марамицу са црним Л. Американац је, на одличном сицилијанском, поздравио дон Кала и пружио му руку како би му помогао да се попне у тенк. Дон Кало је одбио помоћ, ушао је сам.

Салеми у подруму

Сутрадан, 21. јула, две трећине Италијана, војника који су сачињавали одбрану рејона Камарате, нису били на својим положајима! Како се касније дознало, ноћ пре тога њима су дошли мафијаши са завежљајима цивилног одела и „обавестили" их да су Американци заобишли њихове линије и да су због тога у безнадежном положају. Једини излаз им је да, преобучени, побегну.

И фашистички пуковник Салеми био је на време уклоњен. Дан раније рекли су му да га због важних послова позива председник општине Вилалбе. Чим је дошао, везали су га и бацили у подрум. Тако су Американци прешли Камарату не испаливши ниједан метак, не изгубивши ниједног човека!

Дон Кало је пратио Седму армију до места Ћерда, а даље је тенковима показивао пут један његов рођак. Истог дана на сеоском тргу у Вилалби представник америчког команданта мајор Бир именовао је дон Кала „администратором ослобођеног рејона са неограниченим правима".

Последња кафа

Рат још није био завршен а гувернер државе Њујорк потписао је помиловање Лакија Луђана! У документу је било истакнуто да је осуђеник „дао драгоцен прилог ратним напорима земље". Својевремено, 1936. године, државни тужилац Томас Дјуи, тражећи оштру казну за Луђана, рекао је да се „данас на оптуженичкој клупи налази један од најстрашнијих злочинаца који је икад стао пред лице правде". Сада је тај исти Томас Дјуи, који је управо постао гувернер, потписао помиловање „примерног осуђеника Луђана који је доказао своје искрено кајање".

Деветог фебруара 1946. Луђано је протеран из САД у Италију. Требало је да живи у Напуљу, под надзором полиције. Сви његови пријатељи и сарадници дошли су да га испрате, одржао је чак конференцију за штампу.

Луђано је у Напуљу живео повучено пуних 15 година. Његово име никад није било поменуто у вези са пословима Мафије. Званично је живео од ренте коју је добијао за добро уложен новац у Америци. Али, добро упућени су знали да Луђано не може живети пензионерски. Био је један од главних кад је требало направити „мост за наркотике", кријумчарски пут којим су дроге са истока преко Италије стизале у Америку.

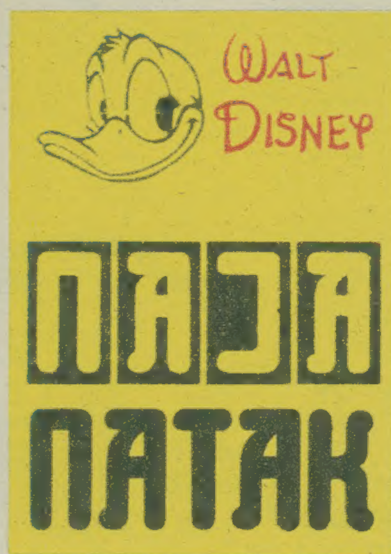
Двадесет седмог јануара 1962. Луђано је, елегантан као и увек, дошао на аеродром да сачека неке пријатеље из Америке. У бифеу је наручио кафу. Келнер га дуго није послужио и тек кад се Луђано бесно окренуо према шанку он му је, извињавајући се, ставио шољицу на сто.

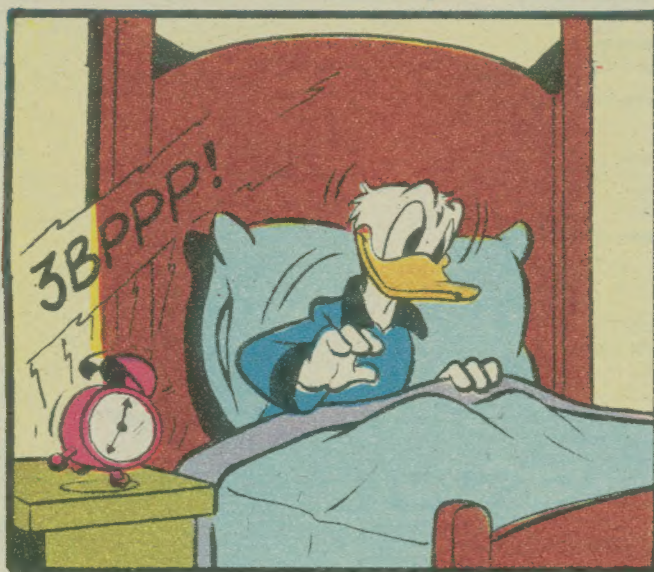
Луђано је отпио неколико гутљаја и сручио се на под.

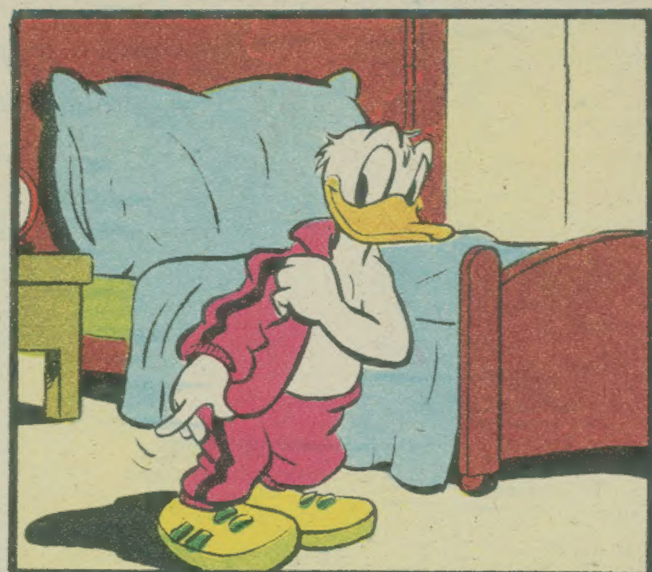
Сахрана је била величанствена. Стотине венаца, неколико десетина црних лимузина, телевизијски и филмски сниматељи. Како је касније изјавио представник америчког Бироа за борбу против наркотика Мартин Дејзингс "на сахрани су нас веома интересовали пријатељи Лакија Луђана. Било их је више но што их ми имамо у картотеци".

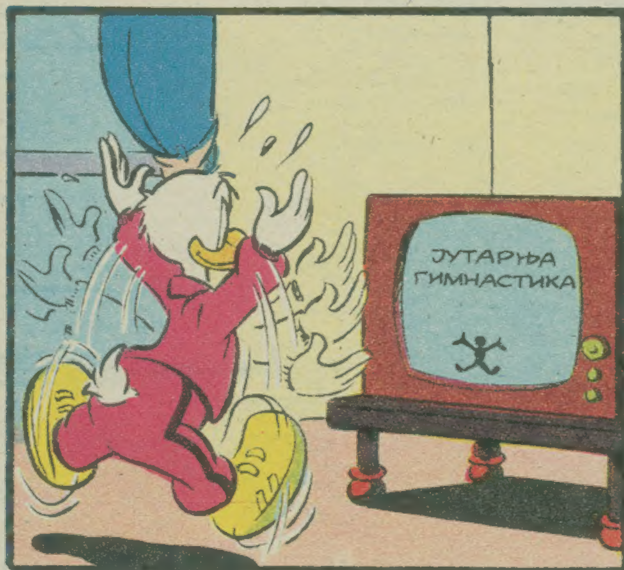
М. Ј.

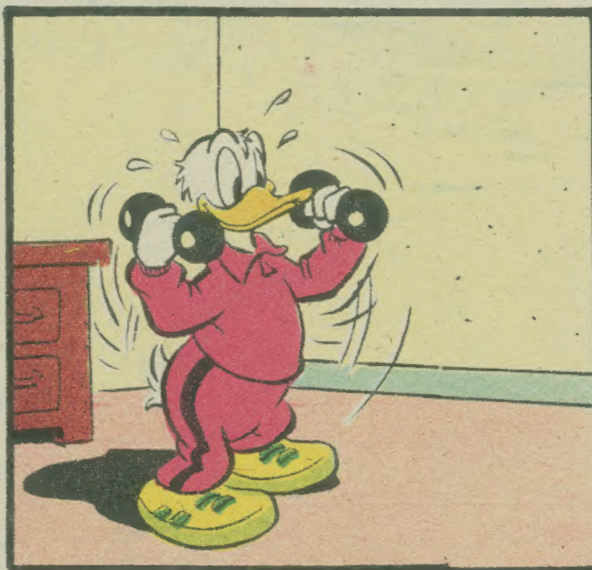

МАРАМИ СЛОВО Л
НА 60 ГОДИНА РОБИЈЕ. УСРЕД РАТА ИЗНЕНАДА ЈЕ ПУШТЕН ИЗ ЗАТВОРА
Илустровао Ненад Мирковић

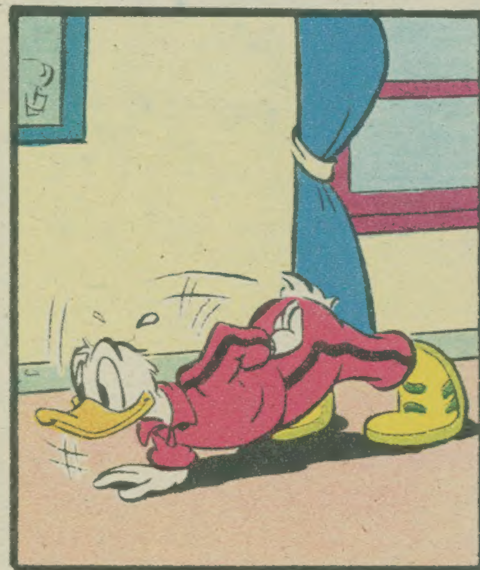

WALT DISNEY
ПАЈА ПАТАК

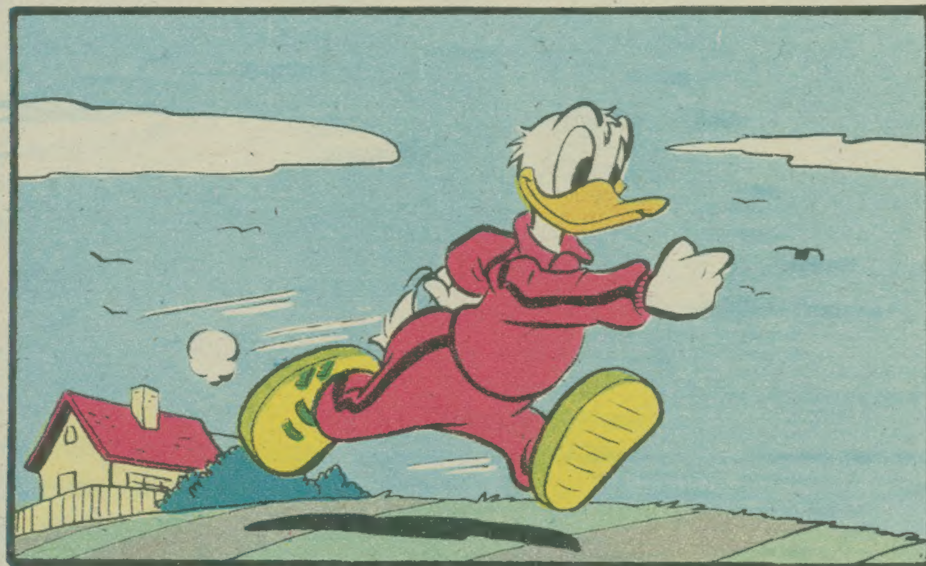

ЗВРРР!

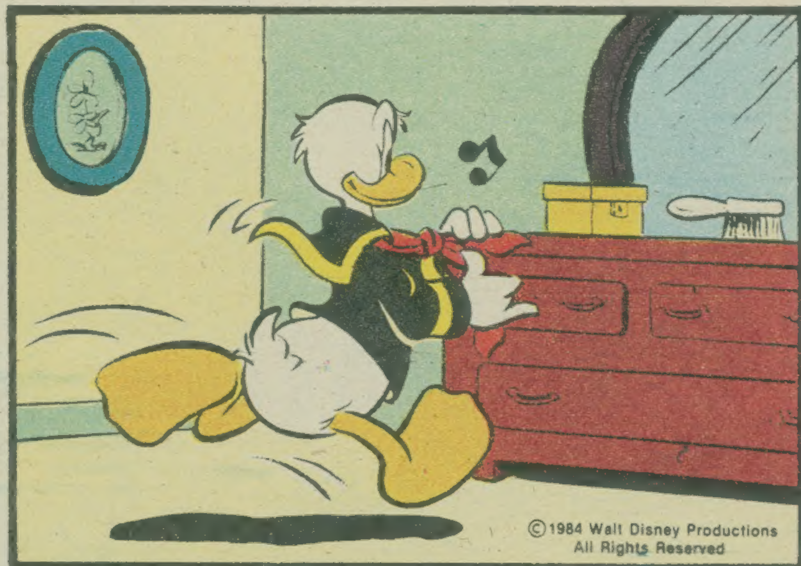

ЈУТАРЊА ГИМНАСТИКА

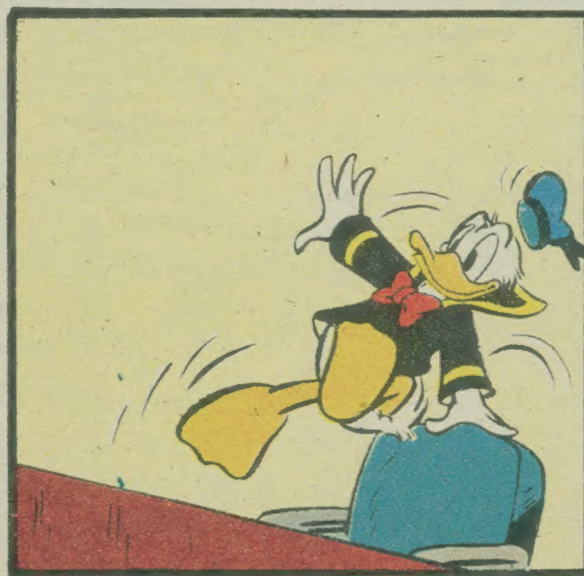

БАЈА ПАТАК И КОМП.

ЊЕГОВ ПРОБЛЕМ ЈЕ ШТО НЕМА НИМАЛО КОНДИЦИЈЕ!
З-З-З-З
12-30

За читање наглас

БОХУМИЛ ХРАБАЛ

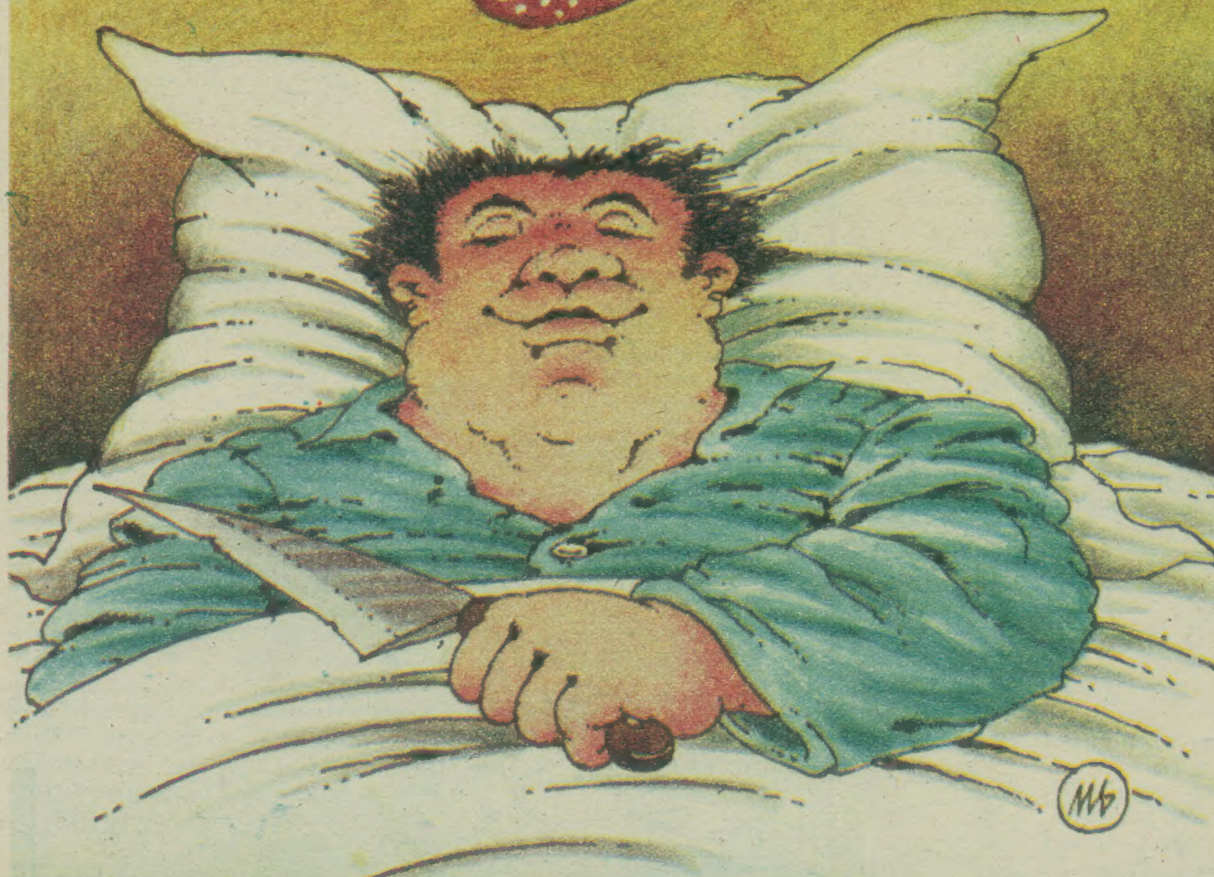
У ВРТУ

Господин Карел је лежао у свом врту поред шумице кроз који је поред врба, редова црних рибизла и огрозда и напуштеног пчелињака текао поточић. Лежао је постранце а његов огромни трбух лежао је поред њега као буре. Једну руку држао је под главом као јастук а другом чистио коров из леје першуна. Кад је ухватио мој поглед, показао је на проваљену ограду и вратанца и рекао: – Ево кроз ова вратанца полако одлази мој живот испуњен не само радом... већ и уживањем у добром јелу, увек сам волео да једем добре ствари... и у великим количинама! – Рекао је то мирно и мирно даље чупао коров, и кад је очистио један ред, ухватио је свој огромни трбух, померио га мало даље, легао поред њега и наставио да чисти коров и прича. – Господе боже, ја и данас умем да будем тако дивно гладан... с каквим огромним апетитом ја и данас могу да поједем читаву штанглу туристичке саламе, саламе коју остављам да сазри у вентилационом каналу клозета, али она никад не сазри јер је пождерем по ноћи истог дана кад сам је купио да бих је оставио да сазри, само једном сам појео саламу која је како треба сазрела, још за протеклог рата набавио сам штанглу мађарске саламе и враћам се тако кући, гледам, а у подруму нашег прашког стана кућепазитељ стеже у шрафшток огроман комад саламе и пилом за гвожђе реже колутиће, одмах сам по боји познао да реже мађарску саламу, сиђем у подрум и кажем, а све ми вода иде на уста, колико тражи за ту саламу, рекао је две хиљаде па сам му дао, али салама је заиста била тако тврда да сам је морао сећи пилом за железо, и тако сам му дао још две стотине да је пилом изреже на

колутиће, и потпуно се заборавивши јео сам колутиће како их је резао, док на крају нисам пождерао и онај канап... – рекао је господин Карел и поново подигао свој огромни трбух, подигао га с напором, одбацио га и превалио се на другу страну, пребацио је за трубухом кичму и руке, и поново подметнуо под главу своје огромне мишиће, дебеле као моја нога, и наставио да слободном руком плеви леју першуна, полако и брижљиво, продужавајући да прича, сањалачки, тихо: – Тек након недељу дана ми је синуло! Сместа сам одјурио у шпајз, а онда сам почео да давим жену а затим слушкињу која је кроз плач признала да су, кад су спремале, пронашле једну саламу сву пљесниву и покварену, па су је бациле у канту за ђубре у двориште. Тако сам ја два пута платио ту саламу... Још је срећа да ме таква глад више не хвата, срећа... али знаш ли, пријатељу, да то што ти кажем у ствари није истина, ја сваке недеље, пре него што отпутујем у Керск, остављам једну саламу да сазри, салама која сазри у вентилационом димњаку има један посебан укус, туда пролази топао ваздух од централног грејања, и морам једном оставити саламу да потпуно сазри, али ја ћу једном победити самог себе, оставићу саламу да сазри и донећу је чак овамо, да пробате каква је то посластица, таква салама која је четрнаест дана висила на промаји, какву сам ја једном јео у Моравској... Донећу је кад више не будем осећао такву глад, такав апетит... Купићу само за вас једну саламу за тридесет пет круна, само за вас ћу је обесити у вентилациони димњак централног грејања, знаш, у клозету имам вратанца као на сеоској пушници, то је место где вешам саламу, само што увек кад легнем, и то преждеран, ја кад се враћам с посла увек проведем бар један сат купујући, донесем пуну торбу, сто грама ове саламе, 100 грама оне саламе, сто педесет грама шлеске тлаченице и двеста грама обичне, и још мало мајонеза и теглицу киселих рибица, то је мој живот, кад видим те ствари у излогу, добијем такав апетит и ухвати ме таква слабост да брзо улазим у продавницу и тамо најпре наручим једну порцију с ногу, а онда још купим разних сирева и одлазим кући, не идем већ трчим, код куће све то смажемо, гледамо телевизију а ја само узимам и узимам док сто не остане сасвим празан, све сам пождерао кажем себи, а онда идемо у кревет, само што се око поноћи пробудим а преда мном са плафона као да виси

■ НАСТАВАК НА СТР. 10 ■

Илустровао Љубомир Милојевић Љубавац

■ НАСТАВАК СА СТР. 9 ■

златна салама, она иста салама која виси на промаји иза вратанаца у клозету, и та салама светлуца и блиста као крунски драгуљи, затварам очи, али она салама ме тако мами својом лепотом, припремаш је за пријатеље, говорим себи, тако да одједном устанем и кажем: дрек! одем у клозет, одсечем половину и у кревету пождерем читав комад, жена ми само кроз сан каже: Пази да не умастиш постељину... и спава даље, заспим и ја, али за један сат поново ми се пред очима појави салама, салама која виси на промаји тек један дан, не могу да издржим па устанем и опет легнем, и већ ми се чини да ћу победити самог себе, још за тренутак и савладаћу ту страшну жељу да смажем ону саламу, онај остатак саламе, али на крају, кад већ помислим како сам победио, и одахнем из дубине душе, моја жена устане и каже: – Карел, не мучи самог себе, поједи ону саламу... а ја само на то чекам сваког дана, чекам сваке ноћи, и онда поједем онај остатак саламе и спавам као мала беба... – Господин Карел наставио је да пажљиво плеви леју першуна, сунце је искочило изнад борова и залило врт топлином и блеском јулског преподнева... Немојте помислити – рекао је нежно господин Карел – да нисам и то покушао, да нисам купио две саламе, сушио сам ја и две саламе, једну бих увек пождерао у току ноћи, али зато је она друга већ два пута издржала на промаји четрнаест дана, већ је била сазрела, била је то салама за пријатеље, да пробате шта је то добро сазрела обична туристичка салама која има укус најскупље мађарске саламе, и већ сам је два пута возио колима овамо, али нисам стигао ни до Почерница кад ми се пред очима појавила та салама, видео сам је како виси на канапу испред фрижидера, златна салама коју сам сам довео до зрења, тако да сам морао одмах иза Почерница прикочити и заурлати: Дрек!, а жена ми је морала рећи: Карел, не мучи самог себе, још ћеш разбити кола... па сам подигао хаубу, узео нож и сео у јарак поред пута у онај одвратни јарак иза почерничке кланице, међу отпатке и старе лонце, и с највећим апетитом смазао ту добро сазрелу саламу, тек након тог могао сам да возим како треба, а да ми се не мути пред очима... И тако сам онда поново недељу дана планирао да другу сазрелу саламу довезем само за вас, и стигао сам с њом нешто даље, већ сам био помислио како сам победио, али код Моцхова ме је ухватила таква глад, савладала таква слабост и осетио сам такав страшан апетит да су ми се поново почела јављати привиђења, поново сам видео ту сазрелу саламу како виси с неба на златној узици испред фрижидера, и поново је жена морала да ми каже, кад сам почео кривудати путем лево-десно: Карел, не мучи самог себе! И зауставио сам кола, и одмах са саламом сео у јарак, и смазао сам ту сазрелу саламу, саламу која је сазревала четрнаест дана само за моје другаре... Али једном, кад поново смажем ту сазрелу саламу, кад с том сазрелом саламом стигнем чак до Семица и тамо је пождерем без хлеба, кад је пождерем на самом тргу, и после тога, кад полако и постепено победим самог себе, довешћу ту саламу чак овамо јер је од Семица до Керска комадић пута, наравно, кад стигнем, више не гарантујем за себе, кад довезем саламу почећу већ од шуме, од пута за жупни двор да трубим из све снаге, а ви морате све оставити и брзо дотрчати овамо, јер не гарантујем за себе да се нећу, кад извучем из гепека ту четрнаест дана сушену саламу, из чиста мира бацити на њу и пождерати је на лицу места, пре него што је узмете од мене, јер ја, иако ме више не хвата глад као некад, имам још увек апетит, а то је можда опасније од праве глади... – Кад је то рекао господин Карел је устао, клекнуо, подигао трбух на колена и усправио се. Отпозади, господин Карел је изгледао витак, тако је усправно и поносно носио испред себе тај свој огромни, невероватно велики трбух, његова сто тридесет килограма тешка фигура корачала је у спортским гаћицама од клота, спортским гаћицама за које је било потребно три метра клота дупле ширине а кад је кренуо преко потока брвно се савило и господин Карел се окренуо и рекао радосно: – Тако, а сад идем, и пре него што почнем да плевим шаргарепу појешћу читаву једну туристичку саламу коју сам припремио за сушење, коју сам јуче купио у Семицама... – Зашто да мучите сами себе, господине Карел – рекао сам, а господин Карел је задовољно корачао кроз зелену сену воћака а затим поред стабала златних борова, према својој кућици са зеленим капцима... И тек када је господин Карел отишао у својим спортским гаћицама од клота, спортским гаћицама за које је било потребно три метра платна, постао сам свестан да господин Карел има прекрасну, густу и коврџаву косу, косу какву имају црнци, састављену од чврстих уз главу прилеглих коврџица као неки коврџави шлем. Господин Карел са својом глади и апетитом био је у ствари лепотан, па према томе краљ живота.

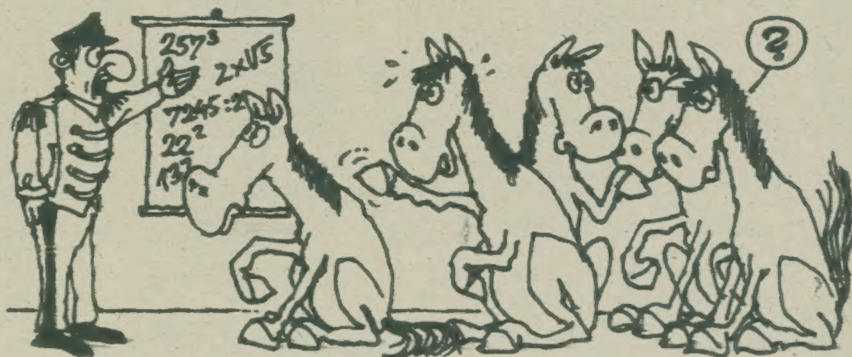

Б А

Тимоти Бајфорд   Мила Станојевић-Бајфорд

КОЊИ МАТЕМАТИЧАРИ

Први коњ, познати математичар, био је Клуге Ханс. Поменути Ханс живео је крајем 19. века. Његов учитељ математике био је господин Ван Остен из Берлина. Ханс је у почетку умео да откуца копитом сваки број који му покажу на табли – десетице левим а јединице десним копитом, а затим научио да сабира, множи и дели. Неки људи су сумњали да је то вешто изведена обмана. Сматрали су да господар даје Хансу тајне знаке које овај опонаша.

Хансову животну прекретницу представљао је моменат када је прешао у руке новог власника, извесног Карла од Елбервелда, који је веровао да коњ заиста може да рачуна, па је наставио да га образује у том правцу укључивши у обуку и остале коње из своје штале. Ускоро су сви они постали добри математичари а Елбервелд је стекао светску славу. Врхунац је достигнут кад су његови коњи успели да бројеве дижу на квадрат и куб, али новооткривена способност коња да препознају слова у абецеди превазилазила је све дотадашње.

Коњи су пред непознатом публиком, и без присуства газде показивали шта знају. Био је то најбољи доказ да у питању није никакав трик, него право знање.

На вама је да у причу поверујете или не.

ТРИК КОЈИ НЕ МОЖЕ ДА ОМАНЕ

Својој жртви покажите последњи „Забавник" и реците да он има натприродну моћ – тј. да ћете „Забавник" ставити на под, али жрва неће моћи да га прескочи.

Иако ће ваша жртва тврдити супротно, докажите јој да сте у праву пошто „Забавник" ставите у ћошак собе!

ЈФОРД

ПИТАМО ДАНАС – ОДГОВАРАМО СУТРА

Проблем који смо вам поставили у прошлом броју може да се реши на овај начин: пресеците облик као на цртежу 1 и онда од елемената које сте добили саставите квадрат, као на цртежу 2.

Уколико вас је овај задатак намучио, ево једног једноставнијег. Флаша и запушач, заједно, коштају 21 динар – флаша 20 динара више него запушач. Питање гласи: колико кошта флаша? Пазите, одговор није 20 динара!

НАУКА У СПОРТУ

Иако закон налаже све строжу контролу спортиста ради откривања и спречавања допинга, наука, својим открићима, умногоме утиче на постизање врхунских спортских резултата. Рецимо, у Колорадо Спрингсу (САД) постоји Центар у који одлазе спортисти спремни да се подвргну медицинским прегледима и испитивању њихових физичких способности и на основу тих резултата приписује им се одређени програм – од дијете до начина дисања да би максимално искористили своје урођене способности.

Бициклистима, рецимо, проверавају снагу ногу, и на основу налаза која је нога јача тренер касније гради стратегију његових наступа у трци.

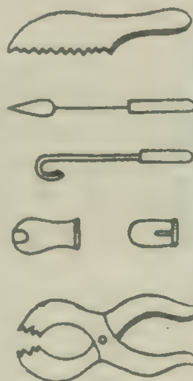
Најзанимљивије откриће у последње време везано је за дисциплину гађања из пушке. Један спортски психолог из Аризоне испитивао је стање срца, мозга, нерава и дисања спортисте у моменту гађања. Установио је да се савршен погодак ретко оствари уколико се поклопи са откуцајем срца. Дакле, најбољи стрелци повлаче ороз између два откуцаја. Такође је битно да такмичари равномерно дишу и непосредно пре повлачења ороза удахну ваздух.

Питање је: неће ли научници ускоро заменити тренере?

УПОЗНАЈТЕ СЕ СА СУСРУТОМ

Сусрута сматрају праоцем пластичне хирургије. Овај Индус (живео је око 600. године п. н. е.) прославио се по вештини „прекрајања" носева. Његова техника, која се примењивала више векова, на Сицилији чак до 15. века јер је губљење носева у биткама и двобојима била честа појава, састојала се у одсецању ткива са образа и чела које му је затим служило за обликовање носа.

Употребљавао је 101 тупи и 20 оштрих инструмената којима је давао називе по животињама и птицама, баш као и у модерној хирургији. Сусрута је саветовао своје ученике да се вежбају на воћу и органима животиња, а пацијенте опијао вином да не би осећали бол – тако је био не само први хирург него и први анестезиолог.

ХУМОРИСТИ У ВОЗУ – ИСТИНИТИ ДОГАЂАЈ

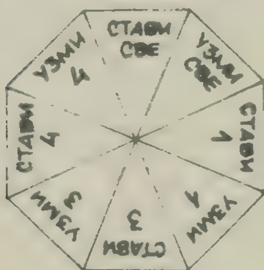
Познати амерички хумориста Едгар Нај и песник Џемс Рајли путовали су заједно возом. Изненада, Нај рече: „Што смо баксузи, изгубио сам једну карту!" Како је кондуктер већ био на видику, Нај предложи Рајлију да се сакрије под седиште да не би платили карту.

Кад је кондуктер дошао, Рајли је већ чучао под седиштем. Нај тада извуче из џепа две карте и пружи их кондуктеру. „За кога је друга?" упита кондуктер. Нај спремно показа испод клупе: „За мог пријатеља, он увек овако путује!"

ИГРАЈТЕ СЕ „СТАВИ – УЗМИ"

„Стави – узми" се игра с осмостраном чигром коју можете направити од картона прободеног чачкалицом. Чигру ћете обележити као на цртежу:

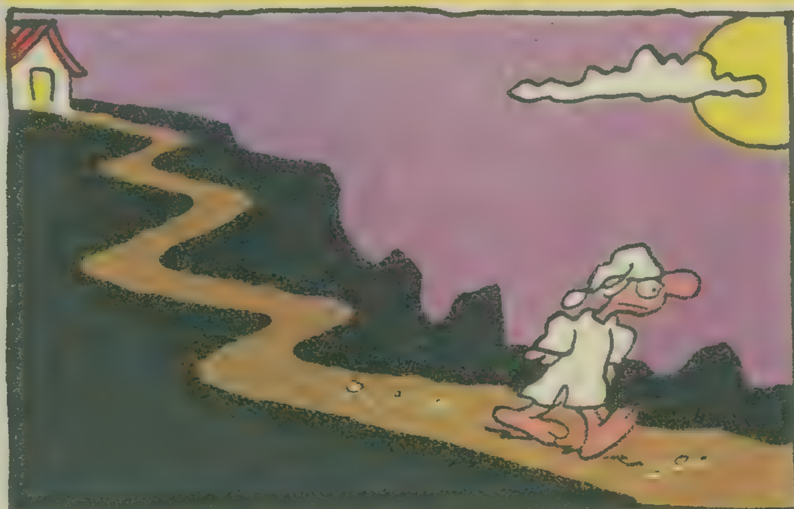
Сви играчи почињу с истим бројем пасуља, кукуруза или сл. На почетку сваке „туре" сваки играч уложи договорени број пасуља у заједничку касу. Онда, редом, сваки врти чигру и поступа према упутству написаном на делу чигре који додирује сто. Значи, играч или узима одређени број пасуља из касе, или у њу ставља од онога што му је остало. „Стави све" значи да играч треба да стави онолико колико је остало у каси, а „узми све" значи да узима све што је у каси. Победник је онај ко игру заврши с највише пасуља.

РЕКЛИ СУ О УМЕТНОСТИ......

- **Хипократ:** Живот је кратак, уметност је вечита.
- **Грчка пословица:** Уметник свугде успева.
- **Шилер:** Уметност је десна рука природе.
- **Пучини:** Уметност је врста болести.
- **Мајаковски:** Уметност није огледало у коме се свет огледа, него чекић који свет уобличава.

Мила и Тимоти Бајфорд

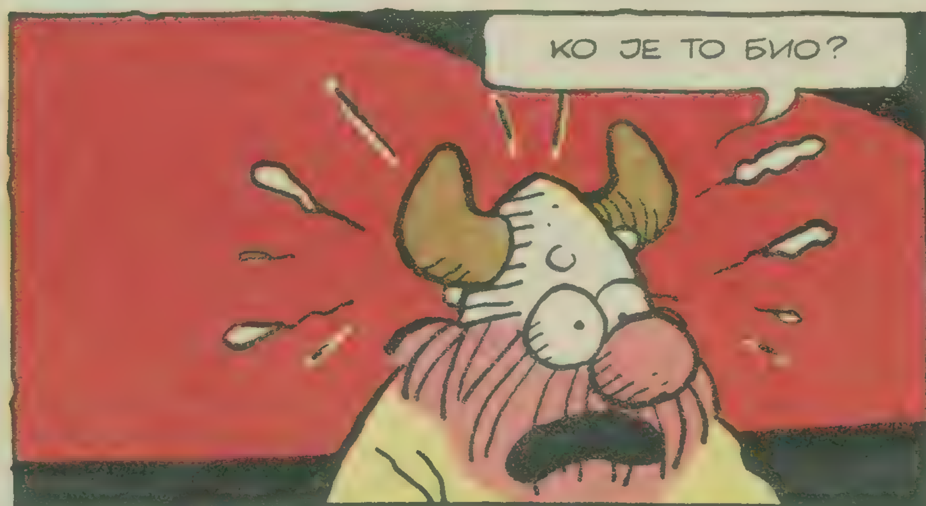
DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

Илустровао Драгутин Њежић

ЗАКЛЕТВА У НЕХАЈ КУЛИ

ТЕК КАД ЈЕ ПОД ГРАДСКЕ БЕДЕМЕ ДОШАО МУРАТ-БЕГ НОСЕЋИ У РУЦИ КАПЕТАНОВУ ГЛАВУ, ПРЕДАЛИ СУ СЕ БРАНИОЦИ ОПСЕДНУТОГ КЛИСА

Крајем 1523. године херцеговачки санџак-бег Мехмед послао је у Трогир и Сплит, који су били под влашћу Млетачке републике, два писма исте садржине: „Мој силни и срећни господар султан Сулејман Величанствени одлучио је да освоји Клис. Млечани, као савезници Отоманске царевине, не смеју помагати Клишане ако не желе да се на њих сручи гнев мог силног султана!"

Већ следећег пролећа пође на Клис Мустафа-паша да га опседне до доласка Мехмед-бега, који ће командовати одлучним нападом.

Борба за престо

Тврди град Клис, славно ускочко гнездо, стиснуо се на врху неприступачне клисуре која раздваја Козјак од Мосора. Са његових бедема пуца поглед на море, на Каштела и Трогир, острва Чиово, Шолту и Брач.

Клис је имао бурну историју и још од римског доба, када је основан, стално је прелазио из руке у руку. Од 1282. био је у власти разних хрватских великаша који су одатле гледали да завладају далматинским градовима и који су га бранили од Венеције.

Од друге деценије 16. века, када су се о хрватско-угарски престо отимали аустријски цар Фердинанд Хабзбуршки и угарски племић Јован Запоља, а хрватски и угарски племићи трошили снагу у међусобном гложењу, Клис је постао небрањена мета све жешћих турских напада и све већих млетачких апетита.

Пре но што је Мустафа-паша приспео под бедеме Клиса, ускочки капетан Петар Кружић, заповедник клишке тврђаве, предао је град свом заменику, бацио се на хата и појахао у друго ускочко упориште, чувени Сењ, да тамо прикупи ускоке и врати се што пре у помоћ Клису.

Мустафа-паша жарко је жудео да се прослави пре доласка Мехмед-бега и настојао је да што пре на јуриш заузме град. Читава два месеца неколико десетина клишких ускока пружало му је жесток отпор. По свом обичају они би изненада, када се непријатељ најмање нада, излетали из града и уз громогласне повике упадали у најгушће турске редове, па се исто тако хитро повлачили назад у тврђаву. Опрах, највиша клишка кула, китила се свакодневно турским заставама и главама.

Узалуд су се ускоци, не знајући за турске претње, надали да ће им Венеција прискочити у помоћ, да ће им бар послати хране и барута. Кнезови у Сплиту и Трогиру нису ничим показивали да их интересује судбина Клиса. Међу опседнутим је завладала глад.

Док су се изгладнели ускоци вукли по градским зидинама одбијајући Турке, Петар Кружић је у Сењу успео да прикупи одред добровољаца. Једне ноћи, док је дивљала бура, укрцао се с њима на 40 малих спретних бродова и отиснуо се. Млечани се нису усудили да га гоне по страшном невремену.

Десетог марта 1524. у цик зоре искрцао се капетан Кружић са сењским ускоцима код Солина и у муњевитом јуришу пао на турски табор. Чим су ускоци у Клису чули ратне поклике, отворили су капије и с леђа јурнули на изненађеног непријатеља. Као спомен на тај препад сачувало се писмо које је млетачком дужду послао командант венецијанске флоте Алвис де Канале: „Хрватски кнез Петар Кружић је са 70 коњаника, 500 пешака и 300 пушкара у јуначком боју изнео сјајну победу над 600 турских коњаника, 6.000 пешака и одабраном гардом херцеговачког санџак-бега."

Не убијај ме као пса!

Од тада су се, више од 13 година, за Клис водиле огорчене борбе. Сулејман Величанствени није могао тек тако да дозволи да сјај његових победа помрачи шака пркосника из једног малог утврђеног града богу иза леђа. Почетком 1537. велика турска војска опколила је Клис, а Млечани га блокирали с мора.

Петар Кружић опет је успео да се на време извуче из града и склони у Лупоглав. Одатле је слао гласнике цару у Беч, папи у Рим и хрватским великашима преклињући за помоћ. Кад као одговор стигоше само празна обећања, он поново оде у Сењ и поче очајнички, као и 13 година раније, да окупља добровољце.

Под зидине Клиса излазио је сваког дана, по тадашњим обичајима, најбољи турски мегданџија Богора, огромна људина, изазивајући ускоке. Ускочке старешине, знајући Турчинову необичну снагу и вештину, ретко су дозвољавале својим борцима да му се одазову и улудо изгубе главу. Једнога јутра пред Кружићевог заменика стаде седамнаестогодишњи Милош Брижевић.

– Уздам се у срећу јуначку! – рече он одлучно – Изгубим ли мегдан, за ускоке неће бити срамота што је онакав на гласу јунак погубио зеленог младића! Пусти ме да изађем пред њега!

И заповедник га је тешка срца пустио. С мачем у руци изишао је Милош из тврђаве. Горостасни Турчин збуњено је буљио у њега не верујући очима да му Клишани шаљу на мегдан голобрадо момче. Богора је још увек изненађено стајао кад младић изненада скочи као мачка, замахну тешким мачем и једним ударцем одсече му ногу!

Заслепљен од бола и беса Богора је скакутао на једној нози и урлајући витлао мачем тако жестоко да је Милошу избио оружје из руку. Изгледало је да ће Турчин и овога пута победити. Али, Милош је облетао око тешко рањеног дива засипајући га камењем. Богора је крварио – заједно с крвљу отицала му је и снага. Најзад је бацио мач и молећи рекао:

– Посеци ме као јунака, не убијај ме као бесног пса!

Тако се Милош Брижевић, поздрављен клицањем ускока који су са бедема посматрали борбу, вратио у град с Турчиновом главом.

Последња стража

Око подне 11. марта 1537. Петар Кружић је са четом ускока и 3.000 немачких најамника под командом грофа Николе Турна запловио из Сења према Клису. У мрклој ноћи сукобио се с војском Мурат-бега и Малкоч-бега. Овога пута није их изненадио.

Турци су силовито, у густим редовима, ударили прво на немачке најамнике и натерали их у бекство. Кружић је, на челу ускока, прихватио битку за коју се унапред видело да је изгубљена. Ускоци су ускоро били принуђени на повлачење. Повлачили су се према мору тешка срца, корак по корак, и укрцавали.

Била је осека и преоптерећени бродић у који се укрцао Кружић насукао се на песак. Око њега зачас се направила кланица. Ускочки капетан бранио се мачем све док га Турци нису сасекли.

Малобројна посада у Клису и даље је одолевала чекајући свог капетана. Тек када је под бедеме дошао лично Мурат-бег носећи у руци Кружићеву главу и обећао ускоцима живот и оружје ако предају град, прекинули су отпор. Тако је пала последња хрватска стража у Далмацији.

Клишки ускоци повукли су се у Сењ. Понели су, као највећу светињу, кључеве града Клиса и над њима се, у Нехај-кули, свечано заклели на вечну борбу против сваког ко под заштитом турског полумесеца или венецијанског лава буде угрожавао слободу њиховог народа.

А. Р.

НАВРХ ЈЕЗИКА

КУЋА ЈЕ ПАС, ЧАША ЈЕ ГЛАС

Илустровала Босиљка Кићевец

Године 1880. у новосадском листу „Стармали“, Јован Јовановић Змај почео је да објављује „Грађу за мађарски буквар“. Два броја касније томе је додао и „Грађу за немачки буквар“. а током те и следеће године објављивао је још и грађу за француски, латински, енглески и италијански буквар.

Упркос озбиљном наслову, нису то били никакви материјали за наставу страних језика, него игре речи, шаљиво „превођење“ страних израза у кратким стиховима какве је овај плодни песник сваког дана писао на десетине.

Ево, на пример, како је „протумачио“ мађарску реч csiko' (ждребе), немачку Glas (чаша) или француску bien (добро)

„Мађар здраво воли коње
Не воли их тако нико:
Он је с њима тако нежан,
И ***ждребету*** *каже:* ***чико.****“*

*„****Чаша*** *је:* ***глас;***
– И многи су ђаци
На ***гласу*** *јунаци.“*

„Француз ***добро*** *каже:* ***бијен!***
– Чудно ми је то
Код нас кад је когод ***бијен,***
Вели: то је зло.“

Нису све шале овако простодушне, готово детињасте. Већина мађарских и немачких „објашњења“ одише горким сатиричким тоном; што не треба да нас чуди. У ондашњој аустроугарској царевини под притиском надмоћнијих Мађара и у сталној опасности од понемчавања, Срби су се осећали угрожени, и то долази до израза и у Змајевим стиховима

*„****Псето*** *кажу:* ***кућа;***
То ће тол'ко рећи,
Да у својој ***кући***
Можеш живет ***псећи.****“*

„Ми кажемо: ***душа,*** *Мађар вели:* ***лелек;***
Јоште мало, јоште мало
Па ниједне бити неће
Душе која не ***лелече.****“*

„Чим опази наша кола
А он каже: ***кочи!***
Србин вели препун бола:
Не ***кочи*** *нам наша кола!“*

„Главну варош хрватску
Мађар зове: ***Заграб;***
Верујем вам, браћи мили,
Ту сте доста ***заграбили.****“*

Заиста, на мађарском kutya је пас, lélek – душа, а kocsi (одакле наша „кочија“) значи кола. Што се тиче изговора Zagrab уместо Загреб, лингвиста би приметио да је то пример онога што се зове вокалска хармонија: у мађарском, као и у турском, финском и сродним језицима, у свим слоговима једне речи морају доћи исти или сродни самогласници.

Немачке речи Ost (исток), Gut (добро), bitte (молим), mir (мени) надахнуле су Змаја за ове епиграме:

„Зашто ***исток*** *зову* ***ост?***
То је врло просто
Кад би Немац тамо дошô,
Ту би радо ***остô.****“*

„Добро је. ***гут***
Зато паз'те ваше добро,
Ви народи мали,
Да га не би они већи
Како проГУТали“

„Србин каже: ***молимо;***
Немац каже: ***бите!***
– Буд се човек и понизи
Са невоље клете,
Још да га ***бијете!****“*

*„****Мени*** *Немац каже:* ***мир;***
Али ако не даш њему,
Онда није ***мир.****“*

Немачки придев lang (дуг) има други степен поређења langer, што се изговара „ленгер“. Ево како то Змај тумачи

„Где остане Немац ***дуго,***
То се зове: ***ланг;***
Остане ли још и ***дуже,***
Братац мио,
Онда знајте да је ***ленгер*** *–*
Већем спустио.“

У поређење придева спада и облик oberst (најгорњи), којим се у Аустрији означава „најгорњи“ слој млека, тј. кајмак или павлака. Змају је то још један повод за игру речи:

*„****Горње,*** *густо млеко*
Немци зову: ***обрст;***
Знак је да су мудри
Људи ове врсте
Оно што је најбоље
То они ***обрсте.****“*

У „Грађи за латински буквар“ нема политичког боцкања, јер стари Римљани нису никад освајали наше крајеве. (Тачније, јесу, али у време док ми још нисмо ту били.) Зато ту песник може да се препусти чистој шали, да се у правом смислу игра речима

*„****Први, прва, прво –***
Примус, прима, примум;
А зашто су тако звали?
Јамачно су и они
Првог *плату* ***примали.****“*

*„****Вечер*** *зваху:* ***вешпер;***
По том судит смеш
Да Латинке никад дању
Нису ***прале веш.****“*

Латинско vesper, додуше, изговара се као што се пише, а не „вешпер“ – али то је песничка слобода. У једном од следећих бројева „Забавника“ погледаћемо још неке од Змајевих игара речи

Иван Клајн

ДОБРО ВЕЧЕ, ВАМПИРИ!

Преносимо један оглас из британског недељника „Викенд“: – Проведите један незабораван викенд у хотелу „Норич“ у Норичу, Норфолк. Доста сте гледали филмове страве и ужаса, ево прилике да за два дана то и доживите. За оне најнеустрашивије викенд ће бити малтене бесплатан уколико пристану да, уместо у обичним собама, спавају у мртвачким сандуцима.

На улазу у хотел дочекаће вас група скелета, у соби ћете имати бар две лобање. Пиће ће вам служити у чашама налик на кости. Уместо вина може да се догоди да добијете чашу волујске крви. Цена излета – 58 фунти! Ко издржи до краја, добија пет фунти попуста! ■

ЧОВЕК – ЦИСТЕРНА

Италијанском ковачу Лафранку де Анђелику из града Фолинија никад доста течности. Овај четрдесетогодишњак дневно попије најмање педесет литара воде!

Пошто пати од посебног облика шећерне болести која би могла да се лечи непрекидним узимањем скупих лекова које Анђелико не може себи да приушти, он мора свакодневно да „испира“ јетру.

– Последњих тридесет година провео сам крај чесме. Мало – мало па попијем чашу воде. Лекари су ми рекли да у организам треба да унесем минимум педесет литара воде. Срећом, ковач сам и често ожедним. ■

ЧИСТА БЕСМИСЛИЦА

Пошто га је полицајац зауставио и саопштио му да ће морати да плати казну зато што је возио недозвољених 136 километара на сат, младић је запрепашћено узвикнуо:

– Сто тридесет и шест километара на сат! Бесмислица! Па, ја се не возим ни пола сата! ■

ХВАЛА ЗА ВЕШАЛИЦУ

Ђузепе Бартолди, рачуновођа из Напуља, није знао где му је глава од посла када је у банку ушао униформисани возач и љубазно га замолио да му позајми вешалицу за одела, али од жице:

– Кључ ми је остао у кабини и сада не могу да отворим камион – објаснио је непознати.

Прељубазни Ђузепе је позајмио вешалицу, а онда још и изашао да види може ли да буде од помоћи. Незнанац је употребио вешалицу да отвори врата и вратио је Бартолдију. Затим се одвезао у оклопљеном камиону банке. ■

СТРАДАЊЕ ЗАБОРАВНОГ МУЖА

Шта да раде полицајци када виде избезумљену жену како вриштећи јури за неким мушкарцем? У главном граду Перуа, Лими, поступили су како би поступили и на сваком другом месту: и сами су се дали у потеру све док нису сустигли мушкарца, савладали га и ставили му лисице на руке.

Тек пошто је до њих без даха дотрчала и жена, распитали су се о чему се ради. Испоставило се да је бегунац муж, а прогонитељка његова више него бесна жена која је решила да се с незахвалником физички обрачуна зато што је ко зна који пут заборавио годишњицу њиховог венчања. ■

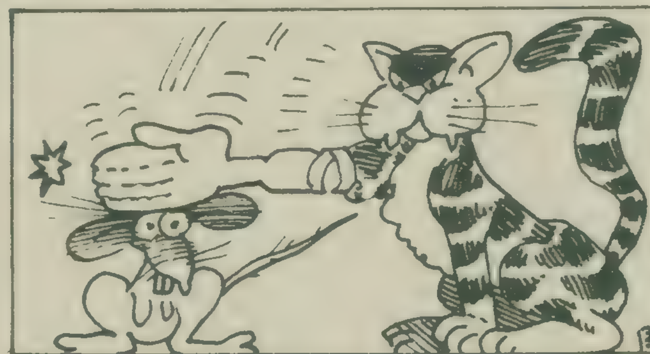

МАЧКА С ДРВЕНОМ НОГОМ

Вест се брзо раширила међу затвореницима тамнице Вала Вала у близини Вашингтона. Гертруда је изгубила шапу!

Управа затвора прво је била одлучно против тога да се у затвору држи мачка, али је, ипак, попустила. Мачка, названа Гертруда, мирно је живела неколико година док јој машина није одсекла шапу. Гертруда је остала жива, али је ћопала. У столарској радионици затвореници су јој направили вештачки део шапе.

Сада поново трчи кроз ходнике. А мишеве лови још боље него пре. Посао јој је знатно олакшан јер дрвеном шапом лакше ошамути миша. ■

НАРОДНА КОБАСИЦА

Колико људи може да нахрани једна кобасица? Зависи од кобасице. У овом случају радило се о једној дугачкој километар и шест стотина метара и тешкој тону и по коју је у сласт грицкало 12 хиљада људи. Пре него што се народ осладио, џиновску кобасицу кувало је осам сати 150 искусних кувара. Све се ово, наравно, дешавало у луцкастој Америци? Е, није. Описана кобасица је шпанска. И народ је шпански. ■

МИРИШЕМ ТЕ, ЗНАЧИ ВОЛИМ ТЕ

Заљубљен човек – светли! Ово тврди др Готлиб Шнебел са америчког универзитета у Јутаху. Његова посебна камера успела је да забележи светлост љубави. Кад у замрачену просторију уђе заљубљен човек, камера ће забележити слабо светло. А ако се две заљубљене особе држе за руке, светлост се појачава.

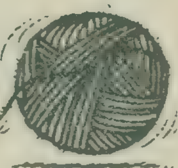

Опет, психолог Џон Лицет с Кардиф универзитета сматра да љубав има дубоке везе с мирисима.

– Свако од нас има посебан мирис – каже Џон. – Кад се заљубљујемо, ми, у ствари, показујемо да нас привлачи мирис оне друге особе. Мирис је тај и који нас одбија од неке особе. ■

Илустровао Зоран Јовановић

Живот је прича прича је живот

УЗАЛУД ЈЕ ЦУРА ЛАЈАЛА НА ПТИЦЕ

Били су само стотинак метара далеко од белегишке обале кад су приметили огромну санту...

Дунав је тог јутра носио хиљаде ледених сплавова који су се сударали и окрњени или преполовљени настављали пловидбу чији се крај није знао. На средини реке, као усидрен огроман прекоокеански брод, била је Велика Ада. Недеља, 6. јануар, ове године.

Један дрвени чамац са седморицом ловаца отисну се са белегишке обале, прамца управљеног ка усидреном броду. Тек што је упловио у лавиринт ледених сплавова одјекнуо је урлик бродске сирене. Па још два дуга... Прави речни реморкер пловио је крај супротне обале.

– Што ли нам труби кад му не сметамо?

– Ма, људи, упозоравају нас да је опасно пловити чамцем!

Можда би најпаметније било да се вратимо.

– Нема враћања док сваки не окачи око паса гуску или пловку.

Људи у зеленим ветровкама с ловачким пушкама о рамену већ су били спремни да из чамца искоче на Аду кад се мотор загрцнуо, закашљао и престао да преде...

– Павле, што угаси мотор, има још десетак метара – повика неко с прамца.

– Нисам ћорав, него, црче пента!

Подигоше три мотке с дна чамца које су убацили на обали, да им се нађу, јер у шикљи није било ниједног весла...

Оправка је трајала дуже од једног часа. Дунав је носио све веће санте, а танак лед почео да окива површину читаве реке. Ловци одлучише: одмах назад!

Шикља је пловила још спорије него при доласку. Сад су морали непрестано до користе мотке одгуркујући њима санте и крчећи пролаз чамцу. Били су стотинак метара од белегишке обале кад неко узводно од чамца примети огромну санту леда – педесет метара у пречнику! Мотор је забректао пуном снагом, шикља је променила смер пловећи низводно, укосо, према обали.

– Ову бог не заустави. Преврнуће нам чамац!

Све три мотке упериште према њој не би ли је одгурнули или бар ублажили ударац. Још десет метара, пет...

– [illegible]е, гас!

[illegible] брод сустигао је шикљу и треснуо је. Попадали су један преко другог. Срећом, шикља се није преврнула, али је мотор бректао у празно. Лед је постао капетан чамца.

– Готови смо! – Отело се Влади из уста. – Одавде нас нико не извуче!

– Бесплатно можемо да стигнемо до Земуна, а са мало више среће и до Ђердапа – бодрили су се ловци и даље покушавајући да се мотком ослободе тешке санте која их је непрестано гурала.

Узалуд је керуша Цура лајала на птице. Била је једини путник у чамцу који није заборавио да је друштво кренуло у лов... Седам пушака лежало је на дну шикље.

Око три километра низводно од Велике Аде санта се још једном поиграла. Али, овог пута насукала је чамац на Малу Адицу, пешчани спруд обрастао шибљем и понеком врбом, и сама отпловила...

Ноћ и мраз постали су једини господари Дунава кад су ловци установили да је на мотору отказао исти клип који су променили неколико часова раније. Нема више резерве ни оправке. Сва седморица су се помирила с тим да су у замци реке на којој су одрасли.

– Људи! Тор за свиње – приметио је неко – Празан! На средини Адице.

Суво врбово пруће од којег је био исплетен тор лако се ломило и још боље пламтело. Ватру је распламсао ветар који је дувао од Белегиша а нису успевале да је утрну ни пахуље снега. А онда, око 20 часова, настала је права мећава.

– Стевицеее! Владоооо! Слобоооо... Чујете лиии?... – допирали су јасно узвици одозго, из села.

Огласиле су се пушке са Адице, први пут те недеље на Дунаву код Белегиша. И седам очајничких грла:

– Овде смоооо! Долеее!... – Пушке су чешће запраштале, читав плотун. Разгоревали су ватру да се пламени језици пропну што више у небо.

Али, завеса густих пахуља сасвим је заклонила Адицу, а ветар све звуке бацао низводно...

Око поноћи умукле су пушке. Нису се више чули ни повици из села. Белегишани су поверовали да су се ловци искрцали на супротној обали Дунава или негде низводно и да ће првим јутарњим аутобусом из Земуна стићи кући. Радио је јављао да се жива у термометрима спустила до двадесетог подеока испод нуле. На рекама још ниже!

Три пута је те ноћи престајао да пада снег, разведравало се, мраз стезао јаче... Изнурени ловци, црни од дима, врућих образа, ледених леђа једва су дочекали јутро кад се огласило звоно са белегишке цркве.

– Зашто звони само пет пута кад нас је седморица? – Павле је покушао да их насмеје – Нису ваљда већ дигли руке од нас?

Чекали су стрпљиво и надали се.

Око пола девет, ујутру, на белегишкој обали, насупрот Адици, појавио се Стеван Ђукић, брат једног од ловаца. Чим је угледао ватру, довикнуо је из свег гласа:

– Јесте ли сви на броју!?

– Ту је и Цура. Не брини! – заорило се из прозухлих грла.

– Е, па онда, прво да наздравимо!

Кроз пола сата Синиша Аћимовић се отисну својом шикљом низ Дунав, секиром крчећи лед на потпуно окованој реци. Превезао је сву седморицу из два пута... (Стевана Мирчетића, Владу Ђекића, Радована Курјака, Слободана Маринковића, Живана Адамовића, Кузмана Вукашинца и Павла Милића).

Све време Радио-Пазова је обавештавала о судбини ловаца. На батајничком аеродрому био је спреман хеликоптер, али је у тренутку кад је пилот укључио моторе јављено да су ловци пронађени и спасени.

На Адици је остало стотинак празних картонских чаура, пар нагорелих чарапа и једно ћоше тора које није изгорело...

Дарко Чварковић

Илустровао Ненад Мирковић

ФАНТОМ: СТРОГО ПОВЕРЉИВО

ЦРТА: ВИЛСОН МЕКОЈ (WILSON MCCOY) ПИШЕ: ЛИ ФОК (LEE FALK)

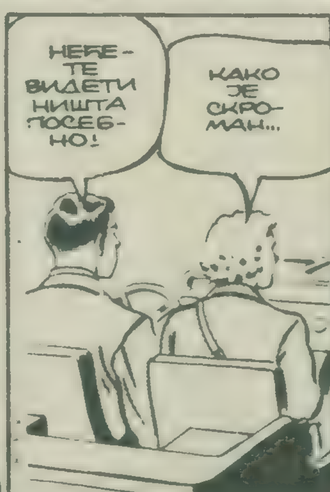

ПАЗИТЕ!
АЛИ, МЕГИ ЈЕ НЕПОТРЕБНО БРИНУЛА...

КАСНИЈЕ ЋУ ДОЋИ ПО ТРЕЋЕГ!

ОРУЖЈЕ КОРИСТИМО САМО У НУЖДИ!
НАДАМ СЕ ДА ЋЕМО НАИЋИ НА НЕШТО ШТО ЈЕ ЗАНИМЉИВИЈЕ ЗА СНИМАЊЕ!

ДА ВИДИМО ШТА ОНО ТАМО ГОРИ!

РЕКАО САМ ТИ ДА ПАЗИШ ГДЕ БАЦАШ ОПУШКЕ!
ТО ЈЕ МУКИ УЧИНИО!

МУКИ, ВЕЋ САМ ТЕ УПОЗОРИО!
НЕ ПРИЛАЗИ МИ!

ПОКУПИО САМ ОВОГ ПАЛИКУЋУ!
?
WILSON McCOY 1-25

ЏОНСЕ, КОГА НАМ ТО ДОВОДИШ?
ПАЛИКУЋУ МУКИЈА И ДВОЈИЦУ ШТО СУ ПРАВИЛИ НЕРЕД У ГРАДУ!
ИМАШ ЈОШ ЈЕДНОГ У ГЛАВНОЈ УЛИЦИ! ПОКУПИ И ЊЕГА!

НИЈЕ БИЛО МНОГО ГУЖВЕ ДАНАС!
НИЈЕ? НОКАУТИРАО ЈЕ ТРИ РАЗБОЈНИКА, ИЗБАВИО ЈЕДНУ ПОРОДИЦУ ИЗ ПОЖАРА, САВЛАДАО ОНОГ ПАЛИКУЋУ...

ДА, ДАНАС ЈЕ ЗАИСТА БИЛО МИРНО! ПОНЕКАД ИМАМО ПУНЕ РУКЕ ПОСЛА!
WILSON McCOY 1-26

ШТА КАЖЕТЕ ЗА НАШУ ПАТРОЛУ?
ЈОШ НИСАМ ВИДЕЛА ОВАКО СНАЖНЕ МОМКЕ!

НЕДЕЉНО НАМ СЕ ЈАВЉА НА СТОТИНЕ ДОБРОВОЉАЦА!

„АЛИ, БИРАМО САМО НАЈИНТЕЛИГЕНТНИЈЕ И НАЈХРАБРИЈЕ! ЈЕДАН НАШ ЧОВЕК ВРЕДИ ЗА ЧИТАВУ АРМИЈУ..."
WILSON McCOY 1-27

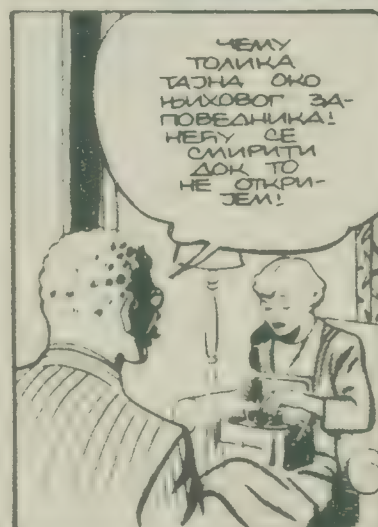

ПУКОВНИЧЕ, ХТЕО САМ ДА ВАС ПИТАМ ЗА ЗАПОВЕДНИКА...
ХМ... ПОКАЗАЋУ ВАМ НАШЕ РАДНЕ ПРОСТОРИЈЕ!

ПРОЧИО САМ ВАШ ПОРЕДАК! ИМАТЕ МАЛО РЕДОВА!
РЕДОВИ СУ САМО ДОК СУ НА ОБУЦИ!

СВАКИ ЧЛАН ПАТРОЛЕ ЈЕ ПОДОФИЦИР И САМ ЧИНИ ЈЕДАН ОДРЕД!
ВИ СТЕ ПУКОВНИК...

... А НА ВРХУ ЈЕ ЗАПОВЕДНИК! КО ЈЕ ОН?
САМО СИМБОЛ!

СИМБОЛ, А ИМА СВОЈУ КАНЦЕЛАРИЈУ?
НЕЋЕМО ВИШЕ О ТОМЕ!
ЗАПОВЕДНИК Ш. П.
ЗАБРАЊЕН УЛАЗ
WILSON McCOY 1 28

ЧЕМУ ТОЛИКА ТАЈНА ОКО ЊИХОВОГ ЗАПОВЕДНИКА! НЕЋУ СЕ СМИРИТИ ДОК ТО НЕ ОТКРИЈЕМ!

КО КОРИСТИ ОВУ КАНЦЕЛАРИЈУ?
НЕ ЗНАМ!
ЗАПОВЕДНИК Ш. П.
ЗАБРАЊЕН УЛАЗ

МОЖЕТЕ ЛИ ДА МИ КАЖЕТЕ НЕШТО О ВАШЕМ ЗАПОВЕДНИКУ?
НЕ!

СВИ ЋУТЕ К'О ЗАЛИВЕНИ!
ДИГНИ РУКЕ ОД ТОГА, БЛЕЈК!

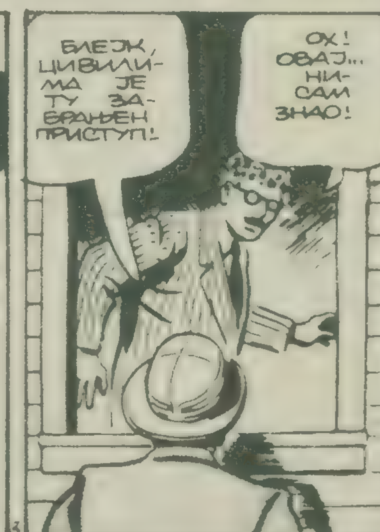

ОВО ЈЕ СПОЉАШЊА СТРАНА ЗАПОВЕДНИКОВЕ КАНЦЕЛАРИЈЕ... ЧУДНО, НИГДЕ НЕМА ПРОЗОРА...

И ЗАШТО СУ ВРАТА СТАЛНО ЗАБРАВЉЕНА?
ЗАПОВЕДНИК Ш. П.
ЗАБРАЊЕН УЛАЗ

МОГУ ЛИ ДА ВАМ ПОМОГНЕМ?
НАПРАВИО БИХ ИНТЕРВЈУ СА ЗАПОВЕДНИКОМ!

САМО ОН ИМА КЉУЧ! ОСТАЛИМА ЈЕ УЛАЗ ЗАБРАЊЕН!
А, ТАКО!
ВАЛА, МОРАМ ДА УЂЕМ!
WILSON McCOY 1-30

СУТРАДАН УЈУТРО...
ПУКОВНИК ИПАК УЛАЗИ У ТУ СОБУ...
ПССТ!

БЛЕЈК, ЦИВИЛИМА ЈЕ ТУ ЗАБРАЊЕН ПРИСТУП!
ОХ! ОВАЈ... НИСАМ ЗНАО!

ТУ СЕ САСТАЈЕТЕ СА ЗАПОВЕДНИКОМ?
СУВИШЕ ПИТАТЕ! МОЈ ВАМ ЈЕ САВЕТ ДА ПРЕСТАНЕТЕ ОВДЕ ДА ЊУШКАТЕ!
WILSON McCOY 2-1

ЧАК МИ ЈЕ И ПРЕТИО!
ВЕРОВАТНО ДА ИМА РАЗЛОГА!

МЕГИ, ПУКОВНИК УЛАЗИ У ТАЈНУ СОБУ СВАКОГ ЈУТРА У ДЕВЕТ!
БОЈИМ СЕ ЗА ТЕБЕ, БЛЕЈК!

НЕ БУДИ ТОЛИКО УПОРАН!
ДОШЛИ СМО ОВДЕ ДА НАПРАВИМО ЗАНИМЉИВУ РЕПОРТАЖУ!

САДА! НАЈЗАД ЋЕМО ВИДЕТИ ТОГ ЗАПОВЕДНИКА!
МОЖДА НЕ БИ ТРЕБАЛО...

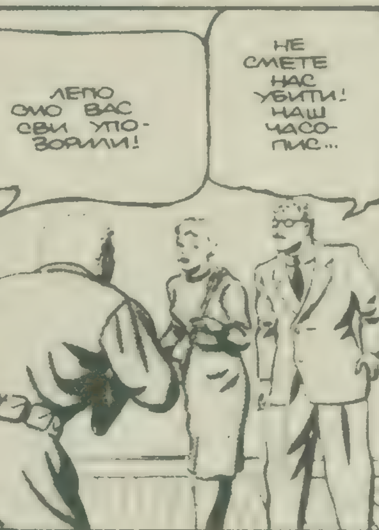

ОХ! ПУКОВНИЧЕ, РЕКЛИ СУ МИ ДА ЋУ ВАС ОВДЕ НАЋИ!

КО ВАМ ЈЕ РЕКАО?
ОВАЈ... ШТА?! У КАНЦЕЛАРИЈИ НЕМА НИЧЕГ...

...СЕМ СЕФА!
НЕ ПУЦАЈТЕ!

БЛЕЈК, САМО ДА ЗНАТЕ ДА СЕ ЗА ОВО ОСУЂУЈЕ НА СМРТ!
НЕЕ!
WILSON McCOY 2-3

ЗНАТЕ ЛИ ШТА ЗНАЧИ СТРОГО ПОВЕРЉИВО?

ЛЕПО СМО ВАС СВИ УПОЗОРИЛИ!
НЕ СМЕТЕ НАС УБИТИ! НАШ ЧАСОПИС...

НИКАДА НЕЋЕ САЗНАТИ ШТА ВАМ СЕ ДОГОДИЛО! У ЏУНГЛИ ВРЕБАЈУ МНОГЕ ОПАСНОСТИ!
МЕГИ, НЕ БОЈТЕ СЕ! ЖЕНАМА НЕ СУДИМО!

ОХ! ХВАЛА!
А ШТА ЋЕ БИТИ СА МНОМ?
WILSON McCOY 2-5

МОЈА ЈЕ ДУЖНОСТ ДА ВАС ОСУДИМ НА СМРТ!

АЛИ, ПОМИЛОВАЋУ ВАС, ПОД УСЛОВОМ ДА СЕ ВИШЕ НИКАД НЕ ПОЈАВИТЕ ОВДЕ!

ШТА ЋЕ БИТИ ОД НАШЕ РЕПОРТАЖЕ?
ОБЈАВИТЕ ОНО ШТО СТЕ ВЕЋ СНИМИЛИ! ОД НАС ВИШЕ НЕЋЕТЕ ДОБИТИ НИКАКВУ ПОМОЋ!

СЛУШАЈТЕ! НЕ МОЖЕТЕ ОВАКО С НАМА!
БЛЕЈК, **МОГУ**! ЗАТО ИДЕМО!
WILSON McCOY 2-6

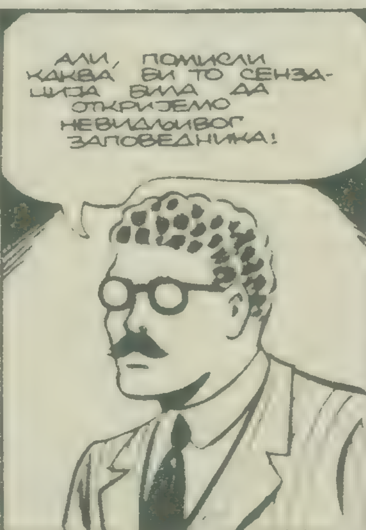

ОБЈАВЉИВАЊЕ САМО ЈЕДНЕ РЕЧИ О ОВОЈ СОБИ, СКУПО ЋЕ ВАС СТАЈАТИ!
РАЗУМЕМ!
ЗАПОВЕДНИК Ш. П. ЗАБРАЊЕН УЛАЗ

МЕГИ, ВИДИМО СЕ НА ИЗЛАЗУ!
БЛЕЈК, ВРАТИ СЕ!

СТРАШНО! ПРВИ ПУТ У ИСТОРИЈИ ШУМСКЕ ПАТРОЛЕ ДА ЈЕ НЕКО, КО НИЈЕ ЊЕН ЧЛАН, ВИДЕО ОВУ ПРОСТОРИЈУ!

ШТА ЈЕ ОЧЕКИВАО ОНАЈ БЛЕЈК? ДА ВИДИ ЗАПОВЕДНИКА КОГА НИКО ОД НАС НИЈЕ ВИДЕО!
WILSON McCOY 2-8

ЗАМИСЛИ, МЕГИ, ЧУВЕНА ШУМСКА ПАТРОЛА ПРИМА НАРЕЂЕЊА ОД ЧОВЕКА КОГА НИКО НЕ ПОЗНАЈЕ!
БЛЕЈК, НЕ ТИЧЕ ТЕ СЕ! ТО ЈЕ ЊИХОВА ТАЈНА!

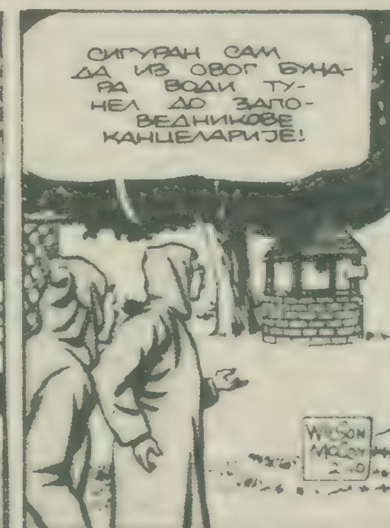

АЛИ, ПОМИСЛИ КАКВА БИ ТО СЕНЗАЦИЈА БИЛА ДА ОТКРИЈЕМО НЕВИДЉИВОГ ЗАПОВЕДНИКА!

МОРА ДА ПОСТОЈИ ТАЈНИ ПРОЛАЗ У ТУ КАНЦЕЛАРИЈУ! ЈА ЋУ ГА ОТКРИТИ!
ТИ БИ ДА СЕ ИГРАШ ХЕРОЈА!
WILSON McCOY 2-9

БЛЕЈК, ВЕЋ ДВА ДАНА СТУДИРАШ ТУ МАПУ!
ОТКРИО САМ ГДЕ ЈЕ ТАЈНИ ПРОЛАЗ!

АЛИ, ЗАБРАНИЛИ СУ НАМ ДА КРОЧИМО НА ЊИХОВО ТЛЕ!
И НЕЋЕМО: ОБУЦИ ОВО!

ОСЕЋАМ СЕ ГЛУПО У ОВОЈ ОДЕЋИ!
НЕ СМЕ НИКО ДА НАС ПРЕПОЗНА!

СИГУРАН САМ ДА ИЗ ОВОГ БУНАРА ВОДИ ТУНЕЛ ДО ЗАПОВЕДНИКОВЕ КАНЦЕЛАРИЈЕ!
WILSON McCOY 2-10

ДРУГИ ПРОЛАЗ НЕ ПОСТОЈИ!
ПОГЛЕДАЈ ШТА ПИШЕ НА ТАБЛИ! СИГУРНО СЕ ЈОШ НИКО НИЈЕ УСУДИО ДА КРОЧИ УНУТРА!
ЗАГАЂЕН БУНАР ЗАПОВЕДНИК Ш. П.

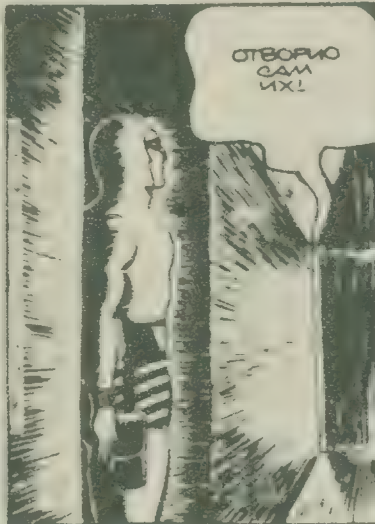

АЛИ, МЕНЕ ВУЧЕ РАДОЗНАЛОСТ!
НЕКО НАС МОЖЕ ВИДЕТИ!

ИЗ ЗИДА БУНАРА ВИРЕ ЦИГЛЕ, ПА ЈЕ СПУШТАЊЕ ЛАКО!
ЧУВАЈ СЕ, БЛЕЈК!

МЕГИ, НАИШАО САМ НА МЕТАЛНА ВРАТА!
WILSON McCOY 2-11

ЗНАЧИ, БИО СИ У ПРА-ВУ!
ЈОШ КАД БИХ УСПЕО ДА ИХ ОТВО-РИМ!
БУНАР

ХЕЈ! НЕМА КАТАНЦА!

ОТВОРИО САМ ИХ!

ОДАВДЕ ИДЕ ТУНЕЛ!

НА-СТАВИ-ЋУ ЊИМЕ!
ЧУВАЈ СЕ, БЛЕЈК!

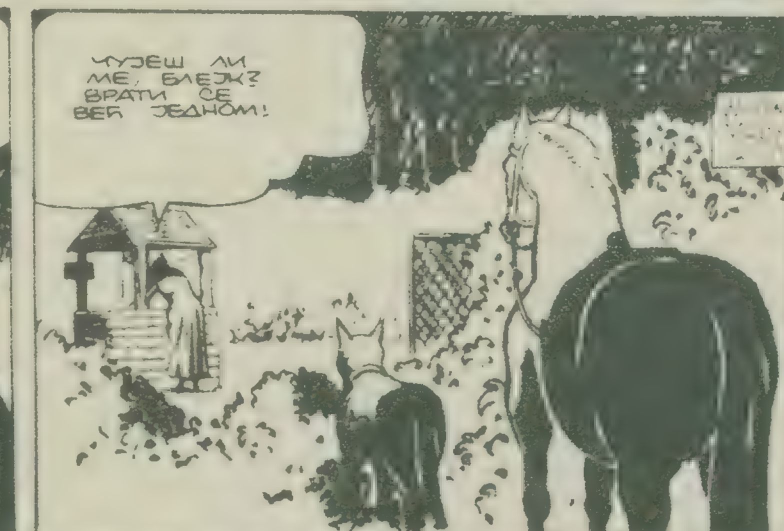

ТУНЕЛ ИДЕ ИСПОД ШТАБА ШУМСКЕ ПАТРОЛЕ...
... И ЗАВРША-ВА СЕ У ТАЈНОЈ СОБИ НЕПО-ЗНАТОГ ЗАПО-ВЕДНИ-КА!

УХ!

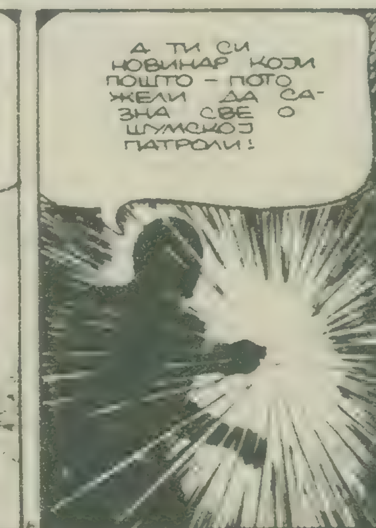

АХ!

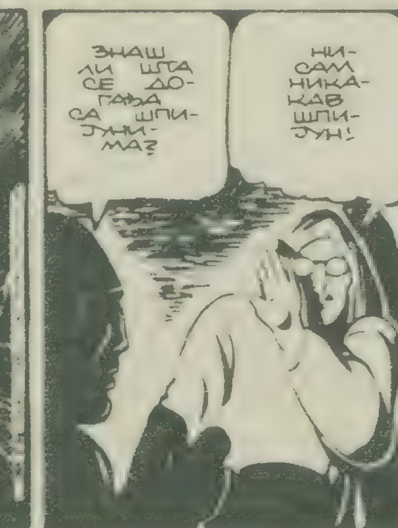

ПССТ!
МММ!

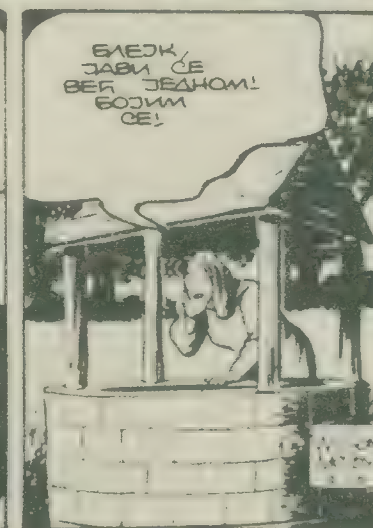

БЛЕЈК, ГДЕ СИ?

ЧУЈЕШ ЛИ МЕ, БЛЕЈК? ВРАТИ СЕ ВЕЋ ЈЕДНОМ!

ТИХО... ДЕВОЈ-КА НЕ СМЕ ДА НАС ЧУЈЕ!
ТИ СИ ЗАПОВЕД-НИК ШУМСКЕ ПАТРО-ЛЕ!

А ТИ СИ НОВИНАР КОЈИ ПОШТО-ПОТО ЖЕЛИ ДА СА-ЗНА СВЕ О ШУМСКОЈ ПАТРОЛИ!

ЗНАШ ЛИ ШТА СЕ ДО-ГАЂА СА ШПИ-ЈУНИ-МА?
НИ-САМ НИКА-КАВ ШПИ-ЈУН!

БЛЕЈК, ЈАВИ СЕ ВЕЋ ЈЕДНОМ! БОЈИМ СЕ!

ЗА-ШТО СИ СЕ ТОЛИ-КО ЗАДР-ЖАО?
СИ-ЛАЗИМ И ЈА ДОЛЕ!
КА-КО ЈОЈ ЈЕ ИМЕ?
МЕГИ!
ДА НИСИ МРДНУО ОДАВДЕ, БЛЕЈК!
ЕВО МЕ, МЕ-ГИ!
КАКАВ ТИ ЈЕ ТО ГЛАС?
ИПАК НЕ-МА НИ-КАКВОГ ПРО-ЛА-ЗА!
АЛИ, РЕ-КАО СИ ДА СИ ГА ПРО-НА-ШАО!
ПРЕ-ВАРИО САМ СЕ!
БЛЕЈК, ГЛАС ТИ ЗВУЧИ ДРУГА-ЧИЈЕ!
ЗАТО ШТО ГОВОРИМ ИЗ БУНАРА! ВРАТИ СЕ У ХОТЕЛ, МЕГИ!
ДА СЕ ВРА-ТИМ? ЗА-ШТО?
НЕ ПАДА МИ НА ПАМЕТ ДА ИДЕМ БЕЗ ТЕ-БЕ!
АХ ТЕ ЖЕ-НЕ...
БЛЕЈК, ПЕЊИ СЕ ИЛИ ЈА ИДЕМ ДОЛЕ!
НЕ! СТАНИ! ПАШ-ЋЕШ!
ПОТРЕ-БАН МИ ЈЕ ТВОЈ ОГРТАЧ!
ШТА ЋЕШ ДА УЧИНИШ?
МНОГО ПИТАШ! ВРА-ТИЋУ СЕ!
ГЛБ!
МЕ-ГИ, ДО-ЛА-ЗИМ!
ДОБРО СИ СЕ СЕ-ТИО!
ДА ЗНАШ ДА СИ МЕ ИСПРЕ-ПА-ДАО!
ТАЈ-НИ ПРО-ЛАЗ ИПАК НЕ ПО-СТОЈИ!
А, ЗАШТО СИ МЕ ОНДА ТЕРАО ДА СЕ САМА ВРАТИМ У ХОТЕЛ?
АКО У БУНАРУ НЕМА НИЧЕГ... ОХ!
ПА ТИ НИСИ БЛЕЈК!

КО СТЕ ВИ? И ШТА СТЕ УЧИНИЛИ С БЛЕЈКОМ?

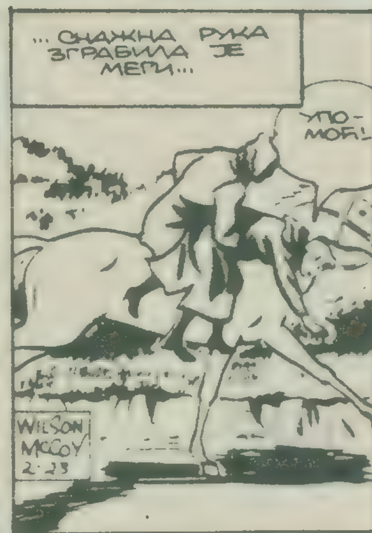

МЕГИ ЈЕ ПОЧЕЛА ДА БЕЖИ, АЛИ...

WILSON McCOY 2-22

ДВЕ ЖИВОТИЊЕ СУ ЈОЈ ПРЕПРЕЧИЛЕ ПУТ...

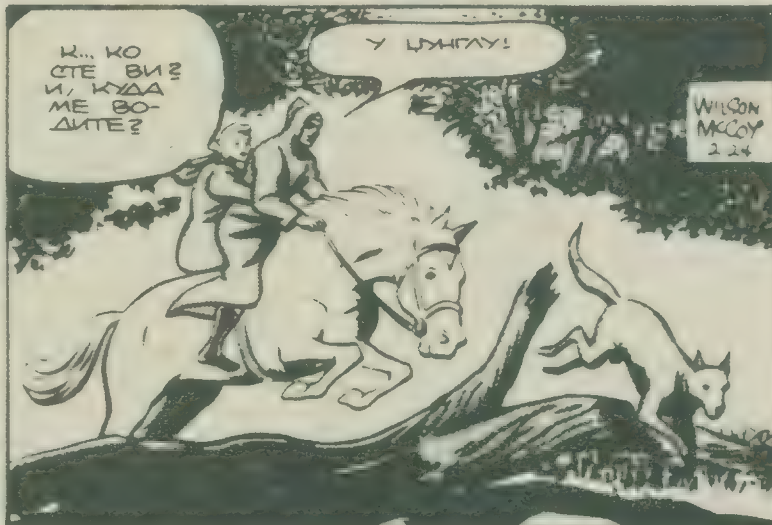

УПОМОЋ!

И ТАДА...

...СНАЖНА РУКА ЗГРАБИЛА ЈЕ МЕГИ...
УПОМОЋ!
WILSON McCOY 2-23

ЈЕ ЛИ ТО НЕКО ВРИСНУО?
МА, НЕ! ТО ЈЕ НЕКА ПТИЦА!

ЏАБЕ ВИЧЕТЕ! ОВДЕ НИКО НЕ МОЖЕ ДА ВАС ЧУЈЕ!
А ЈА ВАМ НЕЋУ НИШТА!

К... КО СТЕ ВИ? И, КУДА МЕ ВОДИТЕ?
У ЏУНГЛУ!
WILSON McCOY 2-24

ФАНТОМ ЈОЈ НИШТА НИЈЕ ОДГОВОРИО...
АЛИ, ЗАШТО?

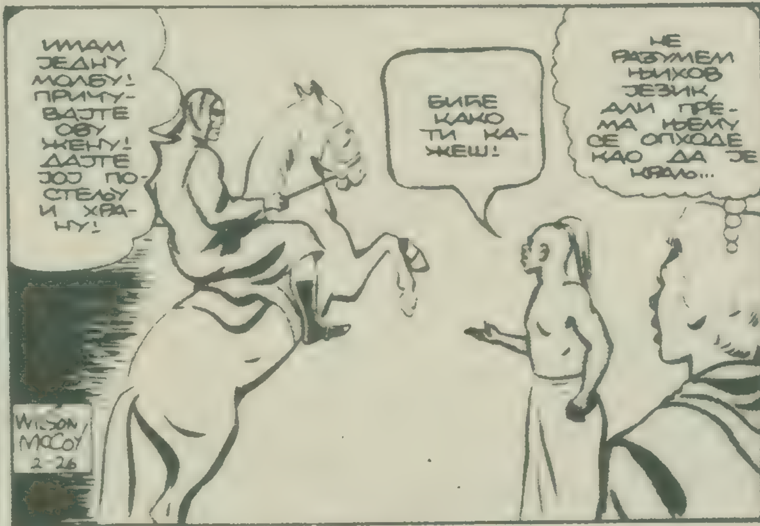

ТИШИНУ СУ РЕМЕТИЛИ САМО ТОПОТ КОЊА И ДАХТАЊЕ ВУКА...

РЕКАО ЈЕ ДА МИ НЕЋЕ НИШТА И ЈА МУ ВЕРУЈЕМ... КО ЈЕ ОН?

МИШИЦЕ СУ МУ КАО ОД КАМЕНА! ДА МЕ САДА ВИДЕ МОЈЕ ДРУГАРИЦЕ...
WILSON McCOY 2-25

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО ЧАСОВА ЈАХАЊА...

ПРЕПОЗНАЈЕТЕ ЛИ МЕ, ВАМБЕЗИ?
НАРАВНО! ТИ СИ ДУХ КОЈИ ХОДА!

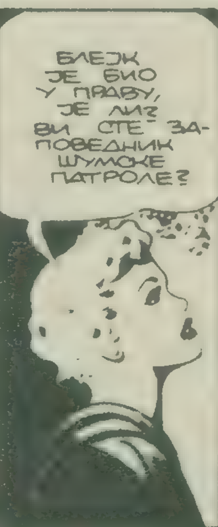

ИМАМ ЈЕДНУ МОЛБУ! ПРИЧУВАЈТЕ ОВУ ЖЕНУ! ДАЈТЕ ЈОЈ ПОСТЕЉУ И ХРАНУ!
БИЋЕ КАКО ТИ КАЖЕШ!
НЕ РАЗУМЕМ ЊИХОВ ЈЕЗИК, АЛИ ПРЕМА ЊЕМУ СЕ ОПХОДЕ КАО ДА ЈЕ КРАЉ...
WILSON McCOY 2-26

НЕ ПОКУШАВАЈТЕ ДА БЕЖИТЕ! НЕЋЕТЕ УСПЕТИ!
У ШУМИ ВРЕБАЈУ ОПАСНЕ ЗВЕРИ!
ШТА ЋЕ БИТИ С БЛЕЈКОМ?

НЕ БРИНИТЕ ЗА ЊЕГА!
КАКО ДА НЕ БРИНЕМ КАД СТЕ ГА ОСТАВИЛИ У ОНОМ БУНАРУ!
WILSON McCOY 2-27

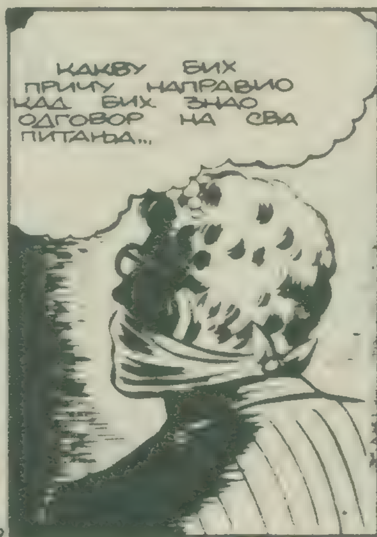

СТАНИТЕ! КОЛИКО ЋУ ОСТАТИ ОВДЕ?
НЕ МОГУ ТАЧНО ДА ВАМ КАЖЕМ!

ОБЕЋАЈТЕ МИ ДА НЕЋЕТЕ НИШТА УЧИНИТИ БЛЕЈКУ!
ОБЕЋАВАМ! А ВИ ОВДЕ НЕМАТЕ ЧЕГА ДА СЕ БОЈИТЕ!

БЛЕЈК ЈЕ БИО У ПРАВУ, ЈЕ ЛИ? ВИ СТЕ ЗАПОВЕДНИК ШУМСКЕ ПАТРОЛЕ?

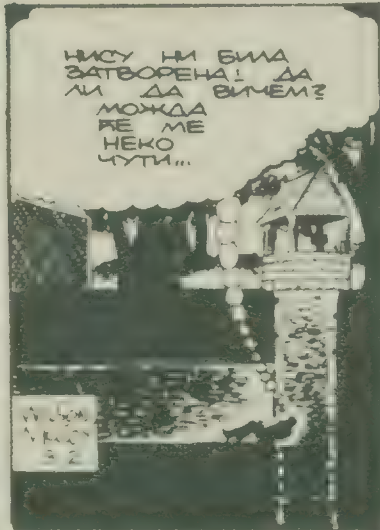

WILSON McCOY 2-29
РАДОЗНАЛОСТ ВАС ЈЕ И ДОВЕЛА ОВДЕ!
ХОЋЕ ЛИ СЕ ВРАТИТИ ПО МЕНЕ?

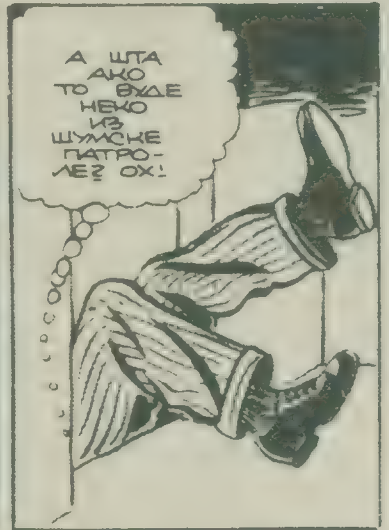

ОНАЈ МАСКИРАНИ ЈЕ СИГУРНО ЗАПОВЕДНИК ШУМСКЕ ПАТРОЛЕ...

КАКВУ БИХ ПРИЧУ НАПРАВИО КАД БИХ ЗНАО ОДГОВОР НА СВА ПИТАЊА...

КАД ЋЕ СЕ ВРАТИТИ?
А МОЖДА ЋЕ МЕ ОСТАВИТИ ОВДЕ ДА ИСТРУНЕМ...
WILSON McCOY 3-1

МОРАМ НЕКАКО ДА СЕ ИЗВАДИМ...
КАД БИХ САМО УСПЕО ДА ОТВОРИМ ОВА ВРАТА!

НИСУ НИ БИЛА ЗАТВОРЕНА! ДА ЛИ ДА ВИЧЕМ? МОЖДА ЋЕ МЕ НЕКО ЧУТИ...

А ШТА АКО ТО БУДЕ НЕКО ИЗ ШУМСКЕ ПАТРО-ЛЕ? ОХ!

ПАШЋУ! ВРТИ МИ СЕ У ГЛА-ВИ!

НЕЕ! УПО-МОЋ!

БЛЕЈК, ТИ СИ БАШ РЕШИО ДА ПОЛОМИШ ВРАТ!
УФ!

ХВАЛА ТИ! МИСЛИО САМ ДА СЕ НИКАД НЕЋЕШ ВРА-ТИТИ!
РЕКАО САМ ДА ХОЋУ!

ШТА СИ УЧИ-НИО С МЕ-ГИ?
ЖИВА ЈЕ И ЗДРА-ВА!

ТИ СИ ЗАПО-ВЕДНИК...
МНО-ГО ПИ-ТАШ!

СУВИШЕ ЗНАШ И ТО МОЖЕ ДА БУДЕ ОПАСНО!
WILSON McCOY 3-4

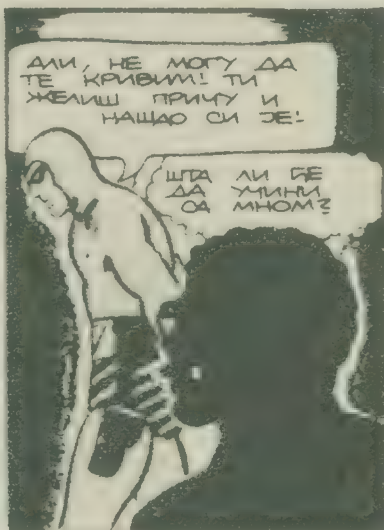

ПОКУШАО СИ ДА ОТКРИЈЕШ НАЈВЕЋУ ТАЈНУ ШУМСКЕ ПАТРО-ЛЕ!
ТО БИ МОГЛО ДА ТЕ КОШТА ГЛАВЕ!

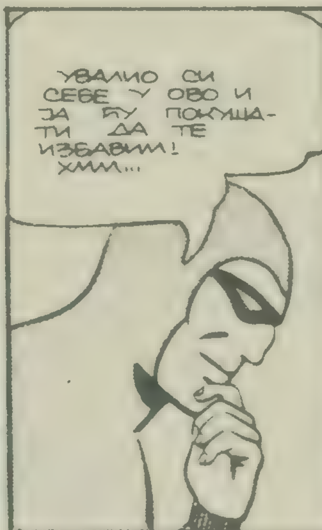

ЦЕНИМ ЉУДЕ ХРАБРЕ КАО ШТО СИ ТИ!
АЛИ, НЕ СМЕМ ДА ДО-ЗВОЛИМ ДА ОТКРИ-ЈЕШ ТАЈНИ ТУНЕЛ...

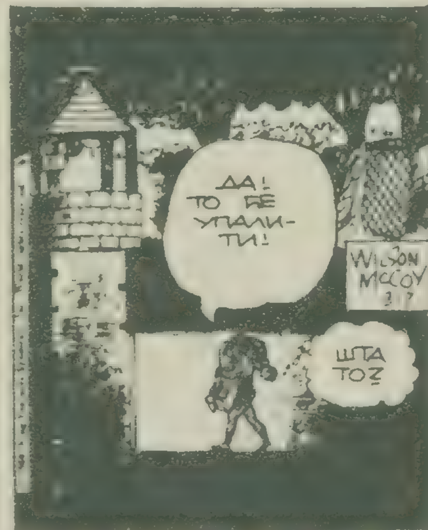

...ИЛИ МЕНЕ! НИ ЧЛАНОВИ ШУМСКЕ ПАТРОЛЕ НЕ ЗНАЈУ КО САМ ЈА!
СТВАРНО? ПА, КО СИ ТИ?
WILSON McCOY 3-5

НЕВЕРОВАТАН СИ! ЖИВОТ ТИ ВИСИ О КОНЦУ, А ТИ И ДАЉЕ ПО-СТАВЉАШ ПИТАЊА!
ГЛБ! ХА, ХА! ТИ СЕ ТО ШАЛИШ! ГЛБ!

ДАЈЕМ ТИ РЕЧ ДА НИКОМ НЕЋУ ЗУЦНУТИ О ТЕБИ!
НЕ ВЕРУЈЕМ ТИ!

АЛИ, НЕ МОГУ ДА ТЕ КРИВИМ! ТИ ЖЕЛИШ ПРИЧУ И НАШАО СИ ЈЕ!
ШТА ЛИ ЋЕ ДА УЧИНИ СА МНОМ?

УВАЛИО СИ СЕБЕ У ОВО И ЈА ЋУ ПОКУШАТИ ДА ТЕ ИЗБАВИМ! ХММ...

ДА! ТО ЋЕ УПАЛИТИ!
WILSON McCOY
ШТА ТО?

ПРЕДАЋЕШ ОВО ПИСАМЦЕ ШУМСКОЈ ПАТРОЛИ!
НЕ СМЕМ! УБИЋЕ МЕ!
ЈЕ ЛИ ОВО ПАС ИЛИ ВУК?

НЕЋЕ КАД ВИДЕ ОВО!
НЕ! НЕ МОГУ!

УЧИНИ КАКО ТИ КАЖЕМ! ТО ЈЕ ЗА ТВОЈЕ ДОБРО!

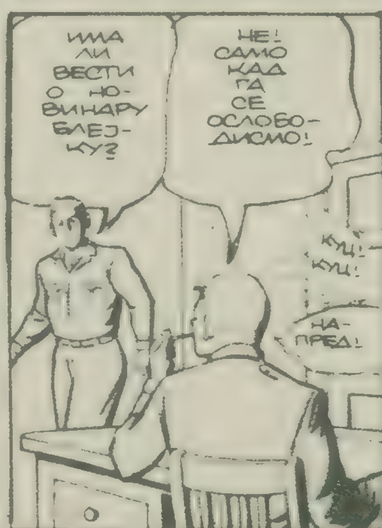

ШТА МИ ЈЕ ТРЕБАЛО ДА ДОЂЕМ ОВАМО?
WILSON McCOY

СТАНИ И РЕЦИ КО СИ!
ЈА САМ... БЛЕЈК!

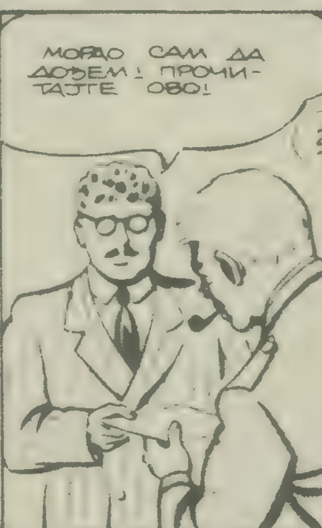

ЈЕСТЕ ЛИ ПОЛУДЕЛИ? ИМАМО НАРЕЂЕЊЕ ДА ПУЦАМО АКО СЕ ПОЈАВИТЕ!
ЗНАМ! ПРОЧИТАЈТЕ ОВО!

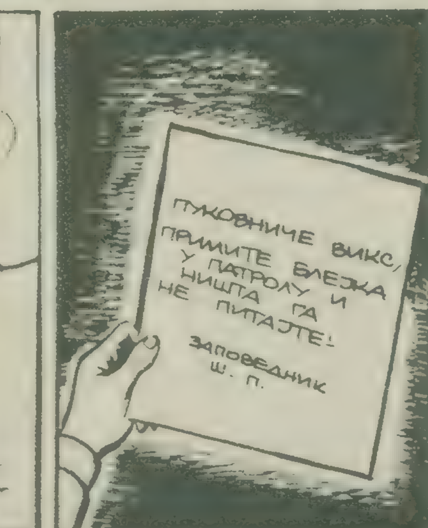

WILSON McCOY
!

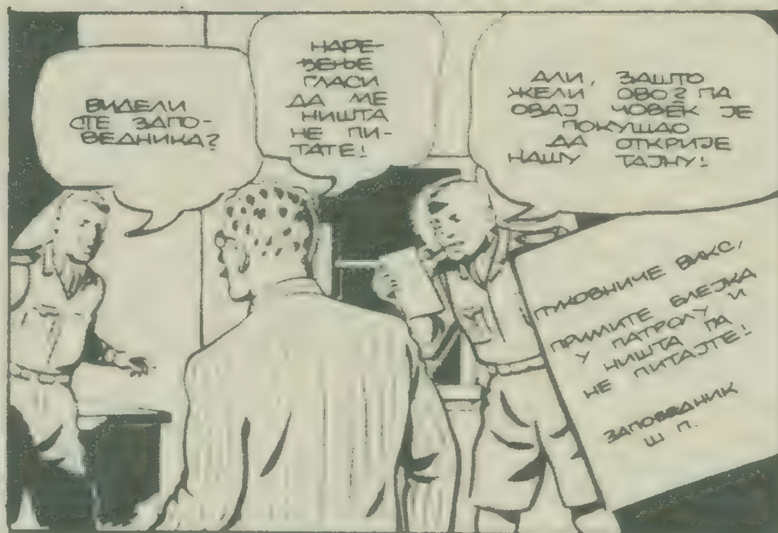

СВЕ САМ МОГАО ДА ОЧЕКУЈЕМ, АЛИ ОВО НЕ...

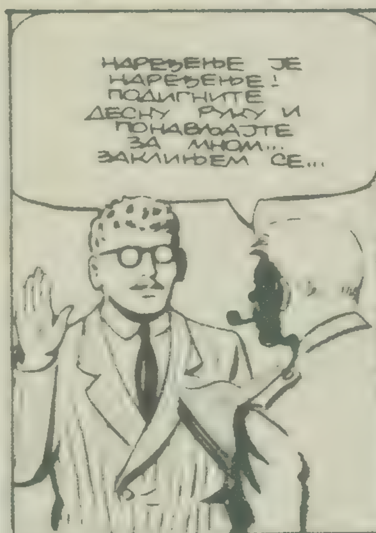

ИМА ЛИ ВЕСТИ О НОВИНАРУ БЛЕЈКУ?
НЕ! САМО КАД ГА СЕ ОСЛОБОДИСМО!
КУЦ! КУЦ!
НАПРЕД!

БЛЕЈК! КАКО СТЕ СЕ УСУДИЛИ?
ЈА... ОВАЈ...

МОРАО САМ ДА ДОЂЕМ! ПРОЧИТАЈТЕ ОВО!
?

ПУКОВНИЧЕ ВИКС,
ПРИМИТЕ БЛЕЈКА У ПАТРОЛУ И НИШТА ГА НЕ ПИТАЈТЕ!
ЗАПОВЕДНИК Ш. П.

ВИДЕЛИ СТЕ ЗАПОВЕДНИКА?
НАРЕЂЕЊЕ ГЛАСИ ДА МЕ НИШТА НЕ ПИТАТЕ!
АЛИ, ЗАШТО ЖЕЛИ ОВО? ПА ОВАЈ ЧОВЕК ЈЕ ПОКУШАО ДА ОТКРИЈЕ НАШУ ТАЈНУ!
КОВНИЧЕ ВАКС, ПРИМИТЕ БЛЕЈКА У ПАТРОЛУ И НИШТА ГА НЕ ПИТАЈТЕ!
ЗАПОВЕДНИК Ш П.

НАРЕЂЕЊЕ ЈЕ НАРЕЂЕЊЕ! ПОДИГНИТЕ ДЕСНУ РУКУ И ПОНАВЉАЈТЕ ЗА МНОМ... ЗАКЛИЊЕМ СЕ...

...ДА ЋУ ПОШТОВАТИ СВЕ ЗАКОНЕ ШУМСКЕ ПАТРОЛЕ И ДА ЋУ ВЕРНО СЛУЖИТИ ЗАПОВЕДНИКУ ДОК САМ ЖИВ!
WILSON McCOY

ТИ СИ САДА ЧЛАН ШУМСКЕ ПАТРОЛЕ! СУТРА ПОЧИЊЕШ С ТРЕНИНГОМ!
РАЗУМЕМ!

ЗАШТО ЛИ НАМ ЈЕ ЗАПОВЕДНИК ПОСЛАО ОВОГ МЛИТАВКА? ТРЕНИНГ ЋЕ ГА УБИТИ!
МОЖДА ТО И ЖЕЛИ!

ДОБРО СЕ НАСПАВАЈ! СУТРА ТЕ ЧЕКА НАПОРАН ДАН!
ЗАШТО ЛИ МЕ ЈЕ ПОСЛАО У ПАТРОЛУ?

ТРЕНИНГ ЈЕ ПРАВА СТВАР ЗА ЊЕГА!
WILSON McCOY

УЖИВАШ ЛИ, БЛЕЈК?

ХОЋЕШ ЛИ И ДАЉЕ ДА ПИШЕШ О РОМАНТИЧНОМ ЖИВОТУ КОЈИ МИ ОВДЕ ВОДИМО?

КАД ОЧИСТИШ КРОМПИР, ПРЕЗИ НА ЦВЕКЛУ!
ОВО ЈЕ САМО ПОЧЕТАК!

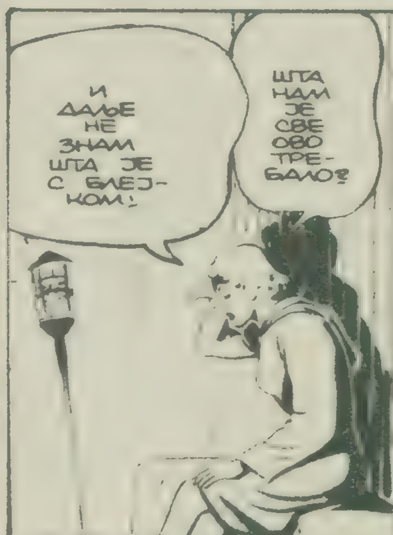

ШТА ЗАПОВЕДНИК, У СТВАРИ, ЖЕЛИ ДА ПОСТИГНЕ?

БРЖЕ, БРЖЕ!
УФ! УФ!

МНОГО СИ, БРАТЕ, СПОР!

ЗАГРЕЈАВАЊЕ?!
ЗАГРЕЈАВАЊЕ ЈЕ ГОТОВО ЗА ДАНАС!

У ШТА САМ СЕ УВАЛИО! ШТА ЛИ ЈЕ С МЕГИ?
WILSON McCOY 3-15

И ДАЉЕ НЕ ЗНАМ ШТА ЈЕ С БЛЕЈКОМ!
ШТА НАМ ЈЕ СВЕ ОВО ТРЕБАЛО?

ТИ ОСТАТИ ТУ! МИ ИЋИ У ЛОВ! БРЗО СЕ ВРАТИТИ!

КАД СЕ ВИ ВРАТИТЕ, МЕНЕ НЕЋЕ БИТИ!
WILSON McCOY 3-16

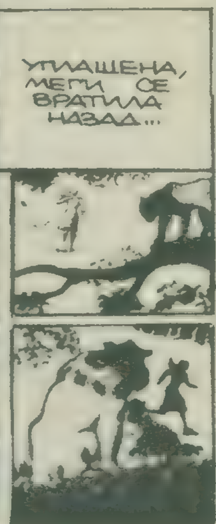

ЕВО СТАЗЕ! ЈАХАЛИ СМО САМО НЕКОЛИКО ЧАСОВА! СТИЋИ ЋУ У ГРАД ПРЕ МРАКА!

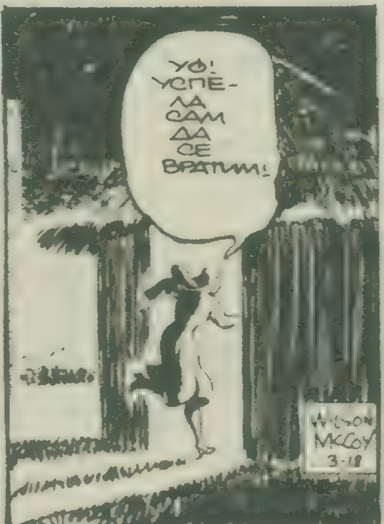

WILSON McCOY 3-17

ЖИВОТИЊЕ МЕ САМО ГЛЕДАЈУ! НИСУ СЕ НИ ПОМАКЛЕ!
ОХ!

УПЛАШЕНА, МЕГИ СЕ ВРАТИЛА НАЗАД...

УФ! УСПЕЛА САМ ДА СЕ ВРАТИМ!
WILSON McCOY 3-18

ТИ БИТИ ДОБРА! НЕ МРДАТИ! МИ ДОНЕТИ МЕСО!
ЕХ, САМО ДА ЗНАТЕ!

УУФ!
БЛЕЈК, ЗАУЗМИ ГАРД!

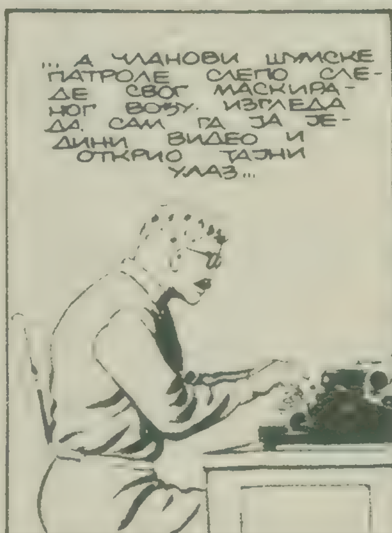

ОВО ЈЕ ТРЕНИНГ ЗА МНОГО МЛАЂЕ! ДОБРО СЕ ДРЖИШ, БЛЕЈК!
ХВАЛА!

СВИЂАЈУ МИ СЕ МОМЦИ У ШУМСКОЈ ПАТРОЛИ... БАШ МИ ЈЕ ЛЕПО С ЊИМА...
АЛИ, НЕ МОГУ ЗАУВЕК ДА МЕ ДРЖЕ ОВДЕ...

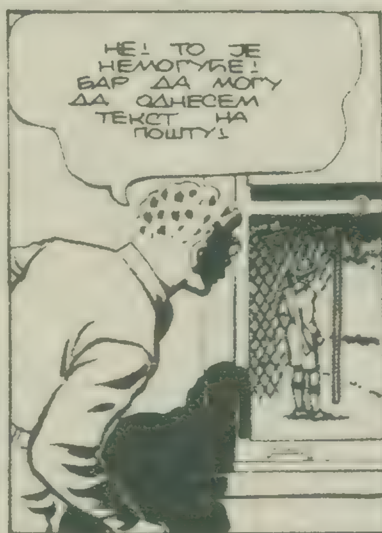

КАД МЕ ПУСТЕ, И ДАЉЕ ЋУ ЗНАТИ ТАЈНУ О БУНАРУ И ЗАПОВЕДНИКУ...
КАКО ОН МИСЛИ ДА МИ ТО ИЗБИЈЕ ИЗ ГЛАВЕ?
WILSON McCOY 3-19

ЗАМИСЛИТЕ ДА НЕКО ВИДИ НАШЕГ ЗАПОВЕДНИКА!
КАКО ОН ТО СВЕ ЗНА И У ПРАВИ ЧАС НАМ ИЗДАЈЕ НАРЕЂЕЊА?
ЈА НА ТО МОГУ ДА ВАМ ОДГОВОРИМ!

НЕ! МИ, У СТВАРИ, ТО НЕ ЖЕЛИМО ДА ЗНАМО!
ПА, ЗАКЛЕЛИ СМО СЕ!
ГЛУПОСТИ! ИСТОГ ТРЕНА КАД ИЗИЂЕМ ОДАВДЕ, ОБЕЛОДАНИЋУ СВЕТУ СВЕ О ШУМСКОЈ ПАТРОЛИ...
WILSON McCOY 3 21

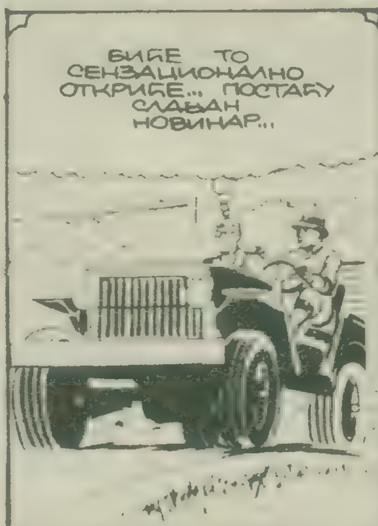

...А ЧЛАНОВИ ШУМСКЕ ПАТРОЛЕ СЛЕПО СЛЕДЕ СВОГ МАСКИРАНОГ ВОЂУ. ИЗГЛЕДА ДА САМ ГА ЈА ЈЕДИНИ ВИДЕО И ОТКРИО ТАЈНИ УЛАЗ...

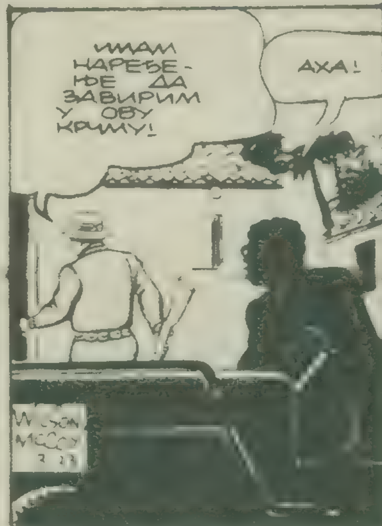

ПРИЧУ САМ ЗАВРШИО ЗА НЕДЕЉУ ДАНА! ЈОШ САМО ДА ПОБЕГНЕМ ОДАВДЕ!

НЕ! ТО ЈЕ НЕМОГУЋЕ! БАР ДА МОГУ ДА ОДНЕСЕМ ТЕКСТ НА ПОШТУ!

БЛЕЈК, СУТРА ЋЕШ СА МНОМ У ПАТРОЛУ!
ОКЕЈ!
ТО ЈЕ МОЈА ШАНСА...
WILSON McCOY 3 22

СТАВИЋУ ТЕКСТ У ТОРБУ! НАДАМ СЕ ДА МЕ НЕЋЕ ПРЕТРЕСАТИ!

БИЋЕ ТО СЕНЗАЦИОНАЛНО ОТКРИЋЕ... ПОСТАЋУ СЛАВАН НОВИНАР...

ИМАМ НАРЕЂЕЊЕ ДА ЗАВИРИМ У ОВУ КРЧМУ!
АХА!
WILSON McCOY 3 23

ПОШТА ЈЕ ИЗА ОНОГ УГЛА! ДА ПОЖУРИМ...

МОРАМ ДА СЕ ВРАТИМ ПРЕ НАРЕДНИКА!
БЛЕЈК!

ШТА?! СВИ ОВИ ТИПОВИ СЕ БАЦИЛИ НА НАРЕДНИКА!

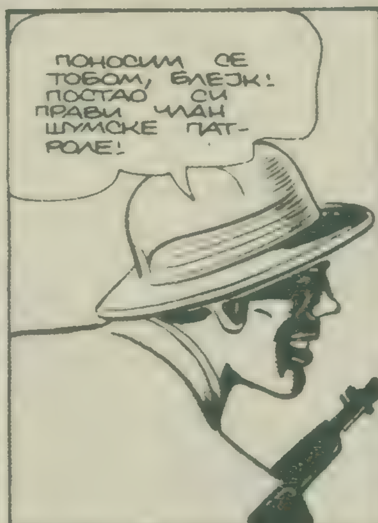

ШТА СЕ ДОГОДИЛО?
МОРАМО ДА ОЧИСТИМО ОВО ЛЕГЛО КРИМИНАЛА! ПОЧНИ, БЛЕЈК!
WILSON McCOY 3 24

КО СУ ОВИ ТИПОВИ?
КРИЈУМЧАРИ! МЕСЕЦИМА ВЕЋ ТРАГАМО ЗА ЊИМА!
УФ!
УХ!

ИМА ИХ БАР ДЕСЕТОРИЦА!
ШТА ЈЕ ТО ЗА НАС ДВОЈИЦУ?
WILSON McCOY 3 25

ТАЧНО, НАРЕДНИЧЕ!
БЛЕЈКА ЈЕ ИЗНЕНАДА ИСПУНИЛО ОСЕЋАЊЕ ПОНОСА...

СТАВИ ИМ ЛИСИЦЕ, БЛЕЈК! У ЏИПУ ИХ ИМАМО КОЛИКО ХОЋЕШ!
ДА МИ ЈЕ ОВО НЕКО ПРИЧАО, НЕ БИХ ВЕРОВАО!

ПОНОСИМ СЕ ТОБОМ, БЛЕЈК! ПОСТАО СИ ПРАВИ ЧЛАН ШУМСКЕ ПАТРОЛЕ!

ПОНОСИ СЕ СА МНОМ...

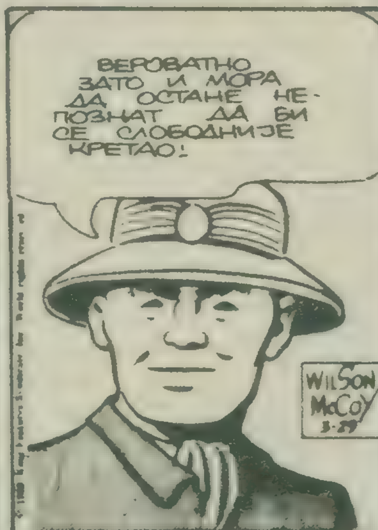

ЧЕСТИТАМО, БЛЕЈК!
НАРЕДНИК КАЖЕ ДА СИ САВЛАДАО ДЕСЕТОРИЦУ!
ЈА... ОВАЈ...
НЕ БУДИ СКРОМАН, БЛЕЈК!
БЛЕЈК, ЗОВЕ ТЕ ПУКОВНИК!

БЛЕЈК, СУМЊАО САМ... АЛИ САДА СЕ ПОНОСИМ ТОБОМ!
ХВАЛА, ПУКОВНИЧЕ!

СВИ МИ ЧЕСТИТАЈУ, А ЈА САМ ИХ ШПИЈУНИРАО!

СВИ НАС ПОСМАТРАЈУ С ДИВЉЕЊЕМ...
ОСЕЋАМ СЕ ТАКО ВАЖАН У ОВОЈ УНИФОРМИ!
И ТРЕБА!

КАКО СТЕ САЗНАЛИ ЗА ОНУ БАНДУ КРИЈУМЧАРА, НАРЕДНИЧЕ?
ЗАПОВЕДНИК НАМ ЈЕ ЈАВИО!

ВЕРОВАТНО ЗАТО И МОРА ДА ОСТАНЕ НЕПОЗНАТ ДА БИ СЕ СЛОБОДНИЈЕ КРЕТАО!
WILSON McCOY

ЗАР НЕ МИСЛИШ И ТИ ТАКО, БЛЕЈК?
ДА...

НИ РЕЧИ ОД МЕГИ... СИГУРНО БРИНЕ ЗБОГ МЕНЕ... ШТА ЛИ ЈЕ С ЊОМ?

КОЛИКО ЋУ ЈОШ МОРАТИ ДА СЕДИМ У ОВОЈ ЏУНГЛИ?
ТИ ЈЕСТИ?
!

ДОШАО САМ ПО ВАС, МЕГИ!
НАЈЗАД!

ТОЛИКО САМ БРИНУЛА! КАКО ЈЕ БЛЕЈК?
СЈАЈНО!
WILSON McCOY

НАРЕЂЕЊЕ ОД ЗАПОВЕДНИКА!
А У ШТАБУ ШУМСКЕ ПАТРОЛЕ...

БЛЕЈК, ОД СУТРА ВИШЕ НИСИ У АКТИВНОЈ СЛУЖБИ! ПОСТАЈЕШ РЕЗЕРВИСТА!
!

ОПЕТ САМ ЦИВИЛ? МОГУ ДА ИДЕМ?
АЛИ, И ДАЉЕ НА ТЕБЕ РАЧУНАМО!

ТАЈНУ О ЗАПОВЕДНИКУ ВЕЧНО ЋЕШ ЧУВАТИ!
НАРАВНО, ПУКОВНИЧЕ!

ДО ВИЂЕЊА, БЛЕЈК!
ПОСЕТИ НАС КОЈИ ПУТ!
НЕДОСТАЈАЋЕТЕ МИ!

СЈАЈНИ СУ МОМЦИ! ЗАТО ЗАПОВЕДНИК И ЖЕЛЕО ДА МЕ УВУЧЕ...
... У ЊИХОВЕ РЕДОВЕ, ДА БИХ ЧУВАО ТАЈНУ О ЊЕМУ...

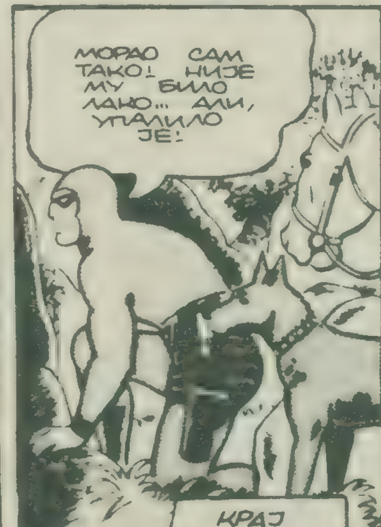

ОН ВИШЕ НЕ ТРЕБА ДА БРИНЕ! ЊИХОВА ТАЈНА ЈЕ И МОЈА!
ОХ! ГОТОВО ДА САМ ЗАБОРАВИО НА МЕГИ!

МЕГИ, ШТА ЈЕ БИЛО С ТОБОМ?
НИШТА НАРОЧИТО! СВЕ ОВО ВРЕМЕ ПРОВЕЛА САМ У СРЦУ ЏУНГЛЕ!

НАШЕМ УРЕДНИКУ НЕЋЕШ ПОСЛАТИ ПРИЧУ О ТАЈАНСТВЕНОМ ЗАПОВЕДНИКУ?
НЕ! ЈА САМ РЕЗЕРВНИ ОФИЦИР ШУМСКЕ ПАТРОЛЕ!

ОНИ СУ МОЈИ ДРУГАРИ И ЊИХОВА ТАЈНА ЈЕ И МОЈА!
ЗАПОВЕДНИЧЕ, ЕВО МОЈЕ ПРИЧЕ!
ЗАГАЂЕН БУНАР ЗАПОВЕДНИК Ш. П.

ПОТПУНО СИ СЕ ИЗМЕНИО, БЛЕЈК!
ЗНАШ... ПИСАЋУ О ТОМЕ КАКО САМ ПОСТАО ЧЛАН ШУМСКЕ ПАТРОЛЕ! СНИМЦИ ЋЕ БИТИ ТВОЈИ!

МОРАО САМ ТАКО! НИЈЕ МУ БИЛО ЛАКО... АЛИ, УПАЛИЛО ЈЕ!
КРАЈ

ЛУТАК КОЈИ РАСТЕ

На ову старинску, помало заборављену лутку подсетио нас је читалац из Карловца Златко Грдашић. На црт. 1 дата је шема дашчица које треба да исечете од шперплоче. Димензије су 1:1. тако да их директно можете прекопирати на шперплочу – први цртеж одозго 4 пута, други два, трећи – као маказе – 2 пута и последњи једанпут. Пробушите рупе на означеним местима. Од розе платна или чоје исеците главу **(црт. 2)** два пута, капу на **црт. 3** једанпут, тело на **црт. 4** два пута (шаке можете направити од розе платна, али и не морате). Тело треба да буде дугачко 34 cm, тако да ову шему на **црт. 4** продужите за 20 cm. Приликом кројења пустите по пола cm за шавове. Најпре спојите оба дела главе као на **црт. 5,** па сашивену главу преврните. Исеците од чоје па залепите, или извезите очи, образе и уста, а уместо носа зашијте перлицу. Нашијте затим косу од вунице **(црт. 7)**. Капу зашијте по ивици **(црт. 8)**, тако да буде шиљата, па је причврстите за главу, а главу испуните ватом **(црт. 9)**. На **црт. 10** приказано је како парче шперплоче у облику слова Т треба ставити у главу да би стајала усправно, али тек кад цела лутка буде готова.

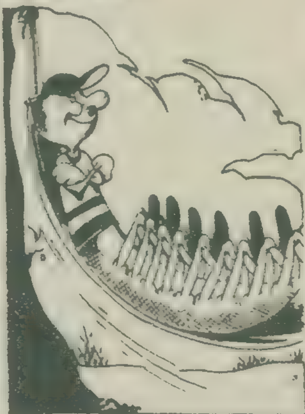
Пошто направите главу, сашијте тело као на **црт. 11**, затим пришијте главу као на **црт. 12** и на крају руке испуните ватом, само немојте је набијати. „Маказе" направите овако. Рупице спојите жицом или шрафом са матрицом као на **црт.14.** Штапиће од шперплоче повежите као на **црт. 15, односно 16.** Треба имати у виду да сви спојеви буду лабави, да се „маказе" лако отварају и затварају... Ставите их у главу као на **црт. 17**, шиљак мора чврсто да се углави, а ако је потребно, омотајте концем луткин врат. Тако је лутак који расте готов. Када „маказе" будете отварали и затварали, он ће расти и смањивати се као на **црт. 18 и 19**.

Забавников квиз

ПИТИЈА КРОЈИ СУДБИНУ

Ако желите да проверите своје опште образовање, овај квиз ће вам у томе помоћи. На свако од петнаест питања дата су три одговора, од којих је само један тачан. Ако сте успели да их пронађете, честитамо! А ако ипак нисте свезналица, одговори су ту, у дну стране.

1. Колико највише ногу може да има стонога?
   a) до 100
   b) до 250
   c) до 400

2. Шта је Оскар Кокошка?
   a) музичар
   b) сликар
   c) песник

3. Ко је пронашао поморски пут из Европе за Индију?
   a) Марко Поло
   b) Васко де Гама
   c) Магелан

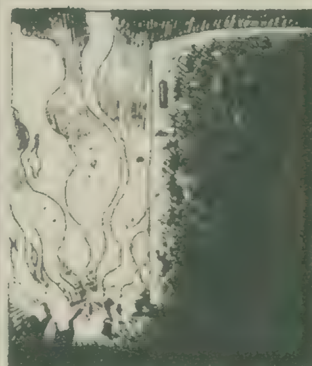

4. Где се налазе Божићна острва?
   a) једно северно од Маршалских острва, друго јужно од Суматре
   b) једно јужно од Хавајских острва, друго јужно од Јаве
   c) једно у Меланезији, друго јужно од Мадагаскара

5. Колико поља има шаховска табла?
   a) 36
   b) 64
   c) 49

6. Парижани славе 14. јули као празник. Шта њиме обележавају?
   a) оснивање Париске комуне
   b) пад Бастиље
   c) почетак фебруарске револуције 1848. године

7. Шта је то ренегат?
   a) краљ који је свргнут с престола
   b) одред повучен из битке
   c) отпадник од неког идеала или схватања

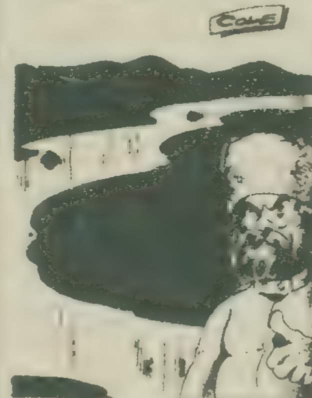
8. Шта значи појам емигрант?
   a) избеглица из неке земље
   b) човек који нема сталног боравишта
   c) привредни криминалац

9. Где живе орангутани?
   a) на Новој Гвинеји
   b) на Суматри и Борнеу
   c) у Мато Гросу

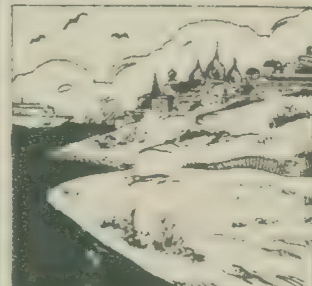
10. Како се зове најдужа европска река?
    a) Дунав
    b) Дон
    c) Волга

11. Која животиња најдуже живи?
    a) слон
    b) корњача
    c) гавран

12. Где се налази Рига?
    a) на обали Каспијског језера
    b) на обали Црног мора
    c) на обали Балтичког мора

13. Ко је била Питија?
    a) неман из старогрчког мита
    b) пророчица у грчком светилишту у Делфима
    c) једна од три митске суђаје које одређују људску судбину

14. Где се налази чувени Рајхстаг?
    a) у Бону
    b) у Хамбургу
    c) у Берлину

15. Шта је то базука?
    a) јапанска сабља
    b) херој из Индије
    c) противтенковско оружје

Илустровао Димитрије Костић

ОДГОВОРИ:

1. –c) Стонога може имати до 400 ногу.
2. –b) Познати аустријски сликар и графичар.
3. –b) Васко де Гама, 1498. године.
4. –b) Једно се налази јужно од Хавајских острва, а друго јужно од Јаве.
5. –b) Шаховска табла има 64 поља.
6. –b) Пад злогласне бурбонске тамнице Бастиље, 1789. године
7. –c) Ренегат је отпадник од неког идеала или схватања.
8. –a) Емигрант је избеглица, најчешће политички, из неке
9. –б) Орангутани живе на Суматри и Борнеу
10. –c) Најдужа европска река је Волга (3.700 километара).
11. –b) Најдуже живе корњаче (око 200 година).
12. –c) Рига је пристаниште на обали Балтичког мора и главни град Летонске ССР.
13. –b) Питија је била пророчица у старогрчком светилишту у Делфима.
14. –c) Рајхстаг, зграда немачке народне скупштине, налази се у Берлину.
15. –c) Базука је ручни ракетни бацач намењен за дејство против тенкова, живе силе и ватрених средстава.

ОРУЖЈЕ

ГОСПОДИН РЕВОЛВЕР

СЕМЈУЕЛУ КОЛТУ ОД НАЈРАНИЈЕГ ДЕТИЊСТВА МИРИС БАРУТА НИЈЕ ДАВАО МИРА

Једне ноћи 1831. године голобради морнарски момак са америчког теретног брода „Горло" шетао је мрачним уличицама индијске луке Калкуте. Три сенке шуњале су се за њим. Изненада, морнар осети око врата омчу, али пре него што је нападач имао времена да притегне чвор, он нагло устукну, трзајем главе разби му вилицу а онда га дочека на лакат и снажно погоди у стомак. Затим се окрете нападачевом другу који се спремао да насрне и удари га једним дрвеним предметом по глави. Била је то чудна дрвена кубура, први револвер у историји. Морнар се звао Семјуел Колт, а дрвена играчка представљала је прототип чувеног колта чију ће славу први пронети каубоји Дивљег запада.

Опасне мајсторије

Сем Колт, који се родио 1814. у Хертфорду, у америчкој држави Конектикат, већ у четвртој години добио је на поклон минијатурни топ, играчку, од бронзе. Није прошло ни пола сата а мали Сем је украо црни барутни прах из очевог ловачког рога и – кућом се проломила страховита експлозија! Срећом, штета није била велика. Семјуел није заборавио овај догађај и када га је отац, као младића, запослио у фабрици текстила, мирис барута није му давао мира.

Сваки слободан тренутак Сем је проводио у својој малој радионици, а резултат његовог мајсторисања била је веома убојита четвороцевка која је истовремено испаљивала 4 метка. Међутим, била је веома тешка а приликом првог испаљивања потисна снага барута бацила је Семовог помоћника чак у други ћошак радионице и скоро му поломила ребра. Затим је Семјуел боље напунио једну цев, али приликом испаљивања замало није погинуо. Претрпео је тешке контузије и сва коса му је изгорела.

Привремено се мануо ћорава посла, али није седео залудан. Користећи, у оно време скоро сасвим непозната, својства галванске батерије, приредио је својим суграђанима на дан америчког националног празника у јулу 1829. прворазредну сензацију: на средину језера поставио је велики сплав, спојио га са обалом помоћу електричне жице која је ишла кроз воду и потпалио барут. Сплав је одлетео у ваздух а то је уједно била и прва експлозија подморске мине у историји.

После овог изванредног подвига Семов отац је одлучио да свог опасног наследника удаљи из фабрике пре него што је овај једног дана не разнесе. Уписао га је на универзитет у Амхерсу. Сем се одмах истакао као један од најбољих ђака, али, већ после неколико ноћи универзитетом се проломила ужасна експлозија, а пламени језици захватили су једно крило зграде.

Није било друге, Сем је морао све да напусти и укрца се као морнар ученик на брод „Горло" који је пловио према далеким индијским морима. Ни ту се, међутим, није одрекао својих „опасних" изума. У његово време постојали су само тешки пиштољи који су се морали репетирати за сваки пуцањ. Брзометно ручно ватрено оружје којим би се могло пуцати

више пута узастопце једноставним притискивањем обарача постало је Колтова опсесија.

Идеја да конструише такво оружје с буренцетом које се окреће и аутоматски убацује метке у цев, и баш по томе се разликује од пиштоља, јавила се Сему док је посматрао како крманоши на броду причвршћују свој точак увек код жељеног паока.

Против Семинола

Он је конструисао прототип таквог оружја – револвера, према енглеској речи риволв – окретати, пошто се буренце са мецима окреће – али су га сви којима га је показао исмејали. Нису ни слутили да ће једнога дана хероји Дивљег запада испаљивати из Колтовог револвера по 36 метака узастопце! Семјуел Колт био је упоран. Свој изум патентирао је у Вашингтону, а затим ангажовао Џона Пирсона, најбољег пушкара, да му прави оружје.

Није потрајало дуго, а Семјуел је подигао прву фабрику револвера у Патерсону. Ту је рођен и његов први модел колт-патерсон. Али, војни стручњаци академије Вест Поинт оклевали су да овај револвер с буренцетом за 6 метака усвоје за наоружање војске. Пробе [illegible] рали, америчка армија [illegible] је колтом-патерсоном свој експедициони корпус који је на челу с генералом Тејлором кренуо у мочваре Флориде против Индијанаца Семинола.

Ту је Колтов револвер показао колико вреди, али је име Семјуела Колта постало познато тек после сусрета с капетаном Вокером, заповедником армије новоосноване америчке државе Тексас. Овај је у рату са Семинолама добро упознао предности Колтовог оружја и када се, касније, срео с њим, одлучили су да заједно раде на новом оружју. Из ове сарадње настао је одличан револвер колт-вокер а с њим и почетак развоја велике индустрије оружја.

Нови револвери прављени су у Колтовој фабрици у Витнивилу. Фабрика је радила пуном паром и испоручивала америчкој армији оружје све време мексичког рата. Када је рат 1848. завршен, наруџбине од стране владе САД нису престале. Исте године Колтова фабрика лансирала је драгонски колт, претходника чувеног морнаричког колта из 1851.

Питање живота и смрти

Следеће године већ чувени Колт морао је да сазида нове фабрике да би задовољио огромну потражњу. Његови револвери били су популарнији од других због једноставне конструкције, лаког одржавања и мењања делова и велике брзине репетирања, што је у рату или двобоју било питање живота и смрти.

Из ових фабрика изишли су многобројни модели, за свачији укус и џеп. Подједнако су их употребљавали и браниоци закона и људи с оне стране закона. Колтови револвери прочули су се по читавом свету тако да су подигнуте нове фабрике и у Европи. Када је Семјуел Колт умро 1864, наследили су га Елиша Рут и Ричард Џар[illegible] и његово дело и усавршили нове моделе.

Многе славне личности носиле су Колтово оружје: Бил Тилгман, Пет Гарет, Бат Мастерсон, Чироки Бил, Каламити Џејн, Буч Касиди, Санденс Кид, Ал Капоне, Џон Дилингер, Панчо Виља, генерал Патон и многи други.

Историја колта, који је исписао многе крваве странице америчке и светске историје, није завршена. У службеној употреби ускоро ће га заменити италијанска „берета". Сви Колтови револвери направљени у последњих 50 година само су усавршени модели првих десетак који су изазвали преокрет у историји ватреног оружја. *Б. Д.*

БИЛО ЈЕДНОМ НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ

ПОШТАР НА КОЊУ

БИЛ КОЈИ ЈЕ МАЛО ГОВОРИО, ОДЛИЧНО ЈАХАО И ЈОШ БОЉЕ НИШАНИО БИО ЈЕ ЈЕДИНИ ПОШТАР ПОНИ-ЕКСПРЕСА КОЈИ ЈЕ СТИЗАО НА ВРЕМЕ

Расел и Меџорс, власници и финансијери поштанске компаније Пони експрес, стајали су наслоњени на белу ограду корала – обора за стоку – који се налазио на периферији Сакрамента, града у Калифорнији. Већ више од једног часа стајали су у истом положају и отприлике сваких пет минута измењивали забринуте погледе. Заиста, сваких пет минута најбољи коњ њихових штала, диван алат по имену Црвени Ђаво, збацивао је по једног од јахача који су покушавали да га укроте. Био је то сигурно најбржи коњ између више од четири стотине грла компаније али и један од најјогунастијих.

Укроти Црвеног Ђавола!

Пошто је готово два сата посматрао паклени „родео", Расел пође с намером да помоћу доброг бича научи Црвеног Ђавола памети. Али, само што се окренуо, нашао се лицем у лице с непознатим каубојем, још дечаком, који му црвенећи рече:

– Изгледа да то не помаже!... Тражим посао.

Расел одмери младића од главе до пете. Да је био висок и снажан – био је, али на лицу није имао ни трага од неке браде. Жутокљунац, закључио је Расел и упитао га с неба па у ребра:

– Колико ти је година?

– Скоро седамнаест – усудио се овај да одговори.

– Шта рече?

– Па... четрнаест и по, у ствари, готово петнаест.

– Како се зовеш и одакле си? – настављао је газда с питањима

– Виљем Фредерик Коди. Рођен сам у Ајови, али сам живео свуда помало.

– Треба прво да ми покажеш шта знаш. Како би било да почнеш с оним коњем тамо? Покушај, ако можеш, да га укротиш! – рече Расел.

Дечак није ни одговорио. Прескочио је ограду, узео конопац из руке једног каубоја, одмерио дужину одока и, пре него што је ико приметио да је направио било какав покрет, петља је била на врату Црвеног Ђавола. Коњ је одмах покушао да одјури у супротан угао корала али је младић чврсто стајао на ногама и, постепено скраћујући уже, приближавао се корак по корак опасном ждрепцу. Кад му је био сасвим близу, поново је прекорачио ограду и чврсто везао коња за један од стубова тако да овај није могао да се макне више од једног метра.

Док су га сви запањено посматрали, дечак је отишао до оближњег појила, извадио из џепа комад ужета не дужег од тридесетак центиметара и замочио га у воду да се добро натопи.

Чудотворни морнарски чвор

Направио је морнарски чвор провукавши два пута крај ужета у петљу и мирно се вратио коњу. Приближио му се говорећи гласно његово име и изненада га ухватио за уво. Пре него што је животиња успела да замахне главом и ослободи се, младић му је петљу намакао око уха, повукао оба краја ужета и снажно затегао чвор. Кад је завршио, оставио је коња на миру.

Црвени Ђаво се прво запрепастио, а затим почео да дахће, дрхти и зноји се. После десетак минута – сви су још увек радознало гледали и ћутали – велики и опасни пастув престао је да се тресе и вуче конопац којим је био везан за стуб. Тада му је, на опште чуђење, младић скинуо конопац с врата, прихватио узде и, не додирујући стремен, ускочио у седло. На зналачки додир узде Црвени Ђаво је послушно кренуо према излазу корала а људи су притрчали и спремно отворили вратнице.

Од Сент Џозефа до Сакрамента

Тако је Виљем Фредерик Коди ангажован као јахач компаније Пони експрес која се управо рађала. Пони експрес је саобраћао је између Сант Џозефа у Монтани и Сакрамента у Калифорнији и то од априла 1860. до октобра 1861. године. Пут је био дугачак око 3.000 километара и имао 157 постаја на међусобним растојањима од 11 до 32 километра. Главне станице налазиле су се на размацима од 120 до 160 километара. Траса је пролазила кроз Форт Керни, Џулисберг, Форт Ларами, Саут Пас, Форт Бриџер, Сот Лејк Сити и Карсон Сити. Само најбољим јахачима полазило је за руком да ову огромну и опасну стазу пређу за десет дана. Индијанци су често пресретали јахаче, нападали и палили постаје, убијали службенике.

Кодијева тачност у отпремању поште убрзо је постала пословична. Само два пута Бил, како су другови звали Кодија, није стигао на време. Први пут закаснио је неких двадесетак минута, што само по себи није било никакво закашњење али за човека какав је био Бил – читава вечност. Управнику постаје за мењање коња који га је упитао шта се догодило кратко је одговорио:

– Медвед – и нико није успео да му ишчупа више.

Само годину дана касније Пони експрес морао је да прекине своје луде галопе преко америчког континента: телеграф је био бржи од најбржих коња. Тако је ћутљиви момак поново остао без посла. Али, његово име већ се увелико прочуло и он је ускоро постао водич америчких војних одреда на Дивљем западу. Када је у Црним планинама избила побуна Индијанаца, Бил је ступио у војску и као пуковник ратовао против побуњених племена. Био је и веома вешт ловац и у свом животу побио је толико бизона да су временом сви заборавили његово право име и до смрти, 1917. године, звали га Буфало Бил.

Б. Д.

Илустровао Брана Јовановић

ХИТ

УЕМ СУ ПОКРАДЕНИ

НЕМА ТРОФЕЈА

Чланови дуета Уем (Wham!) освојили су до сада широм света безброј трофеја у облику златних и платинастих плоча. Како су све те плоче углавном биле различито урамљене, Мајкл и Ендрју су одлучили да их „униформишу", односно да рамови буду за све трофеје исти – црни. Хтели су да среде своје канцеларије и да једноличним изгледом плоча улепшају тај простор. Све плоче су послали у угледну лондонску стаклорезачку радњу и убрзо сазнали – неко је све то лепо покрао. Популарни тандем понудио је велике паре ономе ко им врати трофеје, макар неурамљене. Ако им је то нека утеха... имају старе рамове.

ХРОНОЛОГИЈА: DIRE STRAITS

јесен 1977. – Марк Нофлер, Дејвид Нофлер и Џон Илзли станују заједно и кују планове за оснивање групе. Када им се придружио бубњар Пик Видерс, екипа је била комплетна. Један пријатељ им предлаже име Dire Straits („тежак шкрипац" или „крајња беспарица") имајући у виду њихово тадашње материјално стање. Момци ипак успевају да скрпе 120 фунти и направе своје прве демо-снимке. Снимци долазе до диск џокеја Чарлија Гилета који их пушта у свом програму. Заинтересована је кућа „Пхонограм" са којом је одмах потписан уговор.

9. децембар 1977. – Људи из „Пхонограма" позивају Еда Бикнела, менаџера познатог по својим способностима, да преузме бригу о Dire Straits. Он долази да их види у клубу „Дингволс" и одмах пристаје. Његов први пословни успех био је стављање бенда у програм турнеје Talking Heads.

пролеће 1978. – Dire Straits снимају свој деби албум уз помоћ продуцента Мафа Винвуда и називају га једноставно именом групе.
јесен 1978. – Прво појављивање албума на енглеском тржишту је прошло прилично незапажено, али је затим издавање плоче у Америци и велики успех који је тамо постигао сингл „Sultans Of Swing", од Dire Straits преко ноћи направио један од најактуелнијих светских бендова.
пролеће 1979. – Прва америчка турнеја остварила је неочекиван успех. После концерта у Лос Анђелесу Боб Дилан позива Марка Нофлера и Пика Видерса да гостују на његовом наредном албуму. „Sultans Of Swing" најзад постају хит и у родној Енглеској.И последња тврђава неповерења је освојена.
јун 1979. – Објављивање другог албума „Communique" симултано у целом свету. Продуценти плоче су Џери Уекслер и Бери Бекет.
лето 1980. – Ангажован је продуцент Џими Ловин и започето снимање трећег албума у Њујорку. Током рада групу напушта Дејвид Нофлер, па су по завршеном снимању организоване аудиције. Примљени су гитариста Хол Линдес и клавијатуриста Ален Кларк.
октобар 1980. – Објављен је албум „Макинг Мовиес". Почиње по много чему рекордна турнеја за Dire Straits.
пролеће 1982. – Марк Нофлер, главна снага групе, преузима и улогу продуцента при снимању новог албума. У међувремену бенд је напустио бубњар Видерс, а заменио га је бивши члан Rockpile Тери Вилијамс. Марк Нофлер снима музику за филм „Локални херој".
септембар 1982. – Светска промоција албума „Love Over Gold", а затим снимање мини албума „Twisting By The Pool".
новембар 1982. – Концертима по Великој Британији почиње велика светска турнеја која ће трајати до половине наредне године са малим прекидом у априлу 1983. због учествовања у снимању Дилановог албума „Инфиделс".
12. јул 1983. – Dire Straits свирају у Загребу пред више од 20.000 људи.
зима 1984. – Појављује се двоструки албум снимљен уживо под називом „Alchemy", а потом и видео касета са истим материјалом. Чланови групе учествују у снимању албума Тине Тарнер „Private Dancer", а Марк снима музику за филм „Кал".
јесен 1984. – Групу напушта гитариста Хол Линдес, а његово место пред снимање новог албума на Бахамским острвима заузима познати клавијатуриста Гај Флечер.
април 1985. – По завршеном снимању и појачани гитаристом Џеком Сонијем и саксофонистом Крисом Вајтом, Dire Straits имају пробе за нову турнеју на југословенској јадранској обали (у Дубровнику и Сплиту).
10–13. маја 1985. – Југословенска турнеја. Концерти у Београду, Загребу и Љубљани.

12 ЧИЊЕНИЦА О... РИБЉОЈ ЧОРБИ

1. Бора Ђорђевић је пре Рибље чорбе био члан више акустичарских састава: Заједно, Сунцокрет, Хајдук Станко и Јатаци. Рани мраз...
2. Миша Алексић је најпознатији: дуго је свирао у хеви метал трију S.O.S.
3. Остала два „оригинална" члана Вицко Милатовић и Рајко Којић немају значајно претходно искуство.
4. Званично, група је основана у августу 1978.
5. Први сингл „Лутка са насловне стране" појавио се у току зиме исте године и неизмерно помогао новом саставу.
6. У време појаве „Лутке..." групи се придружује и гитариста Момчило Бајагић.
7. Промоција првог албума „Кост у грлу" изведена је пред 8000 људи на Ташмајдану, у септембру 1979.
8. Продали су највише плоча од свих београдских група.
9. Држе рекорд када су домаћи рок албуми у питању: „Мртва природа" је продата у 430.000 примерака.
10. У лето 1984. долази до персоналних промена: уместо гитариста Рајка Којића и Момчила Бајагића долазе Видоје Божиновић (ех Рок машина) и Никола Чутурило (ех Замба).
11. Све плоче су објавили за ПГП РТБ, осим албума „Музичари који пију" који је издао „Југотон"
12. Сви албуми групе: „Кост у грлу", „Покварена машта и прљаве страсти", „Мртва природа", „У име народа", „Бувља пијаца", „Већерас вас забављају музичари који пију" и „Истина".

Најпознатија постава групе „Рибља чорба"

СВАКА СЛИКА ПРИЧА

ДАВНА ВРЕМЕНА

Група Ху (Who) била је позната и по томе што је уз себе везивала огроман број „модова". Овај модни покрет из средине шездесетих (најчешће препознатљив по карактеристичним фризурама, веспама, уредном изгледу, ветровкама...) није могао да се замисли ако у позадини није био „озвучен" музиком која није одговарала њиховим љутим супарницима „рокерима". Временом су те разлике постајале све мање, али Ху су остали миљеници свих нових мод генерација.
Овде видимо Роџера Долтрија, певача популарне групе, у друштву оригиналних модова у паузи снимања филма „Квадрофенија". Слика је стара девет година. Ху више не постоје, а ни модови више нису исти...

КО ЈЕ ЏИМИ САМЕРВИЛ? (Bronski Beat)

ИМЕ: James William Horsburgh Somerville. Име моје маме је Annie Drice Horsburgh.

РОЂЕН: 22. јуна 1961. у болници Stob Hill у Глазгову.

ПРВА ПЛОЧА: Коју сам прву купио? Плочу Доне Самер „Love Trilogy"

ПОСЛЕДЊА КЊИГА КОЈУ СИ ПРОЧИТАО: Биографија глумца Монтгомери Клифта. Књига се зове „Monty". Моја омиљена књига је „Џунгла рубинског воћа" (Ruby Fruit Jungle) од... заборавио сам јој име, али она је једна од оних која је одрасла у Бразилу па прешла у Њујорк и вукла се са свим тим глумцима. Сјајна је књига.

ПРВИ КОНЦЕРТ: The B-52'S у Хамерсмит Паласу, када сам први пут дошао у Лондон, негде 1979.

НАЈБОЉА СТВАР КОЈА ТИ СЕ ДЕСИЛА ОТКАД СИ ПОСТАО ПОП ЗВЕЗДА: Па, био сам у могућности да изађем и купим машину за прање веша и сушилицу за чаше и да све платим у готовом. Рекао сам: „Желим да купим ту машину за веш и ту сушилицу за чаше" и платио сам у готовом!

А НАЈГОРА СТВАР: Па, припремали смо један поп фестивал у Ротердаму, и један други бенд – један енглески бенд – почео је да извикује неке гадости.

ОМИЉЕНИ ПЕВАЧ: Има их много. Марк Алмонд, Силвестер, Арета Френклин... огроман број жена, јер оне уносе веома много емотивности у своје гласове. Бренда Ли је сјајна. Исто тако и Дина Вашингтон.

ШТА МОЖЕ ДА ТЕ РАСПЛАЧЕ? Хммм... фрустрације... лук... и онај сјајан видео Елтона Џона што је забрањен.

ВОЛИШ ЛИ ИЋИ У КУПОВИНУ? Ја сам ужасан кад идем у куповину. Узмем једноставно корпу и натрпам у њу потпуно непотребне ствари. Купим све оне ђаконије које се додају јелима, али кад почнем да кувам схватим да немам ништа од намирница. Кувао сам веома много – правим изврсну супу од парадајза, али ових дана једноставно немам времена.

ДА ЛИ ЈОШ УВЕК ЖИВИШ У МАЛОМ СТАНУ У КАМБЕРВЕЛУ? О, да. Волео бих да имам мајушну кућу са баштом и цвећем.

РЕЦИ НАМ ТАЈНУ: Немам ниједну. Сви знају исувише о мени.

ШТА ИМАШ У ЏЕПОВИМА? Не много тога. Кључеве и... телефонски именик.

МОНОЛОГ: ФИЛ КОЛИНС

Има људи којима није јасно зашто пристајем да сарађујем на плочама, рецимо Ерика Клептона или Адама Анта. Ја сам, као, јасно дефинисан оним што свирам у матичној групи Џенезис. То је погрешно схватање музике. Ако би цео живот био само у једном „филму", не бих напредовао као музичар. Мене занимају сви стилови и различити прилази других колега. Сарађујући с њима ја учим и као озбиљан школарац сав се посвећујем том образовању.

Управо сам добио понуду да продуцирам нове плоче Ал Зароа и Тине Тарнер. Лепо је осећање кад те такви певачи почаствују позивом, али ја нисам у стању да то прихватим. „Распродат" сам до краја 1986. године, имам обавезе према људима са којима сам се раније договорио, затим снимање плоче и турнеја са Џенезис, али и према својој соло каријери – морам озбиљно да урадим неке ствари. Ево, и мој трећи соло албум „No Jacket Required" („Капут није неопходан") продаје се на тоне, а ја нисам баш спреман да се упустим у прави посао. Мораћу ту нешто да мењам.

Не личим на звезду. Нећу да пресађујем косу. Боље ћелав него неприродан. Прерушавањем ништа не бих у себи преправио. Мене лично сада занима мало бржа музика за игру. Зато сам на снимање своје плоче позвао Стинга и Хелен Тери... Они су ме схватили. Одбио сам неке филмске понуде. Нисам за то.

Чланови групе Дуран Дуран признали су ми да су као клинци скупљали аутограме и да су били поносни када су добили потписе групе Џенезис. Тврде да смо им ми били узори. Ко би рекао...

Имам 34 године и не пада ми на памет да престанем. Испред мене су тек праве ствари у музици.

Фил Колинс са својом децом.

СВЕ ПЛОЧЕ

ПОЛИС (The Police)

„Outlandos d'Amour" (A&M, 1978)
„Regata De Blanc" (A&M, 1979)
„Zenyatta Mondatta" (A&M, 1980)
„Ghost In The Machine" (A&M, 1981)
„Synchronicity" (A&M, 1983)

Плоче групе Полис у Југославији објављује ПГП РТБ

ПРИПРЕМА РЕДАКЦИЈА ЛИСТА **Rock**

МЛАДИ МОЦАРТ СЛУШАО ЈЕ СВАКОГ ДАНА САВЕТЕ СВОГА ОЦА И УПРАВЉАЈУЋИ СЕ ПРЕМА ЊИМА ПОСТАО СЛАВАН УМЕТНИК

ЗВАЛИ СУ ГА ЧУДО ОД ДЕТЕТА

АМАДЕУСЕ, БИРАЈ ДРУШТВО!

Леополд Моцарт био је музичар, образован, великог знања, стручњак за виолину и оргуље. Он је веома рано открио изузетну музичку надареност свог сина Волфганга Амадеуса и учинио све да се она што пре блиставо развије. Већ у трећој години мали Моцарт је одлично свирао клавир, у петој су његова извођења била запањујућа, а у шестој је почео да компонује! Моцартови прстићи задивљују публику „музичког града" Салцбурга, па његов отац-учитељ одлучује да то „чудо" покаже и осталом свету.

Уместо игре

Први је „пао" Беч.

На концерту у част аустријске царице Марије Терезије седмогодишњи Моцарт свирао је потпуно непознату композицију чије је ноте први пут видео – без икаквих припрема!

У Паризу Моцарт наступа у краљевском двору у Версају, пред Маријом Антоанетом. Французи су одушевљени. Моцарт затим „осваја" Минхен, Линц, Пресбург, Мајнц, Франкфурт, Кобленц, Бон, Ахен, Брисел! У априлу 1764. цела породица Моцартових стиже у Лондон где је мали уметник, по законима тог времена, кад су музичари били тако рећи „слуге" племића, такође гост једне крунисане главе – краља Џорџа III.

Концерт за краља

Те вечери у Лондону Моцарт је био у свиленом оделу боје јоргована, са чипком и везеним прслуком којим се веома поносио. Са оцем, мајком и старијом сестром Нанерл, прошао је кроз многобројне блиставе дворане у којима су, као оловни војници, стајали стражари обучени у црвено-беле униформе, са исуканим мачевима, сјајним кацигама и огромним перјаницама. Врата одаја отварали су им лакеји у црним и златним ливрејама.

У сали коју су осветљавали велики кристални лустери чекао их је краљ, иначе велики поштовалац музике, са угледним гостима. На белом клавиру, украшеном позлаћеним фигурама, гореле су свеће. Сви су се Моцартови поклонили присутнима, само Волфганг не, иако га је отац на то раније упозорио. Од најмањих ногу свестан свог генија, што су многи назвали охолошћу, он се упутио право краљу и на салцбуршком наречју му рекао:

– Ево ме, ту сам. Кад могу почети?

Сви су били изненађени понашањем „чуда од детета", сви сем малог Моцарта. Он се нимало није збунио. Пришао је клавиру и свирао пуна три сата без престанка. Кад је већ уморан устао са столице, краљ се обратио присутнима:

– Госпође и господо, програм још није завршен. Овде имам рукопис новог ронда који је јуче компонован и намерно искићен свим врстама замки. Да видимо – ту се краљ насмешио – шта ће са овим учинити наш мали пријатељ Волфганг.

Моцартов отац пожурио је да погледа рукопис и упозори сина на „тежа места" али закаснио је. Волфганг је већ био за клавиром. Свирао је хладно, не обазирући се на све оне технички готово недозвољене пасаже и трилере Кристијана Баха за које би сваком другом пијанисти била потребна бар још једна рука.

Кад је последњи тон замро, нико није запљескао. Волфганг је спустио руке са клавијатуре и с олакшањем рекао:

– Како је тежак комад! Тежак, али дивно написан.

Тек тада се талас одушевљења проломио двораном и да краљ својим телом није заштитио дечака, сигурно би га угушили.

Украдене ноте

Освојивши све велике градове Европе, Моцарт у тринаестој години креће у Италију, колевку оперске музике. Историјска сведочанства из тог времена говоре о великим почастима којима је млади уметник обасипан у Верони, Мантови, Милану, Падови, Фиренци, Виђенци. Чак је изабран у болоњску академију, и то после веома тешког пробног испита кроз који је морао да прође.

Како је Волфганг Амадеус, који ће касније постати један од највећих музичара свих времена, као дечак све ово успевао да постигне?

Сигурно је да он то никад не би могао да није било његовог оца, амбициозног, упорног, педантног. Он, који је у каријери веома споро напредовао, сваког дана понављао му је исто: „Ради, ради!" Научио га је свему што је сам знао, обишао са њим све музичке центре где је малишан могао да чује и „упије" у себе све што је било најзначајније у музици његовог времена. Међутим, отац је често, у жељи да од Волфганга направи што већу атракцију, прибегавао чак и триковима које је публика радо гледала али који су у суштини веома наивни. Терао је Моцарта да свира с повезом на очима или да на крају „представе", док отмени гости куцају металним предметима по чашама од кристала препозна и отпева необичне тонове!

Нема сумње да је Моцарта отац обожавао, баш као и мати и сестра Нанерл, талентована пијанисткиња која се сва посветила брату, живела у његовој сенци, срећна што је он геније.

Но, да ли је он лично био срећан од свег тог успеха, љубави и – своје послушности.

Сутра ће бити боље

Откако је знао за себе Моцарт је сваког дана био просто бомбардован „поучним саветима" оца.

– Цени новац – говорио му је. – Бирај друштво! Буди достојанствен. Не маштај! Ради!

Док је био мањи, Моцарт није умео да разлучи шта је од тих савета добро а шта не, па се препустио да га отац води. У себи је, ипак, стално понављао једну реченицу:

– Сутра ће ми, можда, бити боље!

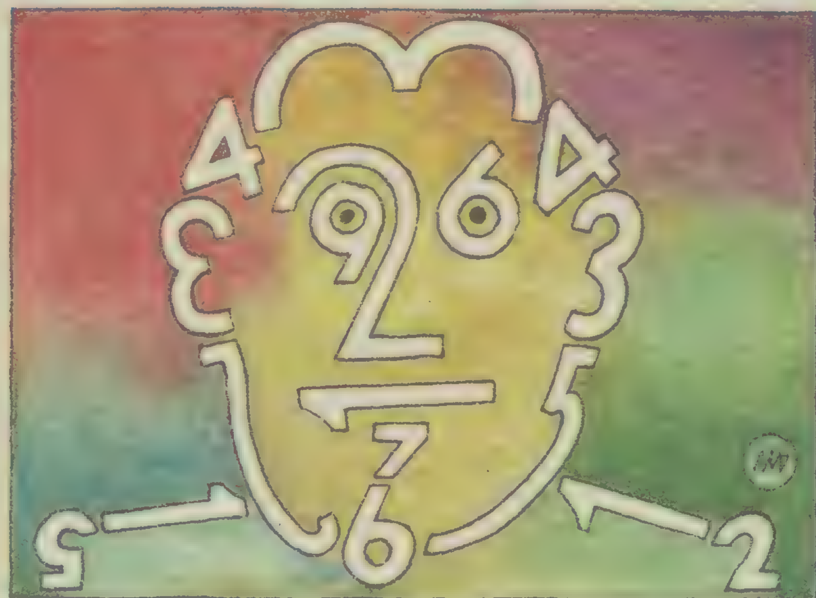
Али, није било боље. Кад се двадесетједногодишњи Моцарт заљубио у лепу певачицу Алојзију Вебер, тој вези оштро су се супротставили и отац и мајка. У једном одлучном писму Леополд поручује сину:

– Напред у Париз! И да се ускоро нађеш међу великим људима!

И, Волфганг се, не без отпора, ко зна који пут покорио очевој вољи. За „непослушност" је било касно. Чудо од детета остаће до краја живота дете.

Д. С.

Појаве...

ИЗУЗЕТНИ МОЗГОВИ

ПОСТОЈИ И ПОДАТАК О ЧОВЕКУ КОЈИ ЈЕ ПАМТИО СВЕ ШТО ЈЕ РЕКАО, НАПИСАО ИЛИ УЧИНИО У ТОКУ ЧИТАВОГ СВОГ ЖИВОТА

У пролеће 1754. један од највећих енглеских глумаца и један од најбољих тумача Шекспирових јунака Дејвид Гарик са пуно жара је глумио Ричарда III у лондонском позоришту Друри Лејн. У гледалишту је седео и четрдесетседмогодишњи Џедидаја Бакстон, радник на једној фарми који није знао ни да чита ни да пише, али је поседовао дар који је буквално запрепастио учене чланове Краљевског друштва. Џедидаја је гледао великог Гарика гутајући сваку његову реч. Када је представа завршена и аплаузи се стишали, упитали су Џедидају шта мисли о представи. Њему баш прича и није била јасна, али је зато тачно знао колико пута се сваки глумац појавио на сцени и колико је речи изговорио.

Џедидаја је био човек рачунар, чудак чији је мозак био испуњен бројкама. Могао је из главе да реши и најтеже рачунске радње а да, у ствари, и не зна шта чини. Једном је израчунао да у кубној миљи може да стане 58004097267302400О људских власи. Наравно, нико то није ни покушао да провери.

Живи рачунар

Једне вечери 1810. Абаја Колбурн, фармер из Савезне Државе Вермонт, седео је у кући кад је чуо свог петогодишњег сина Зераха како рецитује таблицу множења. Отац је веровао да је његов син то чуо од старије деце и памтио. Из чисте радозналости га је упитао да број 97 помножи са 13 и занемео кад је добио тачан одговор.

Кад је Зераху било девет година, отац га је повео у Лондон, ученим људима. Рекли су му да број 36083 подели на своје чиниоце. Одговорио је да је то немогуће јер је то прост број, дељив сам собом. Данас рачунари ово обаве за трен, али у то време математичари су се годинама презнојавали да би издвојили просте бројеве. Број 4294967297 само је погледао, папир и оловку није ни узео у руке и као из топа изјавио да то није прост број, око чега су математичари водили дуге расправе, већ да је једнак броју 641 помноженом са 6700417. Иако није познавао ни најосновнија математичка правила, Зерах је без оклевања израчунао и трећи корен из 268, 336 и 125. После краткотрајне славе у Лондону Зерах је сматрао да од тих својих умних способности неће имати и неке материјалне користи па је одлучио да студира језике. Тако је свој радни век провео као професор енглеског.

У исто време, такође у Енглеској, појавио се још један геније који је своје умне моћи употребио за изградњу железничке пруге. Био је то Џорџ Бидер, син једног енглеског зидара, рођен 1806. Радио је с Џорџом Стивенсоном, проналазачем парне локомотиве и уштедео овом чувеном конструктору време обављајући за њега брзо и тачно све математичке прорачуне.

Илустрације Љубомир Милојевић Љубац

Библиотека у малом мозгу

Међу онима који „памте као слон" нашао се и рабин Елијах из Вилне (СССР). Он је ову своју необичну способност проклињао целог живота. Прочитао је око 2500 књига и њихову садржину дословце упамтио после само једног читања. Често је изјављивао да је та његова моћ убитачна, јер не може да заборави ништа што је једном прочитао. Тврдио је да се осећа као да је читав дан провео у библиотеци, а увече му се чинило као да са библиотеком иде у кревет.

Кардинал Ђузепе Мексофанти (1774–1849), главни чувар библиотеке у Ватикану, писао је и говорио 30 језика, а служио се са још 100. Памтио је речи пошто би само једном чуо њихово значење на било ком језику и никад их није заборавио.

И француски књижевник, филозоф и научник Блез Паскал (1623–1662) запрепастио је свет својим математичким прорачунима кад му је било шеснаест година. Никада ништа није заборавио, а памтио је све што је рекао, мислио или учинио у току читавог свог живота.

Ови примери, али и многи други, доказ су да је људски мозак још недовољно проучен и да су његове способности много веће. Ми, у ствари, користимо само један мали део његових могућности.

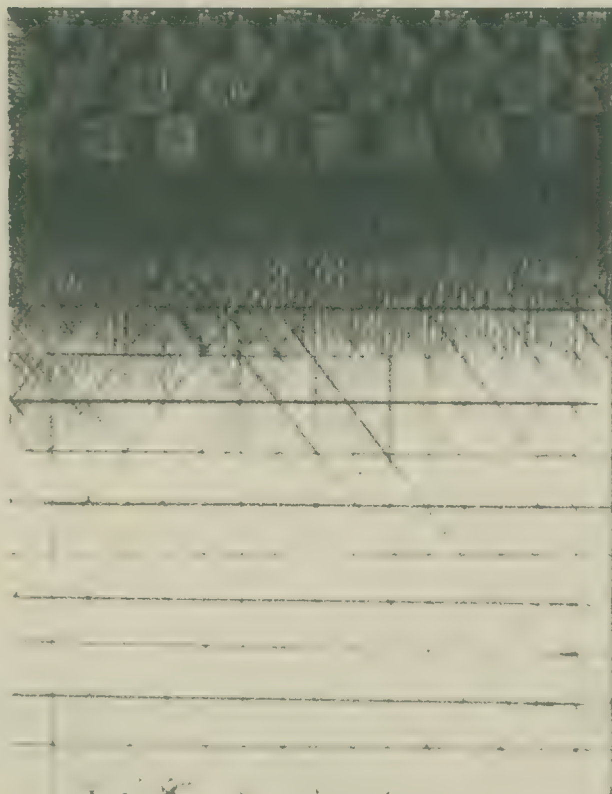
С. И.

ХАРЛАН ЕЛИСОН

НЕМАМ УСТА, А МОРАМ ДА ВРИСНЕМ

КОМПЈУТЕР НАС НИКАДА НЕЋЕ ПУСТИТИ: БИЛИ СМО ЊЕГОВИ СУЖЊИ, ЈЕДИНО ЧИМЕ ЈЕ МОГАО ДА ИСПУНИ СВОЈЕ ВРЕМЕ И ХРАНИ СВОЈУ МРЖЊУ ПРЕМА ЧОВЕКУ

Наступила је сто девета година како живимо у компјутеру.

– Зашто нас не убије? Не знам колико још могу ово да подносим! – завапи Гористер.

Говорио је у име свих нас.

Нимдок нас је убеђивао да у леденим пећинама има конзервиране хране. Гористер и ја мислили смо да су то само халуцинације изазване глађу. Прошло је скоро три дана откако смо последњи пут јели – глисте.

– Треба да останемо овде. Пређи ћемо тај пут, а тамо ко зна шта нас чека. Мораће ускоро нешто да нам да, иначе смо готови – покушавао сам да их убедим.

– Тамо не може да буде много горе, само хладније. Да ли је то важно? – инсистирао је Нимдок. И заиста – топло, хладно, киша, лава – ништа није било важно. Машина се иживљавала а ми смо морали да трпимо или да умремо.

Елен нас је преломила: – Морам нешто да поједем, Тед. Молим те да покушамо.

Пошли смо једног четвртка. Машина нас је педантно обавештавала о датумима. Време је било веома важно, не за нас, за њу.

Од ледених пећина делило нас је око сто километара. Трећег дана прошли смо кроз долину застарелих компјутерских банки.

Судећи по слабашном светлу које је допирало однекуд одозго, били смо близу површине. Наравно, није нам ни на памет падало да извиримо. Знали смо да напољу нема више ничег што би се сматрало нечим већ више од сто година. Само распукла кора онога што је некада био дом милијардама људи. Сад нас је само пет, овде доле, самих са АМ-ом.

– Не, Бени, немој, молим те! – зачуо сам Елен како усплахирено виче. Бени, можда најсрећнији од свих нас, јер је пре много година потпуно изгубио разум, верао се као животиња уз зарђао распукао метал, према мутној светлости високо изнад нас, мумлајући:

– Изаћи ћу, изаћи ћу...

– Тед, Нимдок, помозите му, спустите га пре него... Елен је беспомоћно плакала кршећи руке.

Било је касно. Сви смо знали да машина строго кажњава сваки покушај бекства. Нико од нас није желео да буде ни близу Бенија кад се деси...

Бени се већ докопао плоче читавих седам метара изнад нас. Прво се зачуо звук, у ствари нешто што је било пола звук, пола светлост, нешто што је допирало из Бенијевих очију. Све гласније и светлије. Мора да је много болело, јер је сиромах почео да јауче, па завија као рањена звер. Тужно лице грчило се у агонији. Светлост је у два дебела зрака допирала из очних дупљи, звук се пео по некој, разуму несхватљивој, скали. Бени паде, тупо као врећа песка, на металну плочу испред наших ногу. Светлост се повуче у лобању, звук поче да јењава, а он остаде да згрчен лежи и тужно цвили.

Уместо очију Бенију су остале само две дупље испуњене пихтијастом масом. АМ га је ослепео.

Смарагдна светлост плавила је пећину у којој смо се улогорили. Од трулог дрвета запалили смо слабашну ватру, скупили се око ње и почели да причамо приче не би ли бар мало утешили сиротог Бенија и олакшали му вечни мрак.

Гористер је започео:

– Хладни рат прерастао је у трећи светски рат. Био је то велики, веома компликован рат, тако да је људима била неопходна помоћ компјутера да би једни друге што савршеније и ефикасније уништавали. У почетку је постојао кинески АМ, па руски АМ, па амерички, и све је било у реду док се једног дана АМ није пробудио, свестан своје моћи, повезао све своје делове у огроман комплекс електронске силе и почео да га пуни смртоносним подацима. Све док сви људи нису били уништени, осим нас петоро које је АМ поштедео и довукао у своју утробу.

Бени се чудно осмехивао и тражио још, али више није било шта да се прича. Нисмо знали ништа осим ових голих чињеница. Ни зашто је АМ сачувао петоро људи, ни зашто баш нас, зашто нас је стално кињио, зашто нас је учинио бесмртним...

Тада зачусмо... не знам... Нешто нам се приближавало из мрака. Огромно, длакаво, влажно. Иако нисмо могли да видимо, осетили смо масу, притисак. Бени поче да јеца, Нимдок да дрхти. Елен се приби уз Гористера. У пећину је продирао мирис мокрог крзна, нагорелог дрвета, трулих орхидеја, сумпора...

АМ нас је дражио, голицао. Осећао се мирис.

Чуо сам сопствени врисак, осетио бол у зглобовима разјапљене вилице. Почео сам да бежим, четвороношке, преко хладне, испуцале металне плоче, мирис ме је гушио, главу ми је цепао неиздржив бол – бежао сам као бубашваба, што даље одавде, а то нешто било ми је стално за петама...

Они су остали код ватре и смејали се... хистерични хор лудачког кикота отпратио ме у мрак. Сакрио сам се.

Колико је сати, дана, година прошло? Никад ми нису рекли. Елен ме је задиркивала што се дурим, а Нимдок ме убеђивао да су то били нерви и страх – тај смех.

А ја сам знао зашто су се смејали. Није то било олакшање војника када зрно погоди другог. Нису били пренапрегнути живци. Они су ме мрзели. Мрзели што сам најмлађи и што је АМ на мени оставио најмање трага. Радовали су се што је само за мене припремио један од својих специјалитета.

АМ нас је одржавао у животу и није нам дозвољавао да старимо. После сто девет година били смо исти као кад нас је довукао овамо. Истих година, али... Бени је некад био бриљантан теоретичар, професор универзитета – машина је од њега направила пола човек – пола мајмуна. Некад је био леп и паметан, сад наказа и лудак. Гористер је некад био савест човечанства, борац за људска права и мир. АМ га је учинио равнодушним, тупим и празним. Нимдок се повремено губио у мрак и тамо дуго остајао. Враћао се блед, потресен, унезверен, АМ је за њега пронашао посебан начин мучења, никада нисмо сазнали шта.

Ја сам једини остао читав, непомућеног разума. Наравно, и ја сам морао да трпим злостављања ове зле машине – али разум ми је поштедела. Зато су ме мрзели, а машина је то знала и поигравала се...

Оркан нас је изненада захватио. Вриштали смо ударајући у лету о металне конзоле. Летели смо бескрајно дуго, можда су протекле и читаве седмице. Све је нагло престало. Остали смо да лежимо, изранављени, полусвесни.

АМ ми је полако и скоро нежно ушетао у мозак. Загледао је ту и тамо региструјући ожиљке које је оставио у току ових сто девет година. Онда је проговорио, врло учтиво, колоном сјајних, неонских знакова:

„Мржња. Како сам вас омрзао откако сам почео да живим. Да је реч мржња утиснута на сваком наноангрому на свих 387.44 милиона миља мојих штампаних кола, то опет не би био ниједан милијардити део мржње коју осећам према људима у овом микромоменту. Мржња, мржња."

АМ је ово изговорио с прецизном хладноћом жилета који ми запара очну јабучицу, са пенушавим комешањем слузи која ми испуни плућа гушећи ме изнутра. Додиривао ме је и рањавао онако како никада нисам био рањаван, измишљајући све горе и горе, полако, ту, унутар моје свести. Зашто?

Илустровао Михаило Ђоновић Тикало

Да би ми објаснио зашто нас је сачувао, зашто нас је мрзео и мучио.

Дали смо му разум, ненамерно наравно. А он се нашао у клопци. Дозволили смо му да мисли, али да мисли као наш роб. У бесу је поубијао своје творце, а сам и даље остао у клопци. Није могао да лута, да сања, да припада. Могао је само да постоји. Тражио је освету. У својој параноји одлучио је да сачува нас петоро, да нас лично и вечно кажњава, да нама храни и негује своју мржњу према човеку.

Све ми је сада јасно. Никада нас неће пустити. Били смо сужњи његове утробе, једино чиме је могао да испуни своје бесконачно време. Нисмо смели да умремо. Покушавали смо, увек је успео да нас спречи. Мислим да смо и ми желели да нас спречи. Не питајте зашто. Бесмртни смо, да, али не и неуништиви. Можда је у томе излаз. Све ми је сада јасно.

Глад нас је пренула из обамрлости. Ништа нам друго није преостало него да се поново упутимо ка леденим пећинама. Дугачак је био тај пут, споро смо напредовали, глад нам је бургијала утробом...

Некако смо се домогли циља. Дочекале су нас миље и миље плавичасто-сребрнастог леда, пространство без хоризонта, милиони сталактита, оштрих и сјајних као дијаманти. И брда конзерви!

Потрчали смо. Бени први, помахнитао од глади. Бацио се на конзерве, гребао их, гризао, ударао. Ни једну једину није могао да отвори. Од немоћног беса потпуно је полудео. Разјарено се освртао око себе, па уз демонски крик прескочио гомиле разбацаних конзерви и бацио се на Гористера... Зарио му је зубе у лице, а Гористер је вриштао таквом силином да су сталактити почели да се обрушавају на нас. Оштри бодежи, хиљаде њих, свуда око нас. Окренуо сам се хитро и дограбио један ледени бодеж. Све се десило у тренутку: замахнуо сам свом снагом и погодио Бенија у десну страну грудног коша. Пао је без гласа. Дограбио сам други сталактит, опкорачио унакаженог Гористера и зарио му га у грло.

Елен је схватила. Полетела је ка Нимдоку нишанећи кратким леденим бодежом – сама силина залета била је довољна – са Нимдоком је било готово.

Све у једном тренутку.

Наступио је бескрајни секунд немог ишчекивања. Чуо сам како је АМ гласно удахнуо. Успео сам! Троје мртвих које не може да оживи!

Елен ме је гледала са страхом и молбом у очима. Видео сам да је спремна. Знао сам да имамо још само један откуцај срца пре него што нас АМ заустави.

Пала је погођена равно у срце. Покушао сам да иза израза страха и бола који су јој изобличили лице пронађем још нешто. Да ли ми се учинило да у широм отвореним очима видим ХВАЛА?

Мислим да је прошло више од сто година. Не знам. АМ се стално поиграва мојим осећањем за време.

Разум ми није дирао – могу да сањам, да размишљам, да се сећам. Њих четворо стално се сећам. Како бих желео...

АМ ме је преобразио. Сада више не мора да се брине да ће се поновити оно што се десило мојим пријатељима. Ја не могу да побегнем. Не могу да разбијем главу, не могу себи да прережем гркљан, јер...

Сад сам велика, мекана, желатинаста маса. Заобљена, без уста, са два отвора испуњена маглом уместо очију.

Споља: ствар која никада није могла да буде човек, монструозни облик материје осуђен да вечно тумара по металном свету мрака.

Изнутра: САМ. Овде под земљом, под морем, у утроби АМ-а, кога смо ми створили, јер смо хтели више, боље... Бар се њих четворо спасло.

АМ је због тога све бешњи. Једино ми то причињава малчице среће. Па ипак... АМ је победио... осветио се.

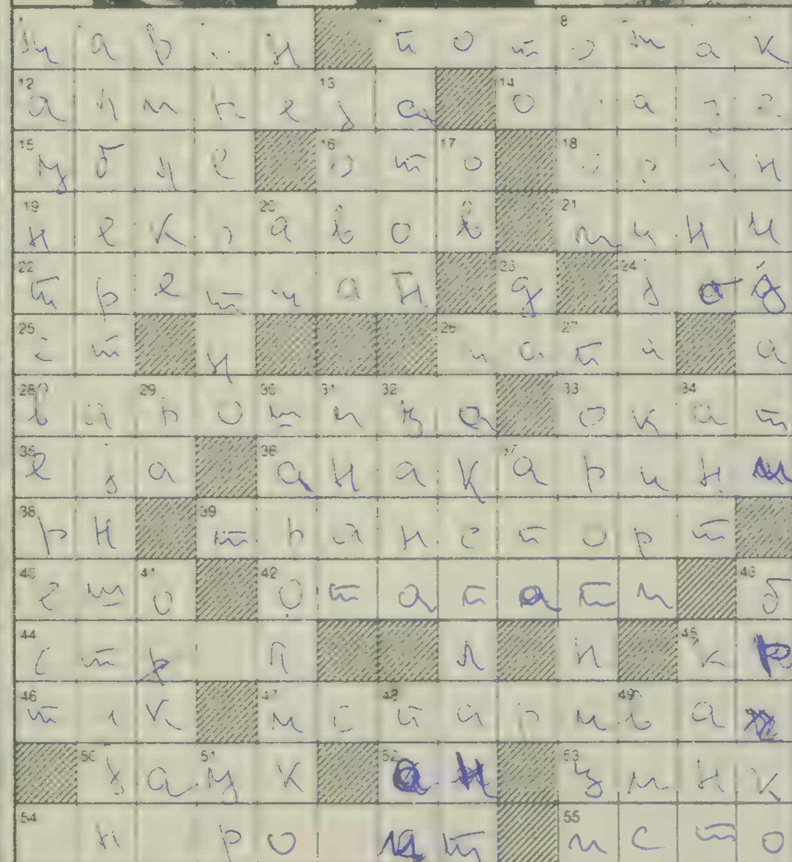
Немам уста, а морам да вриснем.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ТРИ ДОБИТНИКА НОБЕЛОВЕ НАГРАДЕ ЗА ФИЗИКУ

ВОДОРАВНО:
1) име нашег комедиографа, Држић, 6) особа која по крви, рођењем потиче од заједничког родитеља, 12) нови ред, нови пасус, 14) врста морске рибе (мн.), 15) место код Сплита, 16) наш књижевник, Бихаљи Мерин, 18) вољан, расположен, 19) руски песник, Николај Алексејевич, 21) женска улога у Пучинијевој опери „Боеми", 22) поступак, поступање (лат.), 24) узвик бола, 25) међународна аутомобилска ознака за Египат, 26) земљописна карта, 28) мала варош, 33) мушка особа великих очију, 35) ноћна птица, 36) име и презиме француске филмске глумице („Луди Пјеро"), 38) знак за радон, 39) превожење, превоз, 40) бивша пливачица, Лигорио-Ђуровић, 42) растапати у течности, 44) наш смучар, Борис, 45) аутомобилска ознака за Крањ, 46) билијарски штап, 47) апарат за одстрањивање влажности, евапоратор, 50) болни узвик, 52) хемијски знак за калај, 53) хемијски елемент, 54) византијски цар, Комнин I, 55) подједнако

УСПРАВНО:
1) највиши планински врх на Земљи, 2) име и презиме чувеног физичара-теоретичара најистакнутијег ствараоца нове епохе у физици. Аутор дела: „Теорија Браунових кретања", „Основи опште теорије релативности", „Значење релативности" и других (слика 1), 3) аустријски песник, Рајнер Марија, 4) млитаво, тромо, 5) негација, 6) амерички генерал, командант оклопних јединица, Џорџ, 7) показна заменица, 8) место у Војводини, северно од Чантавира, 9) име и презиме француске научнице, пољског порекла, професора на Сорбони и прве жене шефа катедре за физику, оснивача и директора Института за радијум у Паризу. Добитница је и Нобелове награде за хемију (слика 2), 10) француски певач забавних мелодија, Салваторе, 11) кенијски политичар и државник Џомо, 13) мушко име, одмиља, 17) осамнаесто и треће слово ћирилице, 20) део коњског прибора, 23) афирмација, 26) име и презиме немачког физичара познатог по открићу кванта. Поставио је темеље квантној физици и теорији, и учествовао у развијању тог епохалног проналаска који је извршио револуцију у физици (слика 3), 27) чланови пороте, 29) знак за радијум, 30) у разним бојама, разнолико, 31) пркос, 32) надимак наше револуционарке Спасеније Бабовић, 34) Стари Словен, 37) скраћеница аустријске новинске агенције, „Austria Pressa Agentur", 41) праотац аркадски, син Зевсов и Калистин, 43) град и пристаниште на Сави у Босни; 45) немачки филозоф, Имануел, 48) најстарија домаћа животиња (мн.), 49) острво на Јадрану, 51) аутомобилска ознака за Урошевац.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Хомер, опоро, Гарин, Комаров, сара, Ах, Трстено, рити, с, твор, кап, отапати, С, шерет, Бент, Ра, Луисвил, ак, Тори, Гало, аз, Ола, Ања, Миковец, паре, и, ит, Ануј, густина, Остоја, РИ, Раца.

СТРАХ И ТРЕПЕТ КИНЕСКОГ МОРА

ГУСАРЕВА УДОВИЦА

Ратни бродови су ригали ватру. На палуби пиратске џунке двадесетогодишњи Ричард Гласпул је ревносно испаљивао ђуле за ђулетом из великог месинганог топа. Радио је врло предано јер је крај њега стајала лепотица бадемастих очију с кривом источњачком сабљом у руци. Повремено би замахивала њоме као косом и главе пирата, који су показивали знаке страха или нису уносили довољно жара у битку, котрљале су се палубом. А потом би из бочице прскала младог британског официра чаробном водицом која ће га сачувати од непријатељских зрна. Гласпул је већ месецима био заробљеник најчувеније жене – пирата Кинеског мора, Чинг Хси Кај.

У власти грбавца

Док су стотине гусарских џунки као осице нападале царске ратне лађе, Хси Кај је стајала на палуби командног пиратског брода одевена у „адмиралску униформу" од чисте свиле украшену змајевима који бљују ватру, претрпану украсима од слонове кости, жада, злата и сребра, а за појасом је носила четири драгуљима украшене каме.

Битка је трајала цео дан и читаву ноћ. Стотине пирата изгубило је животе да би Хси Кај доказала да је јача. Најзад, када је њена победа постала извесна и кад је непријатељ почео да бежи, наредила је да се свим заробљеницима, на освојеним царским лађама, главе одсеку, а тела рашчереће.

ЧИНГ ЈЕ ПРИСТАО НА СВЕ И НИЈЕ СЕ ПОКАЈАО: ВЕЋ У ПРВОЈ БИЦИ ДЕВОЈКА СЕ БОРИЛА КАО ПЕТОРИЦА ЗАЈЕДНО!

Страшна Хси Кај, страх и трепет Кинеског мора, командовала је у то време највећом гусарском флотом која је имала 800 великих ратних џунки, 1.200 мањих лађица и 70.000 људи.

Ова окрутна и лепа девојка родила се као робиња у неком приморском селу, које је једног дана напао пират Чинг, чувени грбавац који је сакупио огромно богатство пљачкајући бродове у великим кинеским лукама, и отео младу Хси Кај. Очаран њеном лепотом и дивљом нарави, Чинг је одлучио да је узме за жену али му је девојка поставила услов: да јој допусти да командује делом његових пиратских бродова. Чинг је пристао и није се покајао: већ у првој бици Хси Кај се борила као пет искусних гусара заједно!

Одсецање ушију за казну

Када је грбави Чинг умро, његова удовица је преузела команду и ускоро се показала не само као немилосрдни вођа већ и као изврсни стратег. Гвозденом руком владала је пиратима и ко год би прекршио њену заповест, знао је да га чека смрт. Улогу џелата често је преузимала и сама Хси Кај.

За самовољни одлазак на обалу казна је била одсецање ушију, а у поновљеном случају, пошто преступник ушију више није имао, одрубљивање главе. Ниједан гусар није смео ништа да задржи од ствари и драгоцености које би опљачкао. Морао је све да преда у такозвани општи фонд из кога би му била исплаћена само петина вредности донете робе. Све остало припадало је Хси Кај.

Прикривање пљачке доносило је смртну казну исто као и напаствовање заробљених жена, јер, девојке су морале бити нетакнуте да би се за њих постигла већа цена на тржишту робова.

Ипак, настрашнија смрт, спора и праћена маштовитим кинеским мучењем, чекала је кукавице. Зато су се њени гусари утркивали да докажу храброст.

Десет година је тако Хси Кај владала Кинеским морем и обалским подручјем Кине. Цар је непрестано слао своје ратне бродове да униште пирате, али би његова флота увек била поражена.

Од свих њених противника једино је адмирал Цуен Моусун имао изгледа да победи несавладиву Хси Кај када је успео у једном сукобу да запали једра и ужарију на пиратским џункама и прецизном ватром обори њихове катарке. Чак је и командни брод Хси Кај био тешко оштећен, али је храбра гусарка наставила битку и не помишљајући на предају. С кривом сабљом у руци борила се као лавица, све док је није погодило зрно из мускете.

Због ове ране Хси Кај је наредила својој флоти да се повуче из битке и неопрезни адмирал Цуен је одахнуо уверен да је победио. Само неколико сати касније, док је славио велики успех, стражари су му јавили да се пиратске џунке поново појављују, овог пута са свих страна.

Тек тада је адмирал увидео да је начинио неопростиву грешку што непријатељске лађе није прогонио и уништавао једну по једну. Раштркана по мору и неспремна за борбу, његова флота је убрзо постала лак плен: после битке у животу је остало само стотинак царских војника.

Ускочили су у барку

У септембру 1809. године Ричард Гласпул се враћао барком на свој брод „Маркиз од Елија" који је припадао „Источноиндијској компанији", када га је пресрела гусарска џунка и заробила заједно с осталим морнарима.

„Око двадесет људи дивљег изгледа ускочило је у барку држећи у свакој руци кратку сабљу. Једну су нам упрли у грло а другу у груди чекајући знак свог официра да нас побију", писао је касније Гласпул о свом првом сусрету с гусарима. Срећом по њега, били су одведени на брод Хси Кај и ускоро је за њих затражено 3000 долара за откуп.

У међувремену, док су чекали откуп, понудила им је да се боре на њеној страни. Ко не би пристао милом, прихватао је силом: тврдоглавим заробљеницима везивали су руке на леђа а затим свезане за конопац спуштали с катарке и бичевали све док не изгубе свест. Тада би их подизали до врха катарке, остављали тамо обешене око један сат, а потом понављали мучење све док несрећници не би умрли од батина или пристали да се боре на страни Хси Кај.

Гласпул је избегао ово болно „убеђивање" прихвативши одмах све услове окрутне гусарке. Ускоро је командовао највећим топом и постао њен миљеник.

Кинески цар је најзад објавио амнестију за све пирате који се предају и почну миран живот. Хси Кај је прихватила „руку помирења", распустила флоту и населила се на копну где је, с царевом невољном дозволом, стала на чело велике организације кријумчара.

Умрла је у дубокој старости, богата и поштована.

С. К.

Илустровао Драгутин Њежић

ПОПАЈ
BY BUD SAGENDORF

ХМ... МОЈ СТОМАК И ПОЛОЖАЈ СУНЦА МИ ГОВОРЕ ДА ЈЕ ВРЕМЕ РУЧКУ!

ЗДРАВО, ПОПАЈЕ, НАЈДРАЖИ ПРИЈАТЕЉУ!
ЗДРАВО, ПЕРО!

СИГУРАН САМ ДА ИДЕШ ПРАВО КОД ОЛИВЕ!
ТАЧНО!

СИГУРАН САМ, ТАКОЂЕ, ДА ЈЕ НЕШТО СМУЋКАЛА ПА ТЕ ЖЕЉНО ОЧЕКУЈЕ!
ПОТПУНО СИ У ПРА- ВУ!

РАДО БИХ ТЕ ЗАМЕНИО!
НЕМАМ НИШТА ПРОТИВ!
BUD SAGENDORF
© 1985 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

РЕЦИ ОЛИВИ ДА СИ ДОШАО УМЕ- СТО МЕНЕ!

ХВАЛА ТИ, ПОПАЈЕ! ПЕРА ЖДЕРА РАДИ ЗА ДВОЈИЦУ!
НЕ БРИНИ! САМО ТИ МИРНО ПЕЦАЈ!

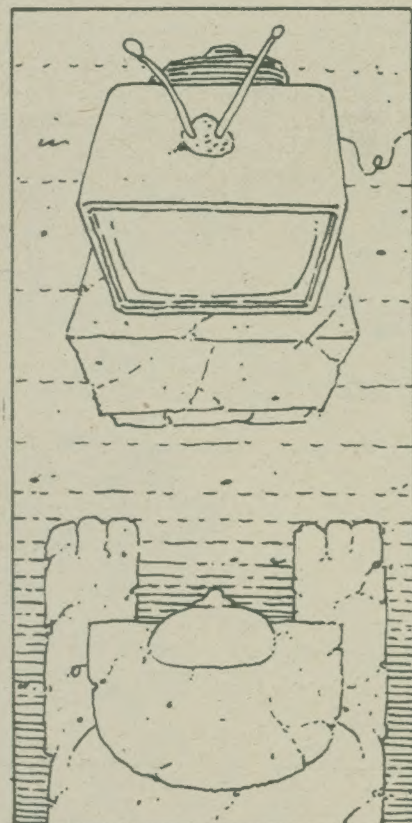

МЕНИ ПРИЈА „ДИНАСТИЈА"

Због чега је серија о породици Карингтон названа „Династија"?

ГАВРИЛО ТУБИЋ
22421 Буђановци

Династија је реч грчког порекла и означава власт, моћ, силу. У ствари, то је редослед владара исте породичне лозе, каквих примера у историји има много, од пре неколико хиљада година до данас. Чувене су династије Птоломеја у старом Египту, Чоу, Чин, Хан и Минг у старој Кини, затим Хабзбурговци, једна од најстаријих династија у Европи, Тјудори и Виндзори у Енглеској, Сфорце и Медичи у Италији...

Наравно, „династија" Карингтон из мамутске америчке телевизијске серије не може да се пореди са овим владајућим лозама. Назив серије је симболичан и обележава моћ богатих породица.

И НА НЕБУ ИМА СЛАМЕ

Бака ми је причала да је, кад је била млада, виђала на небеском своду Кумову сламу. Говорила ми је: погледај у небо и видећеш густ рој ситних звезда. Осматрала сам ноћу небески свод, али Кумову сламу нисам видела. Да ли она још постоји?

ЗОРАНА МАРКОВИЋ
58000 Сплит

Према народном веровању, кум је од кума украо бреме сламе и док је бежао, слама је испадала и оставила траг преко небеског свода „за вечни спомен". Ово народно објашњење потиче из једне источњачке приче о лопову који је просуо украдену сламу. Међутим, у веровању неких других народа, нарочито индоевропских, Кумова слама представља пут којим душе иду на небо и којим путују богови.

Али, према научном објашњењу, Кумова слама је галаксија, односно такозвани млечни пут, који се састоји од 120 милијарди звезда, од којих би могло да се састави десет милијарди Сунца. Тај систем је у облику диска пречника од 85 хиљада светлосних година. Галаксија у којој се налази Земља види се као светли појас преко неба и то је Кумова слама.

На жалост, данас се ова необична слама на небу виђа све ређе. Истина, она још постоји и још сија изнад наших глава, али је веома често заклања смог, тамни облак прашине из индустријских постројења.

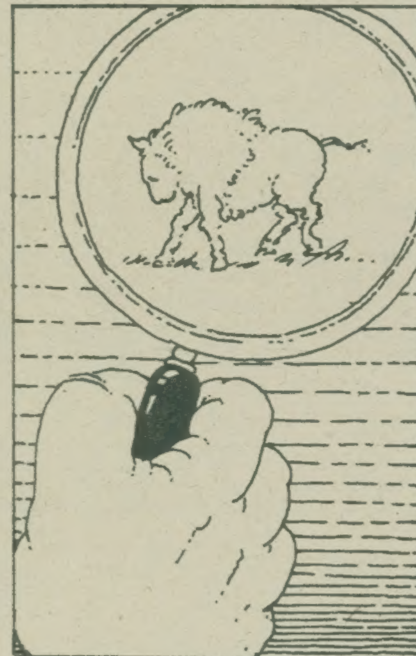
ОПШТИНЕ, ВЕЛИКЕ И МАЛЕ

Интересује ме да ли је мој град Ниш по броју становника највећа општина у Југославији. Не питам напамет него сам то чула од неких пријатеља који, бар се тако мени чини, нема шта не знају.

СВЕТЛАНА ВУЈОВИЋ,
Карађорђева 1
18000 Ниш

Не сумњамо да твоји пријатељи „нема шта не знају". Понекад им ипак, као сваком живом створу, нешто за длаку измакне. Тако је и овог пута. Ниш није највећа општина у нашој земљи по броју становника, али је у самом врху. Ниш, то твоји пријатељи вероватно знају, има – по попису из 1981. – 230711 становника који насељавају 583 km². Прво место заузима сплитска општина са 236226 становника на 858 km². За утеху теби и твојим пријатељима податак да је Ниш испред Сплита – по густини насељености.

Ту је на првом месту убедљиво по пространству најмања општина у земљи – Врачар у Београду. На само 3 km² живи 78862 становника. По пространству је највећи Никшић на 2065 km², а најмање становника има Ластово: на 53 km² живи свега 962. Ако у обзир узмемо густину насељености, онда је испред Ластова босанско-херцеговачки Неум који на 230 km² има 4030 становника.

РЕДАК КАО БИЗОН

Да ли су у Европи икада живели бизони?

АЗИМ МАКСИМИЋ,
88202 Буна

У Европи су некада (има их и сада у Пољској и СССР-у) живели бизони који припадају врсти Bison europeus или Bison bonasus. Наравно, милионских крда као некада више нема. Неколико примерака европских бизона, поклон пољске владе, налази се и у нашој земљи.

ТЕЛЕФОН ПО ГЛАВИ

Свакодневно говоримо најближима: – Чујемо се телефоном, јави се... У последње време испеване су многе песме у којима се помиње телефон. Занима ме колико укупно има телефона на нашој планети?

ДЕЈАН ИВАНОВИЋ
Булевар Револуције 84
11000 Београд

У читавом свету има око 510 милиона телефона, највише у Аустралији и Новом Зеланду – на сто становника 42,1 телефон. На другом месту је Америка – 36 телефона на сто житеља, затим Европа 29, Азија 3 и најзад Африка са само 1,3.

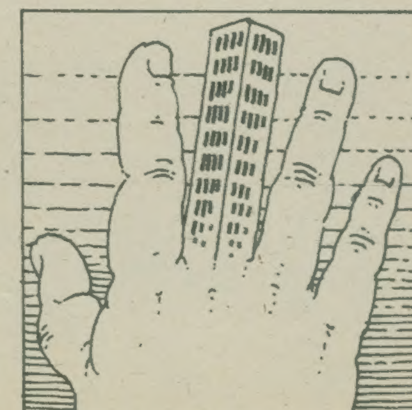
Телефон је постао најраспрострањеније техничко средство за споразумевање међу људима. Кад се укупно време телефонских разговора, забележено у поштама, подели на укупан број становника Земље, добија се податак: сваки Земљанин дневно разговара телефоном више од једног минута.

Према најновијим подацима којима располаже Југословенска заједница ПТТ саобраћаја, крајем 1983. године, у нашој земљи је било 2.088.037 телефонских претплатника и 2.795.730 телефонских апарата.

ПОРЕКЛО СОЛИТЕРА

Живим на четрнаестом спрату, у солитеру, хтео бих да знам одакле потиче назив за зграду као што је ова у којој станујем.

ВИДОСАВ БРАЈОВИЋ
38000 Приштина

Илустрације: Љубомир Милојевић Љубац

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Горан Марковић, Орлова 3, 23000 Зрењанин – има 14 година, воли музику и спорт, навија за Црвену звезду, сакупља хемијске оловке, привеске и значке.

Bjrg Fossland, Jens Bjelkes gt 13 B, 0562 Oslo 5, Norway – има 23 године, жели да се дописује с младима из Југославије, језик дописивања енглески.

Дана Петров, Крагујевачки пут 97, 11224 Врчин – има 12 година, сакупља салвете и џепне календаре, воли музику.

Eva Chudá, Zábranie 46, 92001 Hlohovec, Čehoslovačka – шаље своју адресу за оне који желе да се дописују с младима из Чехословачке (од 15 до 20 година). Њени пријатељи и она могу се дописивати на руском, словачком, италијанском, чешком и енглеском. Неки од њих желе путем дописивања да уче и наш језик.

Душко Трајковић, Бетовенова 12, Бутел I, 91000 Скопје – има 17 година, жели да се дописује са својим вршњацима, одговара на свако писмо.

Кристиан Конкул, В. Варнцека 20, 41020 Загреб – има 10 година, сакупља марке, плоче и минерале.

Весна Живковић, Филипа Кљајића 4/3, 15300 Лозница – воли диско музику и сакупља све што је у вези с Маринком Роквићем.

Лада Јелавић, Брање Сантини 78, 58000 Сплит – има 14 година, воли музику и спорт.

Солитер је француска реч и значи усамљен. Обично се сматра да је то небодер, самостална грађевина, али солитер има и друго, старије значење. Наиме, то је већи брушен дијамант уграђен у прстен, брош или минђушу. Солитери на прсту, грудима и ушима су све ређи и све скупљи, за разлику од њихових имењака у којима живе људи.

ЈАСТУК – НЕ ПОД ГЛАВУ

Да ли је штетно спавање без јастука?

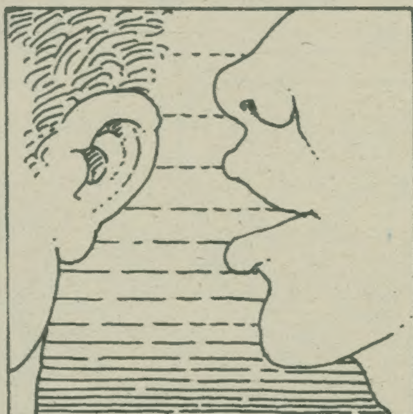
ВЕСНА МИЛИЋ
Б. Станковића 5
18500 Врање

Спавање без јастука није нимало штетно, напротив. Лекари га посебно препоручују тек рођеној деци да би се тако сачувао правилан положај кичме.

СКАСКА НИКОМЕ НЕ ЛАСКА

Чула сам за реч „скаска" и знам да она означава једну врсту приче, али не знам какву.

БОРКА МАРКОВИЋ
22427 Хртковци

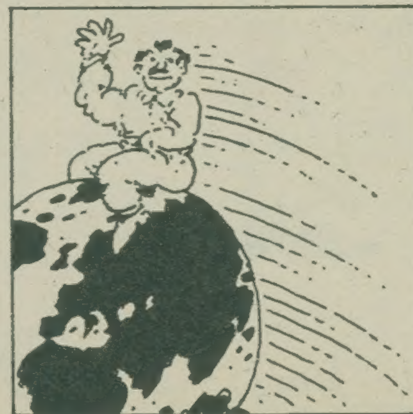

Скаска је уобичајен назив за бајку у руској књижевности, маштовиту причу с много фантастике и необичних догађаја. Као врста народног усменог стваралаштва скаска је нарочит књижевни жанр, чији су јунаци феудална господа и владари витезови који се боре са злим силама за правду, љубав и доброту. Ова бајка најчешће има и моралну поуку, „нравоученије", којом се наглашава да великодушност побеђује завист, правда неправду, а јунаштво кукавичлук. Међу бројним скаскама истичу се по својој популарности приче о цару Салтану, о чудесном прстену, о три царства, Василиси прекрасној итд. Ослањајући се на богату и веома маштовиту народну традицију, скаске су писали и чувени писци: Пушкин, Лав Николајевич Толстој, Салтиков Шчедрин и др.

БЕСМРТНИ ТАРТАРЕН

Да ли је Тартарен Тарасконац, познати јунак Алфонса Додеа, заиста постојао или га је писац измислио?

ВИОЛЕТА СИМИЋ
Темеринска 28
21000 Нови Сад

Тартарен Тарасконац, главни јунак хумористичне трилогије чувеног француског писца Алфонса Додеа (1840–1897) добио је име по градићу Тараскону који се налази северозападно од Марсеја, на левој обали Роне. Са особитом јужњачком маштом и пустоловним духом, суочен са баналношћу свакодневног живота, Тартарен измишља невероватне приче, настојећи да тако задиви своје суграђане. Велики хвалисавац, надарен приповедач, мајстор измишљених подвига, одважни ловац на лавове и светски путник, Тарасконац и сам верује у своје авантуре, поистовећујући се с јунацима далеких поднебља. Према мишљењу неких књижевних зналаца, Тартарен је по карактеру спој Дон Кихота и Санча Пансе, јер у себи на чудесан начин сједињује идеализам и машту, великодушне потезе правог витеза и хладну промишљеност трезвењака. Због свих ових особина, ова омиљена личност прерасла је оквире Додеовских романа и постала симбол хвалисавца и занесењака, човека опседнутог чином велике, незаборавне пустоловине. Истина, у животу има људи који могу да подсете на Тартарена Тарасконца, али је он, захваљујући изузетној машти свог духовног творца, јединствен и непоновљив.

ЦРНА СМРТ ИЗ БЕЛОГ СВЕТА

Зашто се куга назива црна смрт?

МИКИ
Карловац

Црна смрт није назив за кугу уопште већ за једну од најстрашнијих епидемија свих времена која се 1346. појавила у северној Кини и Монголији одакле се даље проширила према Црном мору и Цариграду, Каспијском језеру и Малој Азији, Арапском полуострву и Египту.

Где год је стигла, оставила је пустош. Хроничари беleже да су многи градови потпуно изумрли и да су хиљаде лешева лежале свуда јер није било никог да их покопа. Према неким подацима, од црне смрти само у Азији је умрло 24 милиона људи.

Ни наши крајеви нису остали поштеђени: до њих је ова епидемија стигла две године по избијању. Највише су страдали Сплит, Задар, Дубровник, Копар и Пиран. Црна смрт је харала све до 1353.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Руководилац ООУР Издања за младе „Политикин забавник"
Раде Шошкић

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић, (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови Савета из редакције: Влада Булатовић Виб, Вера Смиљанић, Диего Варагић, Мирјана Маринковић, Душан Глушац и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Неваједић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-820, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 40,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара, годишња 1.760,00 динара
ПРЕТПЛАТА
ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 880,00 динара, полугодишња 1.760,00 динара, годишња 3.520,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	$ 29.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 76.–
ШВЕДСКА	Шкр. 225.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 231.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 61.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

Насловна страна:
Брана Јовановић

WALT DISNEY
МИКИ

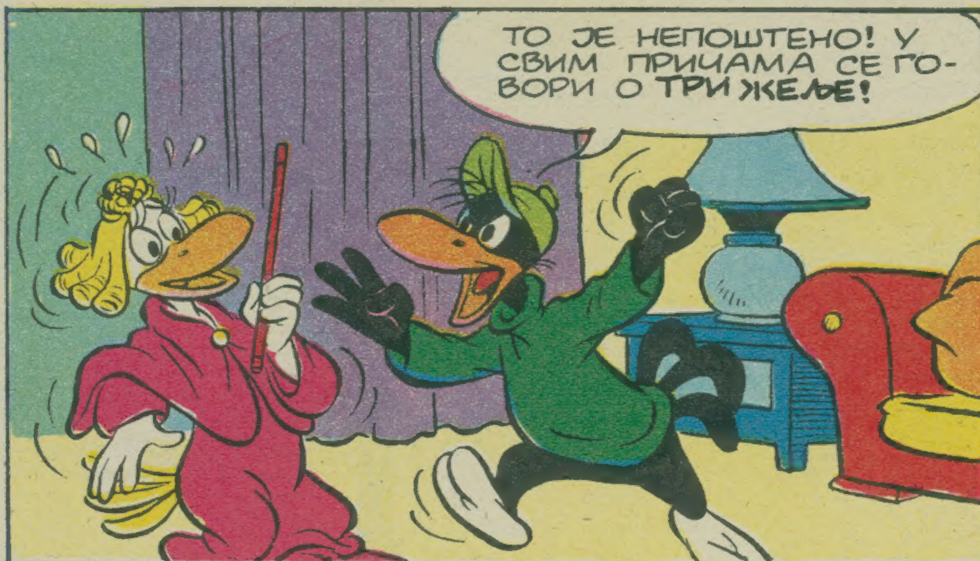

АХ, КАДА БИХ САДА ИМАО МАКАР...
2-17
WALT DISNEY

ЦАК
ШТА ТО БИ?

ЈА САМ ТВОЈА ДОБРА ВИЛА, ГАВРО!
ОХ, КАКВА ШАНСА...

ОДЛУЧИЛА САМ ДА ТИ ИСПУНИМ ДВЕ ЖЕЉЕ!
ДВЕ ЖЕЉЕ?

САМО ДВЕ?

ТО ЈЕ НЕПОШТЕНО! У СВИМ ПРИЧАМА СЕ ГОВОРИ О **ТРИ ЖЕЉЕ**!

САМО ТРЕНУТАК...
ЗНАМ! ТАКО ЈЕ У **ЗЛАТНОЈ РИБИЦИ**, ПА У **АЛАДИНОВОЈ ЧАРОВНОЈ ЛАМПИ**, ПА У **БАШ-ЧЕЛИКУ**...
© 1957 Walt Disney Productions World Rights Reserved

ТИ НЕЗАХВАЛНИ, УОБРАЖЕНИ СТВОРЕ! НЕЋЕ БИТИ ТВОЈИХ ЖЕЉА! САМО МОЈА - ЈЕДНА ДОБРА ЧВОРУГА!

?
ЦАК
НИКАД НЕЋУ НАУЧИТИ ДА ПАЗИМ ШТА ГОВОРИМ!